

MIR I DOBRO

Glasnik Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM

MOSTAR, LI / 1 i 2, RUJAN 2019.

MIR I DOBRO, LI/ 1 i 2, rujan 2019., SLUŽBENO GLASILO

Izdaje: Hercegovačka Franjevačka provincija Uznesenja BDM, Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar;

Tel (036) 333-525; Faks (036) 333-526; web: www.franjevci.info; e-mail: mostar@franjevci.info

Uredio: fra Stanko Čosić; **Odgovara:** fra Miljenko Šteko; **Lektorirala:** Irina Budimir,

Grafička priprema: Shift Brand Design; **Tisk:** Fram - Ziral; **Zaključeno:** rujan 2019.

Provincijalova riječ	4
Provincijski Kapitul	5
Proslavljen provincijski Kapitul hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM – Mostar 2019.	5
Zaključci Kapitula 2019.	9
Kapitulski kongres HPF	12
Iz života Provincije	13
Predstavljena knjiga fra Dane Karačića	13
74. obljetnica uboštva 66 fratara	14
Misno slavlje za ubijene fratre – Samostan Dubrava	16
Misno slavlje za ubijene fratre – Samostan Mostar	17
Fra Vjekoslav Milićević imenovan asistentom .	18
Duhovna obnova u ‘Majčinu selu’	19
Predavanje fra Ike Skoke na Sveučilištu u Mostaru	19
Susret postulanata Hercegovačke franjevačke provincije i Bosne Srebrenе u Visokom	20
Postulanti posjetili Franjevački samostan sv. Katarine u Kreševu	20
Duhovna obnova u HKM Bern	21
Fra Ivan Čilić i fra Mate Čilić obilježili 40 godina misništva	23
Simpozij u Dubravi	24
Promocija fra Ante Bekavca u doktora znanosti	25
Duhovna obnova u Konjicu.	26
Promicanje duhovnih zvanja u župi Kruševu .	26
Promocija fra Željka Barbarića u magistra znanosti	27
Doživotni zavjeti fra Luke Čorića	28
Zajedničke duhovne vježbe bosanskih i hercegovačkih novaka	29
Zlatna misa fra Ilije Puljića	29
Prezbitersko ređenje u Mostaru	30
Polaganje prvih privremenih zavjeta.	33
Obnova zavjeta naših bogoslova	33
Redovničko oblačenje u Mostaru.	34
Mlada misa fra Dragana Bolčića	35
Mlada misa fra Nikole Jurišića	36
Zlatni jubilej u Međugorju	37
Mlada misa fra Roberta Pejičića	39
Proslava 25. obljetnice svećeništva	40
Fra Josip Duvnjak napustio Zajednicu.	41
Gospa od Andjela na Badiji	42
Velika Gospa u Chicagu	43
Sjemeništari u Sinju.	43
Svečani zavjeti u Međugorju	44
Naši pokojnici	45
† fra Viktor Nuić.	45
† Mate Dragičević	48
† fra Ilija Šaravanja	51
† fra Bazilije Pandžić	54
† fra Filip Pavić	56
† fra Drago Čolak	57
Iz franjevačkog i redovničkog života	59
XXII. Redovnički Dan – redovnici i redovnice u misijskom poslanju	59
Priopćenje sa 75. redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine .	63
Vatikan	64
Papa u molitvenoj nakani za lipanj potaknuo na molitvu za svećenike	64
Pohlepa za materijalnim dobrima nikada ne ispunjava čovjekovo srce, nego izaziva još veću glad za njima.	64
Vijesti	66
Novo književno djelo fra Miljenka Stojića.	66
Izišla knjiga fra Ivana Dugandžića	66
Put križa fra Ante Marića	67
CD fra Mladena Hercega	67
„Hercegovina Franciscana“ u znaku obljetnica .	68
Predstavljanje knjige „Pobačaj. Drama savjesti“ u samostanu u Dubravi	70
Grad je naša kuća	71
Donacija Marije Definis Gojanović	71
Framin 2019.	72
CROMIN - Susret hrvatskih ministranata i malih misijskih zborova u Švicarskoj	73
Proslava 35. obljetnice „Zlatne harfe“	74
Predsjednica RH posjetila Dompes	75
Hodočašće novaka Južnoslavenske konferencije u Asiz.	76
Povelja Predsjednice Republike Hrvatske	77
Blagoslov i kolaudacija orgulja u crkvi franjevačkog samostana na Brijegu	77
Zahvalnica grada Širokog Brijega fra Ivanu Ševi	78
Postulaturu 2019..	78
Adresar	79
Raspored osoblja	79

Draga braćo!
U ovome prvom uvodni-ku nakon našega provin- ciskoga kapitula, na početku službe novoga definitorija Provincije, želim svakome bratu u našoj Zajednici uputiti zahvalan bratski pozdrav i poziv da nastavimo zajedno hod svo- ga franjevačkoga života i poslanja u ovdašnjem i predstojećem vremenu.

Vjerujem da je svatko od nas barem jednom doživio da ga riječ nekoga čovjeka duboko taknula pa ju nije mogao olako zaboraviti. Možda je to bila riječ vlastite majke ili vlastita oca, po nečemu riječ predana učitelja ili odgojitelja, riječ dragoga prijatelja. Možda je to bila riječ na posljednjem rastanku od nekoga. Zapravo, možda to uopće nije bila riječ. Ta dirnutost ili taknutost mogla se dogoditi i bez riječi. Možda nas je i bez ijedne riječi taknula svojom pojavom neka osoba, koja nam je šutnjom prenijela poruku neke više vrijednosti koja ne ostavlja čovjeka u površnosti. O takvim događajima svi znamo ponešto iz osobna života, a razvedenije se može naći o tome u svjetskoj literaturi.

Tako čitamo iz života poznata njemačkoga filozofa i pedagoga Frie-dricha Wilhelma Foerstera (1869. - 1966.) sljedeću zgodu. Njegov ga je djed običavao voditi u šetnju. Dok su tako hodali jedne večeri, a sunce bilo na zalasku i zvijezde se već počele rađati na nebnu, djed je zastao, po-kazao na Sjevernjaču i rekao unuku ove privržene riječi: „Vidiš li onu zvijezdu? Sve druge zvijezde oko nje udaljavaju se od svoga mesta gdje su sada, a ona je stalno tu. Po njoj su se stoljećima orijentirali ljudi, posebno mornari. Ona je pouzdana. E, vidiš: takav treba bit svaki čovjek – to-čan i pouzdan, da se u njega mogu pouzdati drugi ljudi!“ Te su riječi duboko dirnule mladoga Foerstera da ih je pohranio u pamćenje i nosio

kroz cijeli život. Pričao ih je drugima i zapisao u svojim sjećanjima.

Ovaj tekst i primjer spremao sam za jednu drugu prigodu, a sad mi se ponovno čine svježi i aktualni. Naime, u proteklih devet mjeseci šestorica naše braće pošla su u vječnost. Jedan od njih, pri posljednjemu susretu, reče mi, kroz suze, otprilike sljedeće: „Moj provincijale, naša Zajednica u posljednje vrijeme ima veliku, zamašnu milost, satkanu od mnoštva milosnih događaja. Molim te, potići braću, gledajte Gospo i Bogu dragomu uzvratiti velikom i dostoјnom zahvalnošću!“

Iza smrti svakoga našeg brata ostaje, nama živima, poruka da još vjerodostojnije i svim snagama živi-mo Gospodinovo evanđelje na način svetoga Franje. A navedenu poruku iz srca našega pokojnog brata, o ve-likoj milosti, prenosim, draga braćo, svakome od vas.

Dio tih milosti pročitat ćete i u no-vom našemu dvobroju *Mir i dobro*, počevši od priprema za provincijski kapitol, tijeka samoga kapitula, pro-vidnosna ređenja, primanja u po-stulaturu i novicijat te zavjetovanja braće. Rečenom slijedu priključuju se i proslave brojnih naših jubileja.

Volio bih kad bi se zahvalnost u našemu bratstvu očitovala baš onom posebnom odlikom franjevačke duhovnosti. Sv. Franjo je znao da braća nisu došla k njemu slučajno, znao je da mu ih Gospodin daje (usp. Oporuka 14); a ono što šalje Gospodin, valja poštivati i čuvati kao vlastito oko.

Redovito je svaki početak neke dobre promjene ne veći od gorušići-na zrna. Ali onaj koji nam je ispričao prispolobu o naizgled neznatnu zrnu, ako je proživiljavamo u Nje-govo ime, dat će da uzraste u stablo veliko.

Mir i dobro!

Fra Miljenko Šteko, provincijal

Proslavljen provincijski Kapitul hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM – Mostar 2019.

Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM

Franjevačka 1, pp 153, 88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

tel.: +387 (0)36 333-525; faks: +387 (0)36 333-526; e-pošta: mostar@franjevci.info; www.franjevci.info

Fra Mijo Džolan

Odlukom Generalnog definitorija i Generalnog ministra Reda manje braće Fr. Michaela S. Perrya, generalni vizitator i predsjednik Provincijskog kapitula Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM objavljuje

SAZIV PROVINCJSKOG KAPITULA

Draga braćo,

dragom Bogu sam zahvalan za ovu odgovornu službu koja mi je omogućila pogled iznutra na Hercegovačku franjevačku provinciju, na bratstvo koje sebe vidi kao bratstvo u poslanju.

Zahvaljujući otvorenosti i susretljivosti sve braće diljem svijeta, pratnji i pomoći tajnika fra Stanka Čosića, aktualne Uprave Provincije, Kustodije i povjerenika za zapadnu Europu mogao sam obaviti kanonsku vizitaciju u mjestima života i rada skoro sve braće.

Ono što čini ovaj Kapitul radosnim dogadjajem Duha jest sazrela otvorenost da se izoštiri pogled na vlastito poslanje Provincije, te da se i sva tekuća pitanja rješavaju u duhu onih temeljnih pitanja i opcija: od koga živimo i za koga živimo? Nakon što smo obavili sukladno našem zakonodavstvu sve predradnje:

- Obavili smo dva predviđena kruga glasovanja za izbor provincijala. Generalni definitorij OFM-a potvrdio je u Rimu 9. 01. 2019. trojicu kandidata abecednim redom:

Fra Iko Skoko
Fra Miljenko Mića Stojić
Fra Miljenko Šteko

- Povjerenstvo za brojanje glasovnica potvrdilo je i zaključilo 3. travnja 2019. broj pristiglih omotnica sa glasovnicama, koje će prema Statutima biti otvorene i brojane na dan izbora na Kapitulu.
- Proveli smo izbor izaslanika Provincije na Kapitulu. Povjerenstvo je dana 18. prosinca 2018. utvrdilo izbor slijedećih izaslanika Provincije na Kapitulu: Fra Mladen Vukšić, fra Bože Milić, fra Perica Ostojić, fra Iko Skoko, fra Marinko Šakota, fra Branko Radoš, fra Stanko Mabić, fra Mario Knezović, fra Robert Jolić, fra Mate Logara, fra Stipan Klarić, fra Slavko Soldo, fra Branimir Musa, fra Vinko Kurevija, fra Slaven Brekalo, fra Stanko Banožić, fra Ivan Čilić, fra Tomislav Sablje i fra Dragan Ružić.
- Broj braće koja su snagom službe članovi Kapitula se ne mijenja. Nažalost zbog smrti + fra Mate Dragičevića, ekonoma Provincije, Definitoriј Provincije je na sjednici od 9. ožujka 2019. imenovao novog ekonoma Provincije, koji također snagom službe ulazi u sastav Kapitula.

Provincijski kapitul

Prema tome slijedeća braća su snagom službe članovi Kapitula: fra Mijo Džolan, gen. viz. i predsjednik kapitula, fra Miljenko Šteko, fra Ivan Ševo, fra Mijo Pinjuh, fra Željko Grubišić, fra Miljenko Mića Stojić, fra Ljubo Kurtović, fra Sretan Čurčić, fra Stanko Čosić, fra Filip Sučić, fra Ivan Landeka ml., fra Jozo Grbeš, fra Ivan Prusina, fra Jozo Nenad Galić, fra Svetozar Kraljević, fra Danko Perutina, fra Dario Dodig i fra Tomislav Puljić.

Ovim vas, braćo kapitularci pozivam na Provincijski kapitul Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM, kojega ćemo slaviti od 30. travnja do 3. svibnja 2019. u Franjevačkom samostanu Sv. Petra i Pavla u Mostaru.

Slavlje Kapitula započet ćemo u utorak 30. travnja 2019. u 9,00 sati svetom misom i zazivom Duha Svetoga u samostanskoj kapelici u Mostaru.

Neka se braća kapitularci pobrinu za zamjene za svoje tekuće službe i obveze kako bi se mogli nesmetano usredotočiti na rad Kapitula.

Članove Uprave pozivam da pripremnu sjednicu za Kapitul i to u Franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru u petak, 26. travnja 2019. u 10,00 sati. Na kraju molim svu braću Provincije kao i prijatelje Provincije da molitvom i pozitivnim ozračjem prate rad našega Provincijskog kapitula. Vizije i perspektive koje želimo otvoriti glede našeg poslanja možemo samo s Božjom pomoći i milošću. Zato se držimo provjerene discipline duha: religiose colloquamur!

Neka se na dan početka Kapitula 30. travnja u svim samostanima slavi sv. misa „de Spiritu Sancto“.

Za vrijeme trajanja Kapitula neka se u časoslovu u Jutarnjoj i Večernjoj dodaju molitve za uspjeh Kapitula.

Neka se ovo pismo pročita u svim samostanima pred okupljenom braćom.

Svim kapitularima ovo pismo vrijedi kao poziv na Kapitul.

Neka nas na predstojećem Kapitulu prati zagovor sv. Franje te zaštita i savjet Blažene Djevice Marije.

Mir i dobro!

Prot. br.: 21/2019.
Mostar, 4. travnja 2019.

fra Mijo Džolan,
Generalni vizitator i predsjednik Kapitula

Od 30. travnja do 3. svibnja 2019. u našem samostanu u Mostaru proslavljen je redoviti Kapitul Hercegovačke franjevačke provincije. Na njemu je izabrana nova provincijska Uprava – Definitorij. Nakon što su sva braća Provincije ponovno izabrala provincijala fra Miljenka Šteku, Kapitul je izabrao: vikara Provincije fra Iku Skoku, te definitore fra Dragana Ružića, fra Mladena

Vukšića, fra Ljubu Kurtovića, fra Sretana Ćurčića i fra Ivana Landeku ml.

Osim izbora Uprave, na Kapitulu se raspravljalo o podnesennim izvješćima koja obuhvaćaju sva područja življenja i djelovanja frataru naše Provincije, kako u domovini tako i u Zapadnoj Europi i Kustodiji.

Na Kapitulu sudjelovalo je 37 kapitularaca, a predsjedao je gen.

vizitator fra Mijo Džolan.

Prvi je dan Kapitula misu zaziva Duha Svetoga predvodio generalni vikar don Željko Majić, koji je pozdravio kapitularce i uputio im poticajne riječi. Kapitul je završio u petak svetom misom zahvalnicom te zajedničkim ručkom u samostanu. Zajedničke Kapitula možete pročitati u privitku.

Gen. viz. fra Mijo Džolan

Provincijski kapitul

T

IL MINISTRO GENERALE DELL'ORDINE DEI FRATI MINORI

RATIFICATION

In the Provincial Chapter of the Province of the Assumption of the Blessed Virgin Mary, in Bosnia-Herzegovina, regularly celebrated according to the norms of Canon Law, in the House of Mostar, under the presidency of the Visitator General, Br. Mijo DŽOLAN, OFM, the following were elected on the 3rd day of May 2019:

BR. MILJENKO ŠTEKO, OFM,
for the office of Minister Provincial;

BR. IKO SKOKO, OFM,
for the office of Vicar Provincial;

and
for the office of Provincial Definitors,
five in number:

BR. MLADEN VUKŠIĆ, OFM,
BR. DRAGAN RUŽIĆ, OFM,
BR. LJUBO KURTOVIĆ, OFM,
BR. IVAN LANDEKA ML, OFM,
BR. SRETAN ČURČIĆ, OFM.

The General Definitory, during its session of the 14th May 2019, carefully examined and ratified the elections.

THEREFORE,
IN VIRTUË OF THIS DECREE,
I DECLARE THE ABOVE-MENTIONED ELECTIONS VALID AND RATIFIED,
ACCORDING TO ART. 172 §1 OF THE GENERAL STATUTES OF THE ORDER

Given in Rome, at the General Curia of the Order of Friars Minor, on the 15th day of May 2019.

Giovanni Rinaldi
BR. GIOVANNI RINALDI, OFM
Secretary General

Michael A. Perry
BR. MICHAEL A. PERRY, OFM
Minister General & Servant

Prot. 108962 / S 166-19

Via S. Maria Madre di Dio, 25
00165 ROMA (ITALIA)
Tel. 39.06.684919 / Fax 39.06.6380292

Zaključci Kapitula 2019.

A) Duh molitve i pobožnosti

1. Uz redoviti program duhovnih vježbi u našim kućama molitve neka se, prema potrebi, upriliče duhovne vježbe u našim samostanima.
 2. Prema propisima Reda neka Uprava Provincije potiče braću samostana i samostanskih područja na zajedništvo, molitvu i međusobnu suradnju.
- B) Bratski život**
1. Neka Definitorij Provincije pripremi program formacije *ad hoc* za braću i pastoralne suradnike radi sprječavanja spolnog zlostavljanja i zlorabe moći.
 2. Neka Definitorij Provincije do idućeg Kapitula napravi elaborat o prov. hospiciju.

3. Neka se Definitorij Provincije pobrine da se provede čl. 12 Pravilnika o upravljanju vremenitim dobrim HFP Uznesenja BDM, koji regulira pitanje novca za podmirivanje osobnih potreba.
4. Neka se Definitorij Provincije pobrine da se provede čl. 32 provincijskih Statuta koji govori o zdravstvenome osiguranju braće.
5. Neka se Definitorij Provincije pobrine da svaki svečanozavjetovani brat napiše građanski pravno valjanu oporuku u roku od 6 mjeseci.
6. Neka Definitorij Provincije, u dogovoru s braćom jubilarcima, organizira zajedničku proslavu njihovih jubileja.
7. Preporučuje se da Definitorij Provincije vodi osobitu skrb za samostan Konjic i ostala mjesta koja su u potrebi.

Provincijski kapitul

8. Neka se nastavi raditi na povratu oduzete imovine.

C) Odgoj i obrazovanje

1. Neka Definitorij Provincije zaduži moderatora za trajnu formaciju izraditi trogodišnji plan za trajnu formaciju sukladno uputama Reda.

2. Sukladno dugoj tradiciji i sadašnjim potrebama Provincije neka se, uz dosadašnju praksu, omogući braći u početnoj formaciji nastavak studija u inozemstvu, držeći se ustaljenih kriterija prikladnosti.

D) Evangelizacija

1. Neka Definitorij Provincije do kraja lipnja 2019. doneše odluku o budućnosti naše nazočnosti u HKM Ticino (CH).

2. Neka Definitorij Provincije u skoro vrijeme doneše odluku o našoj daljnjoj nazočnosti u biskupiji Fulda (D).

3. Neka Definitorij Provincije po isteku ugovora s Gospičko-senjskom biskupijom ne produžuje ugovor o djelovanju naše braće u toj biskupiji.

4. Neka se do sljedećega Kapitula produži ugovor o nastavku preuzete odgovornosti za samostan na Orebici.
5. Preporučuje se da Provincija nastavi duhovno i materijalno pomagati misiji Ad Gentes.
6. Preporučuje se suradnja između HFP i BS u vidu jednogodišnjeg sastanka uprava provincija i gvardijana, te izrade zajedničkoga turističkog vodiča kulturnih dobara dviju provincija.

E) Ekonomija

1. Kad se steknu uvjeti, poštujući propise Reda i ZKP, neka Definitorij Provincije, u suradnji s Vijećem za ekonomiju i Vijećem za kulturno-povijesnu baštinu, graditeljstvo i sakralnu umjetnost, pripremi projekte za prikidan boravak braće u Čitluku i Posušju.
2. Neka se Definitorij Provincije pobrine da se ujednači vođenje kućnog knjigovodstva i izabere jedinstveni računalni program po kojem će se voditi ekonomija.
3. Neka Definitorij Provincije, u dogovoru s Vijećem za kulturno-povijesnu baštinu, graditeljstvo i sakralnu umjetnost, u skladu s mogućnostima, odoobi finansijsku pomoć za projekt obnove samostana u Zagrebu, projekt uređenja crkve u Mostaru, te samostana na Širokome Brijegu i Humcu.

F) Karitativna djelatnost

1. Preporučuje se da Provincija u franjevačkome duhu u svim bratstvima promiče pravdu, mir, dijalog i skrb za potrebne i sve stvoreno.
2. Neka Definitorij Provincije, sukladno crkvenim i građanskim zakonima, uredi djelatnost Domjeseca.

G) Izdavačka djelatnost

1. Preporučuje se da Definitorij Provincije nađe rješenje prostora za provincijsku knjižnicu.
2. Neka Definitorij Provincije radi na povratku otuđene provincijske arhivske i knjižne građe i umjetničkih djela u posjed Provincije.

H) Međugorje

1. Neka Definitorij Provincije provede sve potrebne postupke za kanonsku uspostavu samostana i moguću gradnju novoga objekta samostana u Međugorju.
2. Sukladno Statutima Provincije neka sva braća budu raspoloživa za pastoralnu pomoć u Međugorju.

Provincijski kapitul

Kapitulski kongres HPF

U skladu sa zakonodavstvom našega Reda i propisima provincijskih Statuta, Definitorij Provincije pod predsjedanjem fra Mije Džolana, generalnoga vizitatora i predsjednika Kapitula, održao je Kapitulski Kongres u samostanu u Mostaru 26. i 27. lipnja 2019., te izabrao braću u propisane službe. Konačno su pristigli i potrebnici pastoralni dekreti.

Na kapitulskome Kongresu izabrani su:

Ekonom Provincije fra Ljubo Lebo st.

Tajnik Provincije fra Stanko Čosić

Tajnik za evangelizaciju i misije fra Ljubo Kurtović

Tajnik za formaciju i studije fra Ivan Landeka ml.

Moderator trajne formacije fra Iko Skoko

Odgojitelj postulanata fra Iko Skoko

Pomoćni odgojitelj postulanata fra Filip Sučić

Odgojitelj novaka fra Stanko Mabić

Pomoćni odgojitelj novaka fra Nikola Jurišić

Odgojitelj braće s jednostavnim zavjetima fra Ivan Landeka ml.

Pomoćni odgojitelj braće s jednostavnim zavjetima fra Josip Serđo Ćavar

Povjerenik za Svetu zemlju fra Iko Skoko

Vice povjerenik za Svetu Zemlju fra Milan Lončar

Gvardijani:

Gvardijan samostana sv. Ante na Humcu fra Dario Dodig

Gvardijan samostana sv. Ivana Krstitelja u Konjicu fra Ferdo Boban

Gvardijan samostana sv. Petra i Pavla u Mostaru fra Danko Perutina

Gvardijan samostana sv. Jeronima u Slanome fra Ivan Boras

Gvardijan samostana Uznesenja BDM u Širokome Brijegu fra Ivan Marić ml.

Gvardijan samostana sv. Ćirila i Metoda u Duvnu fra Sretan Ćurčić

Gvardijan samostana Bezgrešnoga začeća BDM u Dubravi fra Svetozar Kraljević

Vikari samostana:

Vikar samostana sv. Ante na Humcu fra Ljubo Kurtović

Vikar samostana sv. Ivana Krstitelja u Konjicu fra Vlatko Soldo

Vikar samostana sv. Petra i Pavla u Mostaru fra Bože Milić

Vikar samostana Uznesenja BDM u Širokome Brijegu fra Dane Karačić

Vikar samostana sv. Ćirila i Metoda u Duvnu fra Slaven Brekalo

Vikar samostana Bezgrešnoga začeća BDM u Dubravi fra Ivan Landeka ml.

Vikar samostana sv. Jeronima u Slanome fra Damjan Perić

Ekonomi samostana:

Ekonom samostana sv. Ante na Humcu fra Ljubo Kurtović

Ekonom samostana sv. Ivana Krstitelja u Konjicu fra Vlatko Soldo

Ekonom samostana sv. Petra i Pavla u Mostaru fra Ante Marić

Ekonom samostana Uznesenja BDM u Širokome Brijegu fra Ante Penava

Ekonom samostana sv. Ćirila i Metoda u Duvnu fra Mario Ostojić

Ekonom samostana Bezgrešnoga začeća BDM u Dubravi fra Josip Serđo Ćavar

Ekonom samostana sv. Jeronima u Slanome fra Damjan Perić

Delegat za braću u Zapadnoj Europi fra Ivan Prusina - do redovitoga izbora u skladu s Pravilnikom

Predstavljena knjiga fra Dane Karačića

Knjiga "Trećari – dar neba" širokobriješkoga franevca fra Dane Karačića predstavljena je u četvrtak u prepunom širokobriješkom Kinu "Borak".

Predstavljanje na kojemu se tražila stolica više organizirao je Ogranak Matice hrvatske „Široki Brijeg“, a knjiga jednog od omiljenih širokobrijeških franjevaca stoji se od 35 životopisa pripadnika franjevačkoga svjetovnog reda, u narodu poznatijih kao trećara.

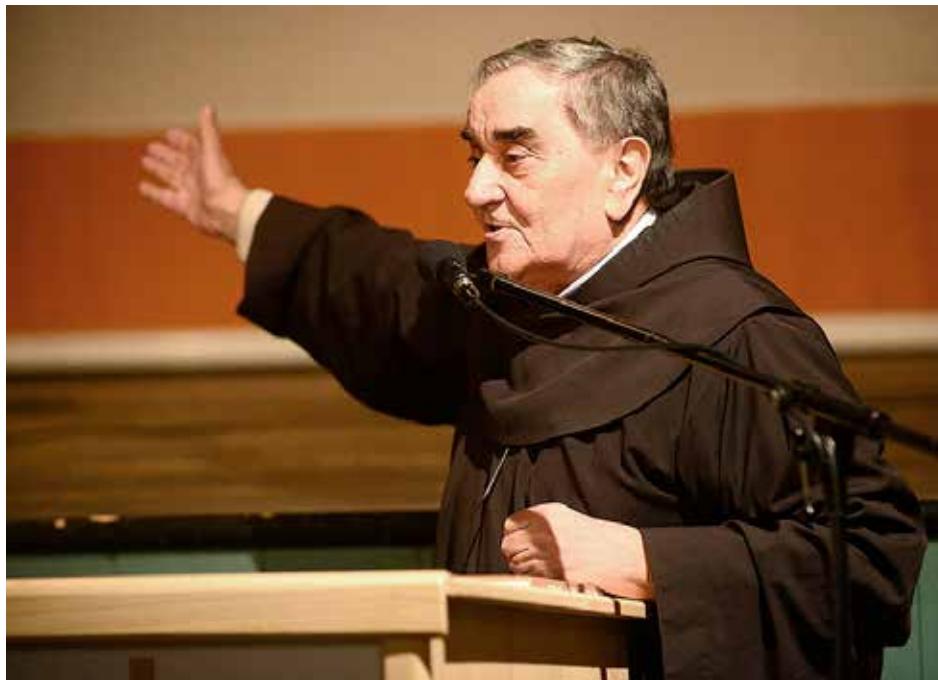
U njoj je fra Dane Karačić prikazao 35 teških ljudskih sodbina koje su nadu i utjehu pronalazile u vjeri i u Bogu.

„Pisanje ove knjige, pisanje o 35 života koje prikazuje, često me u potpunosti emotivno ispražnjava-lo“, rekao je fra Dane Karačić na početku obraćanja brojnoj publici koja je u Široki Brijeg došla iz raznih krajeva Hercegovine.

Širokobriješki franjevac istaknuo je da je iz ljubavi prema tim ljudima i prema njihovim pričama nastavio pisati i da je pišući o njima pisao povijest toga kraja.

„Pojedinačna imena u knjizi stoje za stotine sličnih sodbina i života. Ja sam se pitao kako su to sve mogli izdržati. Dobro rađa dobrim. Danas svaki dan čujemo jadikovke, da je teško, da nema posla, da nema ovoga i onoga. Oni to nisu ni zamišljali, samo su radi li, preživljavali“, rekao je fra Dane Karačić. Dodao je da im je u tim tegobama pomogla vjera u Boga, snažna i nepokolebljiva vjera.

„Kad su momci u prošlosti išli u vojsku, najveća briga svake naše obitelji bila je da ne "izgube viru". Hoće li "dotrat" kukuruza i kako će mu biti u vojsci – to nitko nije

pitao. Samo je bilo bitno da se vjeru ne izgubi. I ta ih je vjera sačuvala, ta je vjera izrodila i ove trećarice o kojima sam pokušao nešto napisati“, objasnio je pisac knjige.

Fra Dane Karačić je u zaključku ponovio svoje uvjerenje koje često naglašava i u svojim propovijedima – da je Široki Brijeg sveto mjesto. „Ovo je sveto mjesto, posvećeno mjesto! Pred sobom imamo sve, dragi moji prijatelji, imamo mogućnost biti ljudi, imamo mogućnost biti dobri. Bog je s nama. Jer imamo dva elementa: sveto mjesto Široki Brijeg i svetoga Franja i Nju koja je raskrilila svoj plašt i grli svoju djecu i neće nas dati. Samo ako mi sami ne pobjegnemo iz tog gnijezda koje nam je Bog dao, koje nam je savio na ovom mjestu i na ovom Brijegu“, zaključio je fra Dane Karačić.

„Autor detaljizira, čitatelu dočarava, perom drevnih kroničara

bilježi život Hercegovine kroz vremena i živote pojedinih likova. Likovi nisu izmišljeni, oni su stvarni i u tome i jest vrijednost i veličina ove knjige. Ispisana je poviješću odigransom na ovom kamenjaru, u našim kućama, vrtlima, ovdje pored naših bunara i pojata. To su naše baba i prababe. To je hercegovačka žena, hercegovačka sudska, povijest, hercegovački križ i ponos u jednom. Zato ta knjiga treba imati mjesto u našim obiteljima, da je pokažemo našoj djeci, da je čitamo mladima, da zahvalimo fratu što ju je napisao kako se povijest našeg zavičaja ne bi zaboravila“, napisala je Mirela Lovrić u recenziji knjige.

U predstavljanju knjige sudjelovali su i članovi franjevačkoga svjetovnog reda – Frame, Mirela Lovrić, Andrija Zeljko, č. s. Zorica Jurilj, Marija Čolak. Voditeljica predstavljanja bila je Višnja Spajić. (www.jabuka.tv)

74. obljetnica ubojstva 66 fratara

Široki Brijeg, 7. veljače 2019. (Lucijana Kožul) – U povodu 74. obljetnice jugokomunističkoga ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca, u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu 4. – 7. veljače održali su se »IX. dani pobijenih hercegovačkih franjevaca«. Prva tri dana molitveni program započinjao je molitvom krunice, a nastavljao se slavljenjem sv. mise zadušnice za ubijene fratre i puk. Kroz te dane sv. mise zadušnice predvodio je fra Ivan Landeka, ml., uz sumisništvo vicepostulatora fra

Miljenka Stojića i fratra iz širokobriješkoga samostana. Molitvom krunice, čitanjem i pjevanjem na sv. misama posebno su sudjelovali ministrianti, članovi franjevačke mlađeži te članovi franjevačkoga svjetovnog reda i zborova koji djeluju u župi.

Kroz ta tri dana dodijeljene su i nagrade te prigodne plakete nagrađenima na »VIII. nagradnom natječaju« na temu pobijeni hercegovački franjevci. Zastupljeni su bili uzrasti djeca, mlađež i odrasli.

Danas, na dan obljetnice

ubojstva franjevaca na Širokom Brijegu, 7. veljače, koji je ujedno i dan sjećanja na sve hercegovačke franjevce ubijene u Drugome svjetskom ratu i poraću, molitveni program započeo je u 16.00 molitvom kraj ratnog skloništa gdje su članovi Frame Široki Brijeg zapalili 12 svijeća u znak sjećanja na 12 fratra ubijenih i spaljenih u tom skloništu. Nakon molitve procesija se uputila u samostansku crkvu prema grobu gdje su pokopana 24 ubijena fratra. Svečanu sv. misu zadušnicu predslavio je dr.

fra Miljenko Šteko, provincialj hercegovačkih franjevaca, uz sumisništvo generalnoga vikara hercegovačkih biskupija don Željka Majića, vicepostulatora fra Miljenka Stojića i 70-ak drugih hercegovačkih franjevaca.

Pjevanje na sv. misi predvodio je veliki župni zbor pod ravnanjem s. Mire Majić. Misno čitanje pročitao je fra Rade Dragičević, koji je pohađao glasovitu franjevačku gimnaziju na Širokom Brijegu. Molitvu vjernika čitali su gvardijani samostana.

Provincialj je u propovijedi istaknuo sljedeće. »Tu nepreglednu kolonu svjedoka, u Drugome svjetskom ratu i počatu, ovoga ozemљa uprisutniše – svojom krvlju natopljenim haljinama – i naša braća. Jedan fratar, pa dva, pa dvanaest, pa tri, pa sedam, i tako do broja 66 ubijenih. Mi poznajemo neka mjeseta stradanja, o drugima još uvijek nagađamo. Poznati su nam neki iskazi, poznajemo i neke sudionike, ali nipošto sve. Kad god pokušamo prodrijeti do potpune istine, ustanovljujemo da nam netko ili nešto u čudnovatu križištu iznova izmiče. Šezdeset i šest braće, na čelu s provincialjom fra Leom, slične sudbine sa smrću pred očima, sudbine povezane i odvojene poznatim i nepoznatim vremenom i mjestom. A uvijek i svugdje na njihovim stratištima prisutnost zločina gotovo opipljiva.

U ovo predvečerje ovdje smo s osjećajima zahvalnosti za vjeru i žrtvu naše pobijene subraće, ali i za svu ostalu braću i sestre

koji su kao krštenici svjedočili Kristov križ i tako svoje trpljenje učijepili i u naše postojanje. Tragamo, preko Vicepostulature, za dokazima u istini i nosimo njihov spomen u realitetu događaja – daleko od svih mitologija. Kao vjernici sabrali smo se na slavljenje euharistije, koja je „vrhunac kojemu teži djelovanje Crkve“ i izvor iz kojega dolazi naša vjernička snaga. Došli smo kako bismo i ovaj put svome Gospodinu kazali u euharistijskoj molitvi: „Zahvaljujemo ti što si nas pozvao da stojimo pred tobom i tebi služimo!“ – kao što ti služahu i braća naša ubijena. Služahu, nalik onome što izvješćuju Djela apostolska: „Svaki su dan postojano – kao po dogовору – bili u hramu, i po kućama lomili kruh“ (Dj 2, 46). A onda su u strašnom mučenju i rastanku uviđali da je nekima zbog njih i njihova služenja bila tjesna ova dolina suza... pa su ih na silu uklonili!«

Na kraju sv. mise zadušnice nazočnima je nekoliko riječi uputio generalni vikar hercegovačkih biskupija don Željko Majić koji je prenio pozdrave mjesnoga biskupa Ratka Perića te se zahvalio Vicepostulaturi na svemu što čini. Još je dodao. »Zato danas izričemo zahvalnost dragom Bogu da su pobijeni fratri bili spremni darovati najviše što su imali, svoj život, njima zahvaljujemo na svjedočkom primjeru ljubavi prema Bogu, svojoj Crkvi, svome redu i svome narodu.«

Fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva

»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, zahvalio je svima koji su na bilo koji način pomagali tijekom ovih dana i tijekom čitave godine. Kratko je predstavio rad Vicepostulature kroz proteklu godinu te istaknuo sljedeće. »Nastavili smo tragati za posmrtnim ostacima naše pobijene braće pa smo uspjeli pronaći još njih trojicu iz skupine od njih 9 koje su jugokomunisti odveli iz naše mlinice i hidroelektrane 8. veljače. Trenutačno dovršavamo još određena provjeravanja i mislim da ćemo za koji tjedan o svemu iscrpno obavijestiti javnost.«

Riječi zahvale izrekao je i fra Tomislav Puljić, gvardijan širokobriješkoga samostana, koji je također zahvalio svim sudionicima toga slavlja. »Mi danas obnavljamo uspomene na one koji su sveto živjeli i koji su usmrćeni kao mučenici, da sjećanja na njih budu što sadržajnija i snažnija te da donesu plodove ljudima na dobrobit, Bogu na slavu. Oni su naše svete i obvezujuće uspomene i naše moći koje nas ospobljavaju da uz Božju pomoć gradimo bolji svijet, nadvladavajući grijeh koji lako zavodi, grijeh nepoštivanja i zaborava.«

Kroz ta četiri dana molitveni program je internetom i radiovalovima prenosila Radiopostaja Široki Brijeg i Radio Marija u BiH. Katolički tjednik stradanju hercegovačkih franjevaca posvetio je temu najnovijega broja. A i mnogi drugi mediji izvijestili su o svemu, na čemu im je posebno zahvalio vicepostulator fra Miljenko Stojić.

Misno slavlje za ubijene fratre – Samostan Dubrava

ZAGREB, 7. veljače 2019. (fra A. Bekavac) – U prepunoj crkvi franjevačkoga samostana Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije u Zagrebu na spomen obljetnicu ubijenih širokobrijeških franjevaca slavljen je u 18 sati spomen misa na ubijene fratre. Misu je predvodio gospičko-senjski biskup preuzvišeni Zdenko Križić u susavlju braće franjevaca i drugih svećenika susjednih župa. Također je bio i nazočan provincijal franjevaca kapucina fra Jure Šarčević. Prije početka mise pročitana su imena naše ubijene braće fratara.

Gvardijan samostana u Zagrebu fra Svetozar Kraljević u pozdravnoj riječi prije euhariistijske službe rekao da je da smo se okupili na slavlje života. Život je Božji dar i volja je Božja da taj život slavimo iako neki nisu imali prigodu proživjeti život jer ih je dohvatiла ljudska zloča. Zato smo mi tu da večeras učinimo spomen čin sjećanja i molitve da duše i živote ubijene naše braće istaknuo je fra Svetozar.

Biskup Zdenko Križić u svojoj homiliji istaknuo je vrijednost žrtve i spremnosti na žrtvu. Naslijedovati Isusa ne obećava posebni status već ponajprije protivljenja s mogućnošću gubitka života zbog svjedočanstva za Isusa. Biskup je istaknuo da su u vrijeme rata ubijeni 694 svećenika, redovnika i redovnica jer su bila "omiljena lovina komunističke vlasti kojoj je mučenje i ubijanje bila uistinu zabava. Bili su uvjereni da će udarajući pastire raspršiti cijelo stado vjernika." istaknuo je biskup Zdenko. Zatim je podcrtao da "ovo sjećanje na naše mučenike

nema za nakanu pobuđivati u nama mržnju i želju za osvetom. Kada bi to bilo, onda bismo sami u sebi njegovali zločinca i davali prostora đavlu. Odgovor na mržnju i na zlo je praštanje i ljubav. To je Isusov stav i tu je srce njegove muke." U nadahnutoj propovijedi biskup Zdenko istaknuo je da je stav ubijenih franjevaca bio onaj stav Isusovih učenika koji se nisu lačali mača niti su na mržnju odgovarali mržnjom i osvetom i naglasio je: "Naša pobijena braća nisu potegli nikakav mač da bi se obranili nego su dali svoj život, svoju krv, i te žrtve koliko god bile strašne i bolne, nisu uzaludne, one su pobijedile. Donijele su Crkvi i našem narodu puno Božjega blagoslova." Biskup Zdenko svoju homiliju zaključio je riječima: "Ovi redovnici mučenici su zasigurno naši zagovornici pred Bogom. Naš narod a napose naša

Hercegovina je kroz povijest dala dosta mučenika. Njihovo mučeništvo nije bilo uzaludno, donijelo je puno blagoslova generacijama do naših dana, jer mučeništvo je najplodnije sjeme dobrega i plenumitoga. Zahvalni smo Bogu za njih i molimo ga da takvi u našem narodu nikada ne usfale" istaknuo je biskup Zdenko.

Franjevački bogoslovi svojim su pjevanjem i asistencijom na sv. misi uveličali taj čin vjere i zahvale Bogu za naše franjevačke mučenike. Na licima ljudi vidjela se radost što imamo na nebu zagovornike kod Oca nebeskoga da i nama podari snagu svjedočanske vjere i nade da Bog drži povijest i našu sudbinu u svojim rukama i da nas vodi k sebi.

Zavičajno društvo širokobriježana u samostanskoj dvorani nakon mise priredilo je domjenak za sve koji su došli.

Misno slavlje za ubijene fratre – Samostan Mostar

U četvrtak, 14. veljače 2019. u 18.00 sati, u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru proslavljenja je sveta misa u spomen na pobijene fratre i vjernike Mostara i okolice koji su žrtve Drugoga svjetskog rata, porača i Domovinskog rata.

Sv. misu predslavio je gvardijan fra Danko Perutina uz suslavljе provincijala fra Miljenka Šteke, generalnoga vikara hercegovačkih biskupija don Željka Majića, vicepostulatora fra Miljenka Stojića i još dvadesetak svećenika. Framaši su pred početak sv. mise čitali tekst fra Ante Marića i nabrojili imena sedmorice naše braće koje su partizani odveli iz samostana, ubili i bacili u Neretvu.

Na početku sv. mise je gvardijan fra Danko potaknuo prisutne na molitvu. „Okupili smo se večeras oko Kristova oltara, ovdje u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, kako bi se pomolili za našu pobijenu braću koju su nevinu i bez suđenja pobili jugokomunisti. To su bili redom: provincijal fra Leon Petrović, gvardijan fra Grgo Vasilj, fra Jozo Bencun, fra Bernardin Smoljan, fra Rafo Prusina, fra Kažimir Bebek i fra Nenad Venancije Pehar. Želimo im večeras s ovoga mjesta naglas poručiti: predraga naša braćo, mi vas nismo zaboravili. Osim te sedmorice franjevaca u naše molitve ćemo uključiti i vjerni Božji puk, sve stradalnike, Hrvate katolike Prvoga i Drugoga svjetskog rata, Domovinskog rata i porača. Bilo je tu vjernika iz svih slojeva društva, od jednostavnih osoba do visoko obrazovanih intelekt-

tualaca, pisaca, profesora, koji su pogubljeni bez ikakva razloga i bez suđenja. Sve ćemo ih uključiti u svoje molitve.“

Fra Danko je u nagovoru istaknuo broj proganjениh kršćana. „U dva tisućljeća postojanja kršćanstva zbog vjere je ubijeno sedamdeset milijuna kršćana. No od ukupna broja ubijenih

čak „45 milijuna (oko 65 posto) su mučenici dvadesetog stoljeća”, iznosi Antonio Socci poznati talijanski novinar u svojoj knjizi “Rat protiv Isusa” i tako potvrđuje riječi pape Franje koji je više puta rekao: „kako danas ima mučenika više nego u prvim stoljećima.” Još dramatičnije su brojke koje se odnose na kršća-

ne u svijetu danas: "trenutačno oko 160 tisuća kršćana godišnje bivaju ubijeni zbog svoje vjere u Isusa Krista (...), od 200 do 250 milijuna su svednevice proganjeni zbog vlastite vjere, dok ih 400 milijuna živi pod snažnim redukcijama i osporavanjima vjerskih sloboda." Samo u 2018. godini ubijeno više od 3000 kršćana, više nego u 2017. godini. Želio bih pripomenuti kako se ovi podaci ne odnose na kršćane ubijene u ratovima, ili na one koji su umrli zbog gladi ili slično, nego upravo zbog njihova isповijedanje kršćanske vjere."

Na kraju homilije gvardijan je istaknuo: „mira bez pravde nema, a pravde nema bez istine. I zato sve nasilne smrti treba istražiti, dokumentirati i sačuvati od povijesnoga zaborava. Mi ovdje većeras okupljeni ne želimo biti suci, nismo to nikad ni bili, jer samo je jedan Sudac i to onaj na nebesima. Ne želimo raspiravati mržnju ili vraćati zlo za zlo. U ovome trenutku poput Isusa na križu mi praštamo i govorimo: "Gospodine oprosti im jer nisu znali što čine". Za nas naša pobijena braće stoeje kao duhovni svjetionici koji su ostavili

neizbrisivi trag u povijesti naše Provincije. Jer ono što su vjerovali, ono što su obećali, i ono što su govorili to su posvjedočili svojom mučeničkom smrću. Kao da i nama većeras žele reći: "Braćo i sestre ne bojte se, mi smo bili u većim mukama i nevoljama nego vi danas i nismo klonuli, nismo pobegli, nismo izdali Boga, svoju vjeru i svoj narod. Ne bojte se ni vi, jer Bog je s vama. Ne stidite se novih početaka jer samo oni koji su predani Bogu potpuno mogu činiti velike stvari.

Završio bih riječima iz knjige mudrosti: »Ako su, u očima ljudskim, bili kažnjeni, nada im je puna besmrtnosti. Za malo muke zadobili su dobra velika jer Bog ih je stavio na kušnju i našao da su ga dostojni. Iskušao ih je kao zlato u taljiku i primio ih kao žrtvu paljenicu« (Mudr 3,4-6). Pokoj vječni daruj im Gospodine.“

Župni zbor je misno slavlje obogatio svojom pjesmom.

U popodnevnim su satima istoga dana fratri iz samostana u Mostaru skupa s postulantima otišli u blizini Neretve zapaliti svjeće i pomoliti se za našu pobijenu braću.

Fra Vjekoslav Milićević imenovan asistentom

Početkom drugog semestra ove akademske godine, član naše Provincije fra Vjekoslav Milićević je na prijedlog dekana, a potvrdom fakultetskog vijeća Papinskog liturgijskog instituta sv. Anzelma u Rimu, imenovan asistentom na spomenutom Institutu za kolegij Teologija litur-

gijske inkulturacije, koji je kao doktorand počeo i predavati.

K tome je fra Vjekoslav od dekana istoga Instituta pozvan također biti i dijelom skupine profesora koji će od početka svibnja do kraja srpnja tekuće godine, po mandatu Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu

sakramenata, sudjelovati u obrazovanju studenata engleskoga govornog područja za prevođenje liturgijskih tekstova s latinskoga jezika. Fra Vjekoslavu čestitamo, te želimo uspjeh i u dalnjem životu i radu.

fr. B. Novokmet

Duhovna obnova u 'Majčinu selu'

U srijedu, 13. ožujka 2019. održana je redovita mjesečna duhovna obnova za fratre naše Provincije u Majčinu selu u Međugorju-Bijakovići.

Program je započeo zajedničkom kavom u 9.30. Slijedilo je predavanje u dvorani. Predvoditelj mons. Henryk Hoser govorio je pobožnosti Blaženoj Djevici Mariji.

Mons. Henryk je iznio kratku analizu i povijest crkvena učenja o Blaženoj Djevici Mariji. Istaknuo je kontinuitet učenja o štovanju BDM i spomenuo je ukratko dokumente Crkve o Gospi.

U drugome se dijelu svoga predavanja mons. Henryk Hoser osvrnuo na franjevačku mariologiju. Istaknuo je specifičnosti, osvrnuo se na posebnost Međugorja te potaknuo prisutne fratre gajiti pobožnost prema BDM i imati u svijesti da je Gospa zaštitnica naše Provincije.

Nakon predavanja molio se križni put u dvorani. U kapelici

se slavila sveta misa na kojoj je bilo oko 50 subraće. Predstavio je provincijal fra Miljenko koji je prisutnu braću pozvao na molitvu za našu bolesnu i nemoćnu braću. Duhovna je

obnova završila ručkom koji je pripremilo i posluživalo osoblje Majčina sela na čelu s domaćinom fra Dragom Ružićem kojem zahvaljujemo na organizaciji i gostoprivrstvu.

Predavanje fra Ike Skoke na Sveučilištu u Mostaru

U povodu Svjetskoga dana socijalnog rada predavanje "Princip ljudskih odnosa prema Martinu Buberu" održao je prof. dr. sc. fra Iko Skoko na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru u utorak, 19. ožujka 2019. Sve nazočne profesore, studente, socijalne radnike i goste pozdravila je doc. dr. Davorka Topić Stipić te čestitala svim socijalnim radnicima i studentima socijalnog rada njihov dan. Ove godine i sljedeće godine tema u

povodu tog dana je Promicanje važnosti ljudskih odnosa. U sklopu te teme na studiju Socijalnog rada Filozofskog fakulteta Sveučilištu u Mostaru organizirana je tribina "Princip ljudskih odnosa prema Martinu Buberu". Fra Iko je u uvodnom dijelu predavanje predstavio život i razvoj filozofa Martina Bubera, a u drugom njegov dijaloške principe „JA – Ti“ i „JA i Ono“ koje je autor posebno obradio u djelu JA i TI! (M.T.)

Susret postulanata Hercegovačke franjevačke provincije i Bosne Srebrenе u Visokom

Susret postulanata Franjevačke provincije Bosne Srebrenе i Hercegovačke franjevačke provincije bio je u samostanu sv. Bonaventure u Visokom, u četvrtak 11. travnja 2019. Na susretu je sudjelovalo dvanaest postulata s odgojiteljima fra Josipom Ikićem, fra Josipom Mrnjevcem i fra Iko Skokom. Obje provincije ove godine imaju po šest postulanta. Domaćini su postulantima iz Hercegovine pokazali samostan i upoznali ih s njegovom poviješću i kulturnim vrijednostima, a to su: knjižnica koja ima oko 80.000 knjiga, lapidarij, crkva, sjemenišna kapelica, biološki kabinet, nova sportska dvorana, te franjevački konvikt za vanjske đake i Franjevačka klasična gimnazija. Nakon

obilazaka i objeda održan je sastank na kojem smo se predstavili i bolje upoznali. Dogovorili smo i zajedničke duhovne vježbe prije ulaska u novicijat koje će se

održati u samostanu u Kraljevoj Sutjesci. Oblačenje franjevačkoga habita u obje provincije predviđeno je 14. srpnja 2019.

(Mladen Dragičević, postulant)

Postulanti posjetili Franjevački samostan sv. Katarine u Kreševu

Kreševo - Postulatni Hercegovačke franjevačke provincije s odgojiteljem fra Ikom Skokom posjetili su Franjevački samostan sv. Katarine u Kreševu, 11. travnja 2019. Gvardijan fra Darko Drljo s fratrima fra Josipom Jukićem, fra Jurom Miletićem, fra Ivicom Korčaninom i fra Markom Dunderom su nas lijepo dočekali. Gvardijan nam je pokazao crkvu i ukratko ispričao povijest samostana i crkve. Iako su samostan i crkva više puta građeni i dograđeni, zadržali su svoju karizmu i duhovnost. S fra Ivicom smo obišli novootvoreni muzej. Najviše nas je dojmila soba fra Grge Martića koji je ostavio veliki trag u tom kraju. Nakon što smo sve obišli, fotografirali smo se kod biste fra Grge Martića i zatim smo otišli na večeru. Cilj toga susreta bio je upoznati samostan s kojim je naša Provincija tijekom povijesti najtešnje bila povezana.

(Marko Kvesić, postulant)

Duhovna obnova u HKM Bern

Hrvatska katolička misija Bern održava sveke godine u korizmi trodnevnu duhovnu obnovu za svoje vjernike. Ove je godine to bilo 29.3. – 31.3.2019. Voditelj duhovne obnove bio je rektor Hrvatskoga papinskog instituta sv. Jeronima u Rimu, inače svećenik đakovačke biskupije, profesor, duhovnik i kanonik Bože Radoš.

Svoje predavanje prvoga dana započeo je u znaku križa i objasnio njegovo značenje u našem kršćanskom životu. Kršteni smo u znaku križa, što znači da su nas roditelji odgajali u tom znaku da ljubimo Boga i svoga bližnjega kao samoga sebe. Kada smo napuštali roditeljsku kuću, sigurno su nam napravili znak križa i poželjeli da daleko od njih, ne budemo daleko od Boga. I kada nas budu u lijisu pokapali bit će uz riječi: Križ Kristov sačuvao te za život vječni. Kroz križ se vidi nebo i jača našu vjeru da na gro-

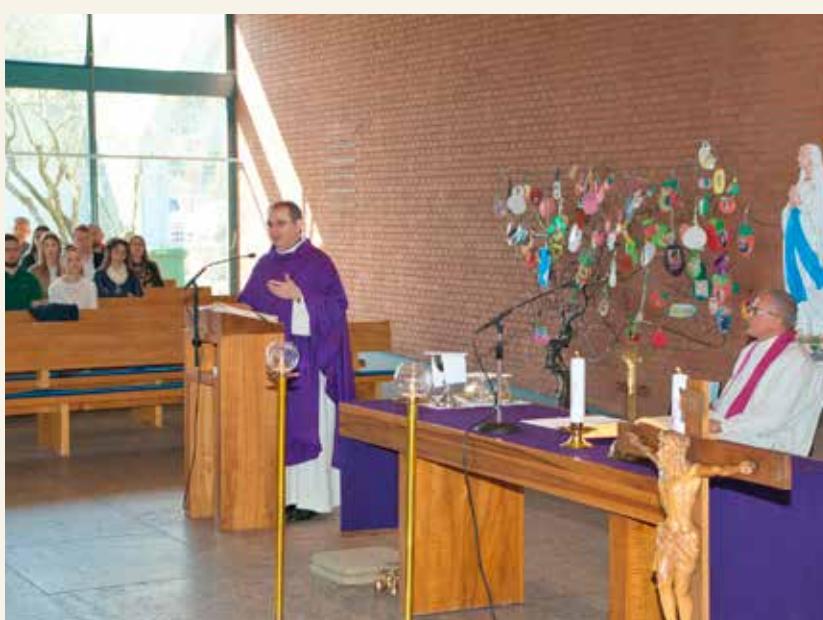

bu nije definitivni kraj. Križevi na ulasku u naša mesta znaci su Božje ljubavi. Stoga zastanimo češće pred križem, pomolimo se, poljubimo ga i pustimo da nam kaže kako muka i patnja nije cilj, nego sredstvo. INRI nam poručuje da je Isus Krist naš Kralj i Spasitelj.

Poznati kršćanski mislilac Romano Guardini nam poručuje

da je tajna Isusova križa, zapravo tajna Presvetoga Trojstva, Papa u miru, Benedikt XVI kaže da je znak križa zapravo prvo vjerovanje. Činimo znak uvijek svjesno u ime Oca (čelo), i Sina (prsa) i Duha Svetoga (ramena) te osjetimo snagu križa. Neka nam križevi u našim mjestima budu znak naše vjere i budimo na njih ponosni. Kako je lijepo vidjeti one bijele križeve, koji predstavljaju naše branitelje i sve žrtve na Ovčari u Vukovaru, koji su darovali svoje živote za našu domovinu i slobodu našega hrvatskog naroda.

U propovijedi nam je voditelj iz dnevnih čitanja objasnio da je poziv proroka Hošea danas upućen i nama da se obratimo i živimo po Božjim zapovijedima. U evanđelju Isus odgovara pismoznancu da se sve zapovijedi i zabrane, njih preko 600 u Starom zavjetu, mogu svesti na temelje vjere kojima je glavna zapovijed ljubavi prema Bogu i bližnjemu, objašnjena već u znaku križa. Ljubiti Boga trebamo, jer je On

Iz života Provincije

nas već ljubio. Bog nas ljubi onakve kakvi smo, a mi ga trebamo isto ljubiti srcem, razumom i mislima, potpuno i uvijek. A bližnjega ne smijemo ljubiti više nego samoga sebe, nego kao samoga sebe. Potrebno je da u sebi otkrijemo i vidimo dobro, te da to činimo. Činite drugima što bi željeli da vama drugi učini, i ne činite drugima što ne bi htjeli da vama netko učini, temelji su naše vjere, završio je voditelj, naglašavajući da je to kičma našega života, jer smo svi djeca Božja.

Drugoga dana voditelj je nagnao ulogu korizme i Kristova križnoga puta za nas kršćane.

Korizma, vrijeme od 40 dana, je poziv da obnavljamo svoj kršćanski život kroz post, molitvu i djela milosrđa. Simbolika Mojsija 40 dana na brdu Horebu prije dobivanja 10 Božjih zapovijedi, 40 godina hoda židovskoga naroda kroz pustinju, primjeri Ilike proroka i samoga Isusa koji je postio 40 dana u pustinji, primjer je i nama kršćanima, da u nama umre stari čovjek i rodi se novi. Za to nam je potrebno obraćenje, nagnao je voditelj.

Specifičnost je duhovnih obnova u misiji Bern skupljanje sredstava za jedan od franjevačkih samostana, kao kolijevku vjere i kulture u Hrvatskoj i Herceg Bosni, kao i za pojedina svetišta. Ti se darovi osobno odnesu, obično u ljetnim mjesecima, tako da misionar zajedno s vjernicima, koji mogu, i posjeti to svetište. Nakon što smo bili u Duvnu, Mostaru, Konjicu, Tolisi, Kraljevoj Sutjesci, Fojnici, Gučoj Gori, Plehanu te dva puta u Vukovaru i Kninu, jednom na Udbini, svetuštu svih hrvatskih mučenika, ovaj put, 28.7.2019., želimo posjetiti

franjevački samostan Rama/Šćit. Za tu zgodu u nedjelju na svim mjestima bila je korizmena juha, te smo prikupili 5000 CHF koje ćemo predati navedenom samostanu za njegovu obnovu i siromašne koji tamo nalaze duhovnu i tjelesnu utjehu.

Stoga misionar poziva sve da posjete taj biser Herceg Bosne, koji je istina djelomično iseljen stvaranjem Ramskoga jezera čime je franjevački samostan ostao u njemu kao otok, i gdje su ostali Hrvati na svojim ognjištima unatoč svim nevoljama.

Fra Gojko Zovko

Fra Ivan Čilić i fra Mate Čilić obilježili 40 godina misništva

Dvojica naše braće koja djeluju u Njemačkoj, fra Ivan i fra Mate Čilić ove godine slave 40 godina misništva.

Njihovo svećeničko ređenje je bilo u Fuldi, 1. 7. 1979. Fra Ivan i fra Mate su svoj jubilej obilježili u župama u kojima sada djeluju. Fra Mate je slavio 29. 6. svetu misu u župi Sv. Pia, gdje su uz njega i njegove župljane slavlje uzveličali i druga braća svećenici i vjernici iz župa u kojima je ranije djelovao.

Na svetoj misi je propovijedao dekan, vlač. Werner Dippel koji je govorio o daru svećeništva i fra Matinom vrijednom dugogodišnjem radu u biskupiji Augsburg.

Fra Ivan je imao proslavu dva dana kasnije, 1. 7., u Hrvatskoj katoličkoj Misiji u Augsburgu. Uz časne sestre, vjernike naše Misije, zbor mladih koji je pjevao, pridružio nam se također dekan Dippel te grupa vjernika iz Emersackera. Propovijedao je fra Mate Logara

koji je govorio o Božjem pozivu i odazivu koji se očituje kroz 40 godina vjerne i vrijedne službe u Božjem vinogradu, te izrekao zahvalu u ime Misije i dobre želja za budući život i rad naših slavljenika.

Fra Mate i Fra Ivan svoj jubilej su obilježili ove nedjelje i u župi Emersacker, gdje su kao hercegovački franjevci više godina služili kao župnici te ostavili lijep trag i dobru uspomenu.

Simpozij u Dubravi

(KB DUBRAVA) U Zagrebu je 26. – 27. travnja 2019. godine održan 2. simpozij medicinskih sestara i tehničara pod nazivom Medicinske sestre i tehničari između izazova i rutine. Nakon uvodnih pozdrava organizatora simpozija počasno i uvodno predavanje održao je dr. sc. fra Ante Bekavac pod nazivom Služenje čovjeku – put djetovorne ljubavi. U vrlo zanimljivom i sintetičko-analitičkom predavanju dr. Ante Bekavac izlaganje je podijelio i predstavio u tri točke.

Prva točka raspravlja o pitanju: Tko je čovjek? pokazujući da su danas tehnička moć i instrumentalni razum ovladali čovjekom tako da on sve manje sebe vidi kao Božju sliku, a više kao stroj koji treba uvijek iznova poprav-

ljati i poboljšavati. Na njemu ne odsjeva sjaj stvorenosti već samo moć tehnike. To danas predstavlja veliku opasnost za čovjeka osobito za djelatnike u zdravstvu.

Druga točka raspravlja o Čovjeku - stvorenom na Božju sliku u kojoj je istaknuto da je danas potrebno nadvladati antropološku paradigmu koja je dominanta zadnjih nekoliko stotina godina a na što nas je pozvao i papa Franju u Laudato si' u br. 121. Kršćansko razumijevanje čovjeka polazi od izvora Svetoga pisma u kojem je čovjek predstavljen kao stvoren na Božju sliku i priliku (usp. Post 1,26-27). Jedno se čovjek između svih stvorenja izdiže u redu naravnoga postojanja s nepovredivim dostojanstvom i božanskom klicom u sebi. Tako-

đer je u kratkim crtama prikazan i koncilski nauk o čovjeku.

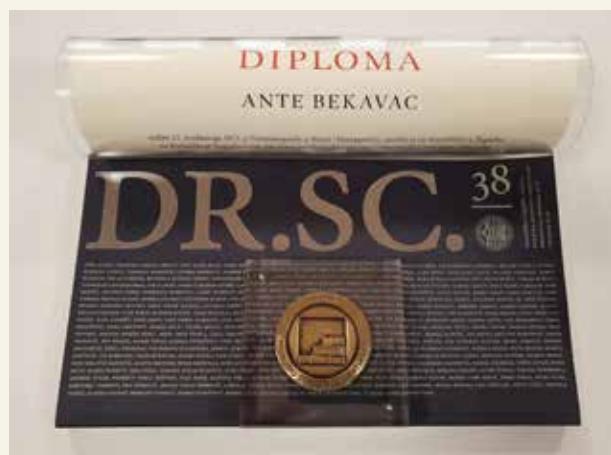
Treća točka raspravlja o Djetovornoj ljubavi – kulturi milosrđa. Zdravstveni djelatnici pozvani su prije svega čuvati dostojanstvo ljudske osobe, poštujući njezin tjelesni i duhovni integritet. Oni su nositelji jake odgovornosti prema ljudskom životu. Njihov odnos nadilazi puko tehničko znanje i umijeće i ugrađuje se u onu praksu ljubavi koja stvara kulturu milosrđa imajući uvijek pred očima da je čovjek ujedinjena cjelina. Služenje bližnjima osobito bolesnima i nemoćnim djelatnicima u zdravstvu daje konkretno iskustvo da sami mogu vidjeti i svjedočiti o onome što Bog za nas čini u Isusu Kristu djetovornoj i milosrdnoj ljubavi koja se sagnula nad bijedom grijeha i zla koja najbeščutnije pogarda čovjeka. Čovjek nije samo potreban medicinske skrbi već je potreban ljubavi, milosrđa, dobrote, prihvaćenosti. To stvara jednu svakodnevnu kulturu milosrđa očitujući da je služenje u bolnicama put djetovorne ljubavi. U tom smislu možemo reći da nam ljubav otvara oči da vidimo dragocjenost ljudskoga života (usp. Deus caritas est, 16). Cilj predavanja kako je istaknuo dr. Bekavac bio je buđenje duhovne dimenzije sestrinstva i medicinskih tehničara kao i svih djelatnika u zdravstvu i nadvladavanje rutine u mnoštvu svakodnevnih izazova jer je sestrinstvo autentični put kršćanske ljubavi za one koji se priznaju vjernicima i za sve druge put humanosti služenja bolesnom čovjeku.

Promocija fra Ante Bekavca u doktora znanosti

(fra Josip Serđo Ćavar – Zagreb) U subotu 4. svibnja 2019. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, u 10 i 13 sati, održane su dvije svečane promocije doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na 350. obljetnicu Sveučilišta u Zagreb koje slavi zagrebačko sveučilište. Javna promocija doktora znanosti seže iz 1877. godine. Rektor prof. dr. sc. Damir Boras promovirao je nova 384 doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu među kojima je bio i naš fratar dr. sc. fra Ante Bekavac. Tijekom prve svečanosti u 10 sati na kojoj je promoviran i naš dr. sc. fra Ante Bekavac bilo je promovirano 197 doktorskih kandidata, a tijekom druge njih 187 sveukupno 384 doktora znanosti i umjetnosti iz svih sastavnica Sveučilišta. Ove godine pet (5) je doktora znanosti sa Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U skladu s protokolom, kandidati su odjeveni u svečane odore (toge) i akademske kape, te su od zgrade Sveučilišta u Zagrebu do zgrade Hrvatskoga narodnoga kazališta došli u dvjema povorkama koje je predvodio dvojica sveučilišnih pedela, zbog čega je između 9.20 i 9.30 sati te između 12.20 i 12.30 sati kratkotrajno obustavljen promet na sjevernoj strani Trga Republike Hrvatske. Pet minuta poslije, povorka prorektora i dekana predvođena rektorom ušla je u zgradu Hrvatskoga narodnoga kazališta.

Promocije je započela svečanim ulaskom rektora, prorektora i dekana na pozornicu HNK-a, nakon čega je bila intonirana himna Republike Hrvatske. Na svečanosti je uslijedio govor rektora prof. dr. sc. Damira Borasa. Rektor je izgovorio tekst prisege u kojemu je nove promovirane doktore znanosti i umjetnosti pozvao da ostanu vjerni načelima znanost, u svome pozivu čuvaju njezine ideale, i u svom naslovu koji im pripada od danas i čast Sveučilišta kao i njegovo mjesto u slobodnoj zajednici ljudi i naroda, koje dijelimo. Nakon toga ih je pitao: Prisežete li?. Svi doktori znanosti i umjetnosti jednoglasno su izrekli: Prisežemo! Nakon što su kandidati izrekli prisegu Rektor prof. dr. sc. Damir Boras ih proglašio ih je doktorima znanosti i umjetnosti, promovirani kandidati prebacili su kičanku (coflek) na akademskim kapama na desnu stranu, čime su i simbolično ušli u novo i više akademsko zvanje.

Uslijedilo je uručivanje diploma te upisivanje promoviranih u knjigu doktora. Prorektor za znanost, međuinstitucijsku i međunarodnu suradnju prof. dr. Miloš Judaš uručio je doktorske medalje. Dekani svih promoviranih fakulteta čestitali su doktorima znanosti onim redom kako su prozivani i dolazili na svečano primanje medalja i diplome. Rektor prof. dr. sc. Damir Boras uručio je diplome i čestitao, a zatim su se doktori znanosti upisivali u Knjigu doktora znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Na stolicama na pozornici nakon koje su promovirani doktori znanosti i umjetnosti dolazili sjesti iza prorektora, dekana, prodekanu fakulteta nalazila se knjiga DR.SC u kojoj se nalazi fotografija, naziv doktorskoga rada, područje, polje, grana, znanosti, curriculum vitae, sveučilišna sastavnica, ime mentora, imena povjerenstva za obranu doktorata, datum obrane i sažetak doktorskoga rada. Svečanost je završila akademskom himnom Gaudeamus igitur. Nakon toga u auli HNK-a promovirani doktori, mentori, rektori, prorektori, dekani fakulteta imali su domjenak i zdravicu u čast promocije.

Svečanoj promociji doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu nazočili su brojni gosti i uzvanici, izaslanica ministrike znanosti i izaslanica gradonačelnika grada Zagreba. Radujemo se uspjehu našega fra Ante i čestitamo mu, te mu želimo obilje Božjega blagoslova, mudrosti, snage i dara Duha Svetoga u odgovornosti prema Crkvi, našoj franjevačkoj i akademskoj zajednici koje je djelom danas i službeno postao.

Duhovna obnova u Konjicu

U srijedu, 8. svibnja 2019., održana je duhovna obnova za cijelu Provinciju u našem samostanu u Konjicu. Nazočilo je 25 braće – uključujući postulante i novake. Predvoditelj duhovne obnove bio je O. Jozo Milanović.

Tema predavanja bila je: "Putem Kruha kruhom postati". Predavač je naglasio da je uskrsno vrijeme gozbeno vrijeme jer je u liturgiji naglašen govor o gozbama. Kruh stoga zauzima posebno mjesto u ovome razdoblju. „Dug je put dok kruh postane kruh. Treba vrijeme i napor kako bi zrnje postalo jedno u kruhu. Vjernici također prolaze dug i težak put da postanu jedno u Kristu.“ O. Jozo je govorio da i ono slabo treba prihvatići jer se preobražava u blagoslov. „Sv. Augustin je rekao da zgodno mjesto za gnojivo daje plod, a nezgodno mjesto za gnojivo zagađuje okoliš. Oplakivanje grijeha je

zgodno, pravo mjesto koje donosi plod za život. Sam kruh uključuje gnoj i prašinu dok postane kruh za jesti, tako i čovjek u svom rastu u stalnome je doticaju s blatom. Isus se dao zaprljati kroz svoju muku. Zaprljao se krvlju svojom ali nije odustao od svoga puta nego je išao do kraja, do spasenja svega stvorenoga.“

Nakon predavanja bila je prilika za svetu isповijed, a potom je uslijedila sv. misa koju je predvo-

dio provincijal fra Miljenko Šteko. Propovijedao je O. Jozo Milanović na temu o kojoj je govorio na duhovnoj obnovi.

Novaci i postulanti su lijepim pjevanjem doprinijeli liturgijskom slavljeničkom ozračju. Fra Ferdo Boban i fra Vlatko Soldo bili su uistinu pravi gostoljubivi domaćini u riječima dobrodošlice kao i u obilno i ukusno pripremljenom stolu. Iskreno im hvala na iskazanoj bratskoj ljubavi.

Promicanje duhovnih zvanja u župi Kruševo

KRUŠEVO - Promicatelj duhovnih zvanja u našoj Hercegovačkoj franjevackoj provinciji fra Iko Skoko i postulanti gostovali su u župi sv. Ilike u Kruševu kod Mostara u nedjelju, 5. svibnja 2019. Župa sv. Ilike u Kruševu je osnovana 1924. i ima 1178 vjernika.

Fra Iko je predvodio Svetu misu u 8,30 i 11 sati, a postulant Jakov Jure Nikolić je govorio o svome duhovnom pozivu dok je postulant Marinko Filipović predsta-

vio postulaturu! Postulant Ante Radoš je s ministrantima Kruševa podijelio vjernicima letke o duhovnim zvanjima i stradalim hercegovačkim franjevcima! Nakon mise nekoliko srednjoškolaca postavilo je više pitanja o postulaturi! Postulanti su ostali zapanjeni prekrasnom kamenom crkvom, i ovo im je bilo jedno novo iskustvo budući da su neki po prvi put svjedočili o svom duhovnom pozivu.

(Marinko Filipović)

Promocija fra Željka Barbarića u magistra znanosti

U subotu 18. svibnja, u sunčanim jutarnjim satima, započela je 174. svečana promocija studenata isusovačkog sveučilišta Fordham u New Yorku na sveučilišnom kampusu Rose Hill u Bronxu. I ove godine među stotinama diplomata s jednog od deset fakulteta koji postoje u sklopu ovog sveučilišta bilo je i nekoliko Hrvata. Jedan od njih, fra Željko Barbarić O.F.M., član Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM (Mostar) na ovoj je svečanosti promoviran u magistra znanosti. U gotovo dva i pol sata dugoj ceremoniji stotinama studenata i mnoštvu od nekoliko tisuća posjetitelja obratio se, kao gost govornik, predsjednik glavnog odbora Specijalne Olimpijade. U svom govoru g. Timothy Shriven potaknuo je okupljene studente da nastoje biti ljudi koji druge neće promatrati kao drugačije nego kao osobe poput sebe te da nastoje hrabro mijenjati svijet na bolje. Ova poruka je više nego puki motivacijski poticaj kad se uzme u obzir da su s Fordhamom kao diplomci izasli jedan nobelovac, četiri kardinala, pet osvajača olimpijskih medalja, nekolicina oskarovaca, dva ravnatelja CIA-e, brojni američki senatori i guverneri, te doslovce stotine vrhunskih svjetskih pravnika, odvjetnika, akademika i poslovnih ljudi.

Ovom uglednom mnoštvu pri-družio se ove godine i fra Željko primivši diplomu ovog eminentnog isusovačkog sveučilišta na kojem su, podsjećamo, prije par godina diplomirala druga dva hrvatska katolička svećenika. Fra Željko, rodom iz Širokog Brijega u Bosni i Hercegovini, trenutno dje-

luje kao svećenik u hrvatskoj župi svetih Ćirila i Metoda i sv. Rafaela u New Yorku, a svoj pastoralni rad tijekom protekli dvije i pol godine spojio je s postdiplomskim studijem iz područja Pastoralne teologije na fakultetu Graduate School of Religion and Religious Education u programu pod nazivom Pastoral Mental Health Counseling. Tijekom studija uz petnaest potrebnih predmeta iz područja psihologije i teologije fra Željko je odradio i 600 sati praktičnog rada u Psihijatrijskoj bolnici Ramapo Ridge u Wyckoff, New Jerseyu pod stručnim vodstvom i uz nadzor svog mentora.

Ovaj postdiplomski studij osposobljava polaznike na području

psihodinamike i različitih terapeutskih pristupa u radu s osobama koje boluju od psihičkih poremećaja (npr. depresija, anksioznost, poremećaji u ishrani, poremećaji vezani uz ovisnosti, bipolarni poremećaj, suidalno ponašanje/razmišljanje, itd.) uz teološku notu koja pruža ne samo drugačiji pogled na same klijente/pacijente nego i potpuniji pristup njihovoj bolesti i patnji. Prostor rada na kojem se znanje stećeno na ovom studiju primjenjuje je velik te obuhvaća rad u ulozi terapeutskog savjetovatelja u bolnicama, bračnim i obiteljskim savjetovalištima, bolničkim kapelijama kao i u svakodnevnom pastoralnom radu. (I.L.)

Doživotni zavjeti fra Luke Čorića

U utorak, 21. svibnja, u Hrvatskoj Katoličkoj Misiji Bl. Alojzija Stepinca u Chicagu naš bogoslov fra Luka Čorić položio je svoje svećane-doživotne zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće u Redu Manje Braće. U ime o. Provincijala fra Miljenka, Zavjete je primio o. Kustos fra Jozo Grbeš, koji je predvodio misu u koncelebraciji sa župnikom fra Dražanom Borasom i još 15 svećenika. Za ovu prigodu okupila su se braća iz Chicaga i Milwaukeea, ali i fra Marko Puljić sa Norvala, fra Miro Grubišić iz Kitchenera te fra Nikola Pašalić iz New Yorka.

Propovijed je uputio prof. dr. Richard Fragomeni, rektor svetoga Šteta Gospe od Pompeja i profesor liturgike i homiletičke na Catholic Theological Union u Chicagu gdje studiraju naša mlada braća. Poželio je zavjetovaniku da

uvijek ucijepljen na Trs života, na Gospodina Isusa, donosi plodove svetosti u vlastitome životu i životu ljudi kojima je posлан. Ponovio je nekoliko puta na hrvatskome jeziku onaj redak iz obreda zavjetovanja „predajem se svim srcem ovome bratstvu“, naglasivši kako jedino predanje srca vodi u radost života.

Na koncu svete mise, prije svečanoga blagoslova, ostali smo u tišini i sjećanju na našu pobiju braću, moleći ih za njihov zagovor, a onda smo u pjesmi dali Bogu hvalu jer nas je našao dostoјnjima hoditi stazama koje su nam oni ostavili u naslijede.

Liturgiju su organizirali naši bogoslovi fra Stipe Rotim i fra Lovro Šimić, te dijecezanski bogoslov iz Misije Bl. Stepinca Marko Čuljak, a zbor Hrvatske Katoličke Misije Bl. Alojzije Ste-

pinac pod ravnjanjem gospodice Mihaele Kovačević predvodio nas u lijepome pjevanju. Iza svete mise župljani su pripremili okrjeđu i druženje kao svoje hvala fra Luki koji od dolaska u Chicago, uz studij, djeluje u Misiji kao voditelj zbora.

Bilo je uistinu prelijepo vidjeti dupkom punu veliku i prostranu crkvu Bl. Stepinca prepunu našeg vjernog puka iz svih hrvatskih Župa iz Chicaga i Milwaukeea. Ljubav koju mi fratri pokušavamo dijeliti sa našim iseljenicima ovdje na obalama jezera Michigan, daleko od Domovine, nikada ne prode neuzvraćeno. Veliki je to znak i svjedočanstvo koje nas vodi u zahvalnost onima koji su ovaj narod služili prije nas. Bijaše nam tako svima ova večer na radost, zahvalnost i ponos.

fra Antonio Musa

Zajedničke duhovne vježbe bosanskih i hercegovačkih novaka

U našemu samostanu u Slano-me, od 16. do 21. lipnja održane su duhovne vježbe za devetori-cu novaka iz provincija Bosne Srebrenе i Hercegovačke franjevačke provincije. Voditelj vježbi bio je fra Josip Serđo Ćavar, pomoćni odgojitelj bogoslova u Dubravi.

Službeni program počeo je u nedjeljno predvečerje. Pošto smo se okupili, fra Serđo nam je iznio program vježbi i dnevni red, dok smo mi mogli izraziti vlastita

očekivanja. Tako smo u nago-vorima razmišljali o zavjetima, svetome Franji i svetome Petru, o euharistiji... Posebno nam se svidjelo što smo po završetku na-govora mogli postavljati pitanja i zajedno raspravljati o danoj temi. To je svakako pomoglo u razu-mijevanju. Uz svakodnevnu sv. misu i liturgiju časova, imali smo dosta vremena za osobnu moli-tvu, bratsko druženje i rekreatiju, obično u vidu plivanja te boćanja. Dane smo redovito završavali

klanjanjem i Povečerjem. Ove smo duhovne vježbe završili u petak sv. misom. Budući da smo na plenumu istaknuli kako nam je posebno draga bilo bratsko zajedništvo, poticaj je to da za-jedničke duhovne vježbe postanu tradicija.

Zahvalni smo našemu duhov-niku na upućenim poticajima, braći u Slanomu na gostopriv-mstvu te našim meštrima na organizaciji!

Fra Josip Stanić

Zlatna misa fra Ilije Puljića

U četvrtak, 27. lipnja u franjevačkom samostanu Sv. Ante u Chicagu svoju zlatnu misu, 50. godišnjicu svećeništva proslavio je fra Ilija Puljić, član Hrvatske franjevačke kustodije u Americi i Kanadi.

Svečanu sv. Misu predvodio je zlatomisnik uz koncelebraciju svog brata zadarskog nadbiskupa i predsjednika HBK-a, Msgr. Želimira Puljića, kustosa Ku-stodije, fra Jozu Grbešu, rođaku fra Marka Puljića i ostale braće Kustodije. U prigodnoj homiliji nadbiskup Želimir je čestitao bratu na ovoj izvrsnoj prigodi svećeničkog jubileja te zahvalio franjevačkoj zajednici u Americi na brizi i radu među Hrvatima ovog kontinenta. U ovom dugom pastoralnom djelovanju sudje-lovao je i brat fra Ilija cijeli svoj svećenički život jer od svećenič-

kog ređenja nalazi se u Kustodiji. Nadiskup se posebno osvrnuo na godine komunizma, godine težine i borbe za snagu kršćanske ljubavi, ali i borbe za slobodu hrvatskog naroda.

Na kraju slavlja kustos fra Joz je zahvalio fra Iliju za vjerno slu-ženje u franjevačkoj zajednici te

izrazio želju za ugodnim sjeća-njem na godine prošle. Memoria je bitni dio našega postojanja, središnji stožer kršćanskog života i ona ima snagu sadašnjosti i sta-rost učiniti ugodnim. Fra Marko se u svom obraćanju sjetio godina djetinjstva, mladih misa, zajedniš-tva i blizine obitelji Puljić.

Prezbitersko ređenje u Mostaru

U subotu, 29. lipnja 2019., pod svečanom svetom Misom u 10,00 sati u katedralnoj crkvi u Mostaru biskup mons. Ratko Perić zaredio je za svećenike:

fra Dragana Bolčića, fra Nikolu Jurišića, fra Roberta Pejičića i dvojice dijecezanskih kandidata: don Petra Filipovića i don Doma-gaja Markića

Uz Biskupa sv. misu suslavili su: provincijal fra Miljenko Šteko, župnici rodnih župa novoređenika i pedeset i sedam svećenika. Katedrala je bila ispunjena rođbinom i vjernicima koji su prisustvom i molitvom podržali novoređenike. Sv. misu svojim pjevanjem učinio je svečanijom katedralni zbor pod ravnanjem

don Nike Luburića. Nakon svete Mise nastavilo se slavlje čestitnjem novim svećenicima uz agape u katedralnoj dvorani gdje se dar Božji u ovim novoređenicima slavio u bratskome ozračju.

Još jednom iskrene čestitke našim novoređenicima! Bog im dao mir i ustrajnost!

Biskupova propovijed:

Božji narode! Braćo svećenici! Vama, novoređenici, kao savjet s moje strane da ga odgovorno izrekнем, a s vaše strane da taj savjet odgovorno primite, a nama starijima na savjest, tj. na ispit savjesti u povodu obljetnice našega ređenja prije toliko godina, napose u povodu srebrnoga ili zlatnoga misničkog jubileja.

1 - Ljubitelji Svetoga Pisma. Sv. Pavao, kojemu danas slavimo svetkovinu vrhunskoga svjedočanstva – mučeništva za Krista, piše svomu vjernom učeniku: „Timoteju, poklad čuvaj, kloneći se svjetovnoga praznoglasja, i proturječja nekog nazovispoznanja, koje su neki isповijedali pa od vjere zastranili“ (1 Tim 6,20-21), „doživjeli brodolom“ (1 Tim 1,19), a drugi „zastraniše od istine“ (2 Tim 2,18). Pavao od Timoteja očekuje da se učiteljski predstavi, osobito „nekima neka ne naučavaju drugih nauka i neka se ne zanose beskrajnim bajkama i rodoslovljima“ (1 Tim 1,3-4). Polog vjere ili depositum fidei jest povjerena glavnica koja se mora vratiti kada je god vlasnik zatraži. Tako čovjek povjerava novac banci. Tako Bog povjerava dijete roditeljima. Tako Bog povjerava svoju objavu i skup svih istina, doktriarnih i moralnih, Crkvi na čuvanje, promicanje i primjenjivanje. Mi smo samo čuvari i navjestitelji toga blaga, kojim se služimo, odakle će narasti kamate uz naše navještanje i proučavanje, i dužni smo sve vratiti Gospodaru povijesti i svega blaga, i glavnici i stečevinu. Dužni smo argumentirano iznositi „razlog nade koja je u nama“ (1 Pt 3,17), kako piše apostolski prvak sv. Petar, kojemu danas slavimo svetkovinu svjedočkoga mučeništva za Krista. Dužni smo naučavati sav polog vjere, ne ispuštati nijedne istine, nijedne zapovijedi, nijedne jote. Moramo cjelovito propovijedati Božji zakon, makar i sami posrnuli i zato se kajali i isповijedali. A taj isti polog, koji je primio od Pavla, Timotej je dužan prenijeti svima: „I što si od mene po mnogim svjedocima čuo, to predaj vjernim ljudima koji će biti podobni i druge poučiti“ (2 Tim 2,2). Polog je tu zato da se autentičnim čuva i autentično širi. To je kao živi organizam. Pa Božje riječi i jesu istina i život!

2 – Ljubitelji svećeničkog zvanja. - Na biblijskim stranicama nalaze se bogoduhe misli i riječi da je Bog pozvao proroke i apostole još „od materina kri-la“. Božji je to poziv u učiteljsku, pastirsku i proročku službu - vezan uza sam život, uz Božje stvaranje duše koju Gospodin udahnjuje u tijelo od roditelja začeto.

Nije to duhovno zvanje naknadan dar, nego istodoban, zajedno s darom života. Ali to je samo poziv, povlašten poziv, osobi da se u uvjetima jasne slobodne moći sama svjesno opredijeli za služenje Bogu potpuno, neposredno i nepodijeljena srca.

Nije u tome sva tajna. Tajna je i u tome što Isus kaže da nijedno zvanje nije ostvareno a da nije od Boga isprošeno: „Molite dakle Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju“ (Mt 9,38). Ne da bi bila inicijativa ljudska, tj. da bi naše majke ili bake nama prethodno isprosile svećenička ili redovnička zvanja, nego Bog gleda na raspoloživost ljudskih srdaca, na njihove molitve upućene Božanskomu veličanstvu. A Svemogući na svome dlanu raspoređuje svoje pozive komu hoće, kada hoće i kako hoće već prema svomu vječnom planu.

Zato je molitva, klanjanje, svojevoljna žrtva, pokora, progonstvo u strpljivosti, križ u predanju – glavno sredstvo kojim Bog privlači ljude k sebi. „A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve će privući k sebi“ (Iv 12,32), govori Gospodin. To je Božja pedagogija. I u njega ne će nikada ponestati zvanja. Može ih ponestati u jednome kraju pa i u jednome narodu, a uvijek će ih biti gdje se Božje zapovjedi opslužuju, gdje se Boga moli i pokora čini. Upitajmo se: koliko mi, svećenici, svojim životom i primjerom omogućujemo ili onemogućujemo očitovanje takvih zvanja?

3 – Ljubitelji prave vjere - Gospodin je Isus u svojim javnim nastupima, u one tri godine propovijedanja selima i gradovima palestinskim, stavljao slušateljima vjeru u Boga u prvi plan, na najistaknutije mjesto. A čudio se nevjeri ljudi! Malovjernosti apostola!

Vjerujte u Boga! (Iv 14,1). Isus od nas traži da Bogu Ocu povjerimo svoj um i srce, da s pouzdanjem predamo život i smrt u ruke Božje. Stoga, u našem životu nema tame koju Bog ne može rasvjetliti. Na našem zemaljskom putu nema besmisla koji on ne može pretvoriti u smisao. Nema grijeha a da ga on ne može zbrisati i oprostiti ako se zbog njega skrušeno kajemo. Svemu zna početak i svršetak, uzrok i razlog, izvor i uvir, i sve može preokrenuti na dobro onima koji u njega vjeruju, njegove zapovijedi poštuju i njega iskreno vole. On je moćan i našu rugobu pretvoriti u ljepotu! Nije to iskustvo samo sv. Pavla apostola, učitelja istine, i sv. Augustina, crkvenoga naučitelja! Vjerujte u Boga kroz sve svoje tunele! poručuje nam Gospodin. On vodi na svjetlo. On je svjetlo! Eto to je Bog, kojega

Iz života Provincije

Isus predstavlja i navješćuje. Ali ta vjera ima i konkretni i vidljiv izraz:

I u mene vjerujte! (Iv 14,1), dodaje Gospodin. Isus sve nas, svoje učenike, poziva da jednako i u njega, Isusa, vjerujemo. On je živi i očitovani dokaz Božje - Očeve ljubavi ljudima. On je vidljiva slika Boga nevidljivoga. On je postao čovjekom, a ostao Bogom, da ga možemo vidjeti, ljubiti, s njime se družiti i razgovarati. Tko vidi njega, vječnoga Sina, vidi i Boga, vječnoga Oca! On je Istina, Put i Život. Pastir Dobri, Vrata ovčnjaka, Istinski Trs i Kruh živi! On je Mir naš, Uskrsnuće od mrtvih i Svjetlo svijeta. Stoga je za spasenje nužno vjerovati i u Isusa, i u Duha Svetoga.

I zato je Gospodin oštro prekorio nevjeru svojih učenika - apostola: „A ipak, ima ih među vama koji ne vjeruju“ (Iv 6,64). Odmah je potom upotrijebio još strašniju riječ: „A ipak, jedan je od vas đavao“ (6,70). Zbog svoje „malovjernosti“ ne možete se oduprijeti zloduhu (Mt 17,20).

4 – Ljubitelji zdrava studija. Gospodin je Isus rekao svojim učenicima da idu po svem svijetu krstiti sve narode i poučavati ih u svemu onome što je on činio i učio. Apostoli, kao svjedoci prve ruke, okom i uhom, srcem i duhom, bili su tri godine u Isusovoј školi, božanskoj bogosloviji. Pratili Uči-

teljeva čudesa i izlaganja, pamtili njegove govore i razgovore i drugima ih prenosili propovijedanjem i katehezama. Zapisali su nam bitne Riječi za spasenje u Evanđeljima i Pismima.

Kandidati na svećeništvo oduvijek su imali zahtjevan studijski program, ovisno o vremenu u kojem su živjeli, i školovali se. Nekada je ta viša škola, fakultetskoga tipa, trajala tri godine, u posljednjem stoljeću prešlo se na šest godina, nazivajući ovu šestu pastoralnom, tj. dijelom u školi, dijelom u praktici, u pastvi. Kada student bogoslov završava svoj studij, prebrojiti će u svome indeksu možda i više od 100 položenih ispita, glavnih i sporednih, cijelovitih i djelomičnih. Značajan broj i ispita i godina.

Sada smo u konkretnu životu, kada nas ne ispijuje i ne vraća s ispita profesor, nego tisuće očiju i ušiju usmjerene su na nas da čuju riječi života, da se vrate kući raskajani i obogaćeni ili da nam se više nikada ne vrate zbog našega dosadna "praznoglasja". Ako tu položimo, položili smo! A mi smo svećenici pozvani na predavanje drugima, na pisanje, na rasprave i na razgovore. Kako ćemo se u to upustiti ako se za to ozbiljno ne spremamo i marljivo ne osposobljujemo? Svega svoga vijeka.

Bilo vam, novoređenici, sretno, čestito i s blagoslovom Božjim!

Polaganje prvih privremenih zavjeta

Nakon završene godine novicijata, u subotu 6. srpnja 2019. pod večernjom svetom misom u 19 sati u novoj crkvi na Humcu, svoje prve privremene redovničke zavjete položila su sljedeća mlada braća: Robert Cvitanović iz župe sv. Petra i Pavla – Mostar, Antonio Petrić iz župe Bezgrešnoga Začeća – Posuđe, David Slišković iz župe Uznesenja BDM – Široki Brijeg i Josip Stanić iz župe sv. Mihovila Arkandela - Tomislavgrad. Misno

slavlje predvodio je provincial fra Miljenko, u koncelebraciji s meštom novaka fra Stankom Mabićem, gvardijanom fra Darijom Dodigom i još 18 svećenika. Na misi je nazočilo i preko 20 bogoslova. U prigodnoj propovijedi fra Miljenko je zavjetovanicima nglasio da polažući zavjete – evanđeoske savjete siromaštva, poslušnosti i čistoće u našoj Provinciji, stupaju na put obraćenja koje je trajni proces. Zavjeti kao osob-

no predanje, ali ujedno i vanjski vidljivi znak, trebaju nas voditi do onog potpunog predanja po uzoru na svetog Franju. Nakon propovijedi uslijedio je obred zavjetovanja, nakon kojeg su nazočna braća čestitala zavjetovanicima. Na misi je vrlo lijepo pjevalo humački zbor, a u asistenciji su bili bogoslovi i postulantи. Na kraju je gvardijan pozvao fratre, obitelji zavjetovnika i sve nazočne u samostanski klaustar na druženje i okrjeplju.

Obnova zavjeta naših bogoslova

Zagreb, 15. srpnja 2019. – Dva-deset pet naših bogoslova s privremenim zavjetima obnovili su svoje zavjete na blagdan sv. Ćirila i Metoda, 5. srpnja 2019., u samostanskoj kapelici u zagrebačkoj Dubravi. Zavjete je

primio dr. fra Iko Skoko, vikar Provincije.

Po isteku godine privremenih zavjeta bogoslov fra Daniel Majstorović (ž. Drinovci) odlučio ih je ne obnavljati. Odluku o napuštanju naše Zajednice donio

je nakon vremena promišljanja i molitve. Zahvalio je cijeloj Provinciji na svemu što mu je pružila za vrijeme boravka u našim odgojnim ustanovama.

Želimo mu Božji blagoslov i uspjeh u budućem životu i radu.

Redovničko oblačenje u Mostaru

U nedjelju, 14. srpnja 2019., u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, pod svetom Misom u 18 sati, šestorica postulanata obukli su franjevački habit i stupili u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije.

Njihova imena su: Mladen Dragičević iz župe sv. Ante – Humac, Marinko Filipović iz župe sv. Franje – Posuški Gradac, Mario Kvesić iz župe sv. Franje – Rasno, Jakov Jure Nikolić iz HKM Zürich, Ante Radoš iz župe Uznesenja BDM – Seonica i Danijel Sentić iz župe Uznesenja BDM – Gradac kod Neuma.

Misno slavlje i obred oblačenja predvodio je provincial fra Mi-

ljenko Šteko, a suslavili su meštar postulanata fra Iko Skoko, meštar novaka fra Stanko Mabić, gvardijan fra Danko Perutina te još pedesetak misnika.

Liturgijskom asistencijom rav-

nao je fra Robert Kavelj zajedno s bogoslovima. Misno slavlje svojim skladnim pjevanjem uzveličali su naši bogoslovi. Nakon svete Mise, druženje je nastavljeno u klustru samostana.

Mlada misa fra Dragana Bolčića

U nedjelju, 7. srpnja 2019. godine, u župnoj crkvi sv. Jakova apostola st., u Međugorju u 11 sati svoju je Mladu misu proslavio fra Dragan Bolčić, član naše Provincije. Prije početka samoga

franjevačku misao nadahnuće životom i djelom sv. Franje. Mladomisnika je pozvao da svoju radost i snagu pronalazi u školi Kristova križa. Između ostalog je kazao: Poput sv. Franje raz-

ljubav Nje, Kraljice svećenika i Kraljice mira! Svi te volimo! Ad multos annos, fra Dragane!

Nakon toga je mladomisnika pozdravio provincijal dr. fra Miljenko Šteko. On je govorio

euharistijskog slavlja mladomisnika su blagoslovili njegovi roditelji Željko i Vesna.

Mladomisnik je euharistijsko slavlje predslavio u susavlju s provincijalom dr. fra Miljenkom Štekom, propovjednikom fra Sretanom Ćurčićem, svojim kolegama mladomisnicima: fra Nikolom Jurišićem i fra Robertom Pejičićem te uz još desetak svećenika. Kao što je spomenuto, mladomisniku je propovijedao fra Sretan Ćurčić, definitor Provincije i gvardijan franjevačkog samostana u Duvnu. Fra Sretan je svoju homiliju podijelio u četiri dijela: sloboda i radost fratara, mistika i ljepota svećenika, molitva za svećenička i duhovna zvanja te riječi mladomisniku. Kroz nju je protkao izvornu

mišljaj o Kristovu križu i životu, i vratit će ti se osmijeh na lice. A onda taj osmijeh pružaj ljudima. Neka ljudi u tebi vide i osjete blagost i strpljivost, nasmijanost i radost. Imaj sućuti i razumijevanja za mlade i za stare. Sve ti ovo može dati samo Krist koji te je i pozvao.

Nakon popričesne molitve uslijedili su pozdravi mladomisniku. Prvi je mladomisnika, u odsutstvu župnika fra Marinka Šakote, pozdravio fra Dragan Ružić, definitor i župni vikar u župi Međugorje (rodom iz konjičkoga kraja kao i mladomisnik). Fra Dragan je kazao: Poznajući te, tebi su osobito dragi euharistija i Blažena Djelica Marija. Neka te u svemu prati Božji blagoslov i sreća! Neka te čuva beskrajna

o svećeništvu kao kući kojoj su sakramentom svetoga reda samo udareni temelji. Pozvao je mladomisnika hrabro kročiti naprijed. Na koncu se i sâm mladomisnik obratio Kristovim vjernicima. Spomenuo se svojih dječačkih želja za oltarom, zahvalio svima koji su obilježili njegov život te je nakon zahvale pozvao svoje kolege mladomisnike da vjernicima udijele mladomisnički blagoslov.

Na euharistijskom slavlju pjevao je veliki župni zbor pod ravnanjem s. Irene Azinović uz orguljašku pratnju fra Zvonimira Pavičića. Liturgijsku asistenciju vodili su bogoslovi naše Provincije pod vodstvom ceremonijara fra Renata Galića. Slavlje je nastavljeno u svadbenom salonu Afrodite na Sretnicama.

Mlada misa fra Nikole Jurišića

(Jabuka.tv) Mladomisnik fra Nikola Jurišić, član Hercegovačke franjevačke provincije proslavio je 14. srpnja 2019., Mladu misu u svojoj rodnoj župi Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije u Posušju. Mnoštvo puka prisustvovalo je ovom velikom događaju za katolički puk u Posušju.

Uz koncelebraciju mnoštva svećenika i provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenka Šteku, na koncu mise mladomisnik fra Nikola se zahvalio dragom Bogu što mu je podario život, te što mu je dao obitelj u kojoj je rastao u molitvi. Zahvalujem se i roditeljima, braći i sestrama, ali i Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji. Svi oni su cijelo vrijeme bili uz mene i pomagali, kazao je fra Nikola.

Provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko

Šteko je poručio da se molimo za ustrajnost fra Nikole u svom pozivu, ali i za druge svećenike provincije. Fra Mladen Vukišić, župnik u župi Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije u Posušju je zahvalio Bogu za duhovna zvanja i pozvao puk na molitvu za nova duhovna znanja. Istaknuo je da je današnja mlada misa prva u ovoj župi nakon deset godina. Zadnja mlada misa u ovoj župi bila je ona patera Ikea Mandurića 2009. godine.

Evangelje po Luki pita „Što mi je činiti da život vječni baštim?“ Odgovor je: „Ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svoga, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom i svim umom svojim: i svoga bližnjega kao samoga sebe“. „Tko je moj bližnji?“ pitali su Isusa

tadašnji učenjaci. On je odgovorio prispodobom o milosrdnom Samarijancu. Propovjednik na današnjoj mladoj misi fra Marin Karačić je osvrćući se na evangelje kazao da je lako ljubiti onoga koji nam čini milosrđe, ali da smo pozvani ljubiti i svoga neprijatelja.

Fra Nikola je za svećenika zapređen u Mostaru u katedrali Marije Majke Crkve, na svetkovinu sv. Petra i Pavla, apostolskih prvaka, 29. lipnja ove godine. Odlukom uprave provincije raspoređen je za župnog vikara u župi. sv. Ante Humac. Fra Nikola dolazi iz mnogobrojne obitelji Jurišić, treći je od ukupno osmoro djece, piše Radioposusje.ba.

Za svoje mladomisničko geslo fra Nikola je izabrao citat iz Evangelja po Mateju: „Učitelju, za tobom ču kamo god ti pošao.“

Zlatni jubilej u Međugorju

Večernjom svetom misom 24. srpnja koju je od 19 sati predslavio apostolski nunciju u BiH nadbiskup Luigi Pezzuto, petorica franjevaca Hercegovačke franjevačke provincije, fra Ivan Dugandžić, fra Tomislav Pervan, fra Ante Kutleša, na službi u Međugorju, te fra Vitomir Musa na službi u Širokom Brijegu i fra Ante Leko na službi u Posušju, proslavili su svoje zlatne mise, 50 godina od prve mise.

Na početku je sve pozdravio međugorski župnik fra Marinko Šakota, kazavši kako je velika radost u Međugorju na uočnicu zaštitnika župe svetog Jakova kada se "sa zahvalnošću Bogu i graditeljima sjećamo 85 godina od izgradnje križa na Križevcu i 50 godina od završetka izgradnje naše župne crkve".

-Slavimo euharistiju, na koju nas naš Spasitelj Isus Krist poziva da blagujemo s njim i da se, slušajući njegovu riječ i hraneći se njime koji je Kruh života, postajemo njemu sve sličniji. Hvala ti,

Gospodine, na daru ove petorice časne i zaslужne naše braće i svojih svećenika! Hvala vam, draga braćo, na uzornom životu i plodnom djelovanju na njivi Gospodnjoj, kazao je fra Marinko.

Mons. Pezzuto na početku misnog slavlja sve je pozdravio i naglasio kako je ovo slavlje tipično franjevačko, a "mi ćemo

se svi udružiti, ne samo u lijepim željama, nego i u molitvi za ovu petoricu braće franjevaca koji slave pedeset godina svećeništva".

-Molitva kršćanske zajednice je jako važna za svećenike u Crkvi, a zajedno s molitvom je važna i podrška, solidarnost, emocionalna podrška onima koji su potrošili svoj život za druge, kazao je mons. Luigi Pezzuto osvrnuvši se u svojoj propovijedi na pitanje majke Zebedejevih sinova "u korist povlastica za dvojicu sinova u kraljevstvu koje je Isus navjestio".

-Prema evanđeoskoj poruci i prema kršćanskoj kulturi, pojmovi "autoritet" i "odgovornost" su sinonim za "spremnost na služenje". Tako u igru ulazi ideja o "služenju", jer "Sin Čovječji", to jest, Poglavar mesijanskog kraljevstva „nije došao da bude služen, nego da služi.“

To znači da među nama, koji slijedimo Krista, "nema mjesta

Iz života Provincije

milosrđa, riječi su kojima je apostolski nuncij u BiH Luigi Pezzuto zaključio svoju propovijed.

Provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko na kraju se obratio zlatomisnicima i čestitao im zlatni jubilej, kazavši kako im je "velike stvari učinio Svevišnji. Prije pedeset godina uvrstio vas je u red svojih svećenika, opečatio neizbrisivim biljemom svećeništva, i dao u vaše ruke svoje svete sakramente, i stavio u vaša usta svoju riječ, te vas poslao u svijet pozivati na obraćanje i prihvatanje ponuđenog spasenja i da to činite na sve načine, sa svih krovova, u zgodno ili nezgodno vrijeme"

-Zahvaljujem Gospodinu za dar vašega života, zvanja i služenja, a svakome od vas na predanom životu i radu. Sve što je ovom Hercegovačkom franjevačkom provincijom i ovim krajem prohujalo u ovih pedeset godina i vas je, kao članove te provincije, itekako dotaklo, kazao je fra Miljenko, naglasivši kako su prošli kroz teška vremena i da im uz brojne radosti nije nedostajalo ni boli, ni suza.

Fra Ivan Dugandžić se na kraju, u ime svih zlatomisnika, zahvalio svima na organizaciji te onima koji su svojim dolaskom uzveličali ovo slavlje. Fra Ivan je spomenuo i trojicu braće koji su otišli u vječnost, a trebali su zajedno s njima slaviti zlatnu misu, to su fra Jozo Vasilj, fra Ljubo Vlašić i fra Dragan Škrobo. Darove od pape Franje, zlatomisnicima je podijelio mons. Luigi Pezzuto, kojemu je uz nadbiskupa Hosera i biskupa Ascolija mons. Giovannija D'Ercolea koncelebriralo još 137 svećenika.

(Andrija Šego i Velimir Begić)

za dominaciju, autoritarnost, ambiciju i želu za vlašću". I ako ste primijetili, sve to (dominacija, autoritarnost, ambicija i vlast) ruši društveno i crkveno zajedništvo, kao što se u biti dogodilo, kada se majka Zebedejevih sinova obratila Isusu kako bi tražila nešto u korist svojih sinova: ostali su se apostoli razgnjevili na dvojicu braće, na Jakova i Ivana, jer je „ponašanje njih dvojice izgledao kao neloyalna konkurenčija u zajedničkoj ambiciji", kazao je mons. Pezzuto, pojasnivši kako "u crkvenoj zajednici, koja slijedi teološku viziju Crkve, koju nam je predstavio ekumenski Drugi vatikanski sabor, i u kontekstu opće hijerarhijske strukture koju je htio i uspostavio sam Krist, svaki član Crkve je značajan, u skladu sa "statusom" i "poslanjem" koji su mu povjereni".

-To znači da, kao kršteni i krizmani, svi imamo pravo glasa i svi smo odgovorni za Crkvu, iako na različite načine. Zato smo svi mi, neovisno o hijerarhijskom položaju koji zauzimamo u Cr-

kvi, dužni biti prisutni i djelatni u našim biskupijama, u našim župama, u našim redovničkim zajednicama, u našim kršćanskim i katoličkim udruženjima, prihvaćajući Isusov životni stil, sluge Boga Oca i ljudi. Ali mi nećemo moći dostojno ostvariti ovo zajedništvo u besplatnom služenju ako ne preuzmemos istu Kristovu sudbinu, koji je došao, osim da služi, također i da "da svoj život kao otkupninu za mnoge", kazao je nadbiskup Pezzuto koji je pozvao sve a posebice franjevce koji slave pedeset godina svećeništva da uzdignemo "svoju hvalu i zahvalnost Presvetom Trojstvu za ono što se udostojalo dati svakome od vas osobno, i preko vas svetoj Majci Crkvi".

-Našoj se hvali svakako ujedinjuje i Djevica Marija, prema kojoj se njeguje posebna pobožnost u ovoj župi. Njoj se obratimo, "mi prognani sinovi Evini... u ovoj suznoj dolini": neka nas zagovara kod Sina, koji gledajući Majku svoju i Majku našu, neće propustiti izliti na nas obilje svoga

Mlada misa fra Roberta Pejičića

U nedjelju, 28. srpnja 2019., u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, svoju mladu Misu proslavio je fra Robert Pejičić. Uz mladomisnika su bili provincijal fra Miljenko Šteko, mladomisnici fra Nikola Jurišić i fra Dragan Bolčić, propovjednik fra Bojan Rizvan, gvardijan fra Danko Perutina, župnik fra Bože Milić te još dvadesetak misnika.

Euharistijsko slavlje započelo je ulaznom procesijom i roditeljskim blagoslovom. Fra Bojan je prisutnima u svojoj propovijedi tumačio molitvu. Prvo čitanje i evanđelje stavlja pred mladomisnika i pred sve vjernike sliku pravoga molitelja. „Abraham počinje od činjenice da je prah i pepeo - poniznost, ništa, i u toj svijesti moli za druge, za pogane, da ih Gospodin ne uništi, nego dade priliku novoga života. On se cjenka s Gospodinom. Isus u evanđelju predstavlja kakvi odnosi vladaju između nas: Bog je Otac.“ Propovjednik je nastavio govoriti o prisutnosti Božjoj u našem životu. „Redak iz psalma: Kročim li kroz nevolje, ti mi život čuvaš, ukazuje upravo na tu stvarnost da nikad ne hodi sam nego da uvijek hodi s Kristom. „

Na kraju je fra Bojan mladomisniku naglasio važnost osobne molitve. „Tko ne klekne, poklekne. Pravi život izvire iz molitve.“ Homiliju je završio riječima ohrabrenja i pozivom mladomisniku da bude molitelj, uzor i kao što i njegovo mladomisničko geslo kaže, uvijek ostvaruje kraljevstvo Božje pokazujući ljubav svima koji su mu darovani na putu. Liturgijskim obredima ravnali su naši bogoslovi, a svojim skladnim pjevanjem slavlje je uzveličao zbor sv. Kafe iz Ljubuškog. Nakon svete Mise, druženje je nastavljeno u restoranu Afrodita.

Proslava 25. obljetnice svećeništva

Prije 25 godina, u Tomislavgradu je, na svetkovinu sv. Nikole Tavelića, 10. srpnja 1994., mostarsko-duvanjski biskup Ratko Perić za svećenike zaredio sedmoricu članova Hercegovačke franjevačke provincije: fra Branka Radoša, fra Roberta Jolića, fra Ivana Sesara, fra Tomislava Jelića, fra Roberta Kiša, fra Stjepana Martinovića i fra Jagu Soču.

Svoj srebrni jubilej svećeništva proslavili su zajednički u utorak 30. srpnja 2019., osim fra Jage Soče, na službi u Svetoj Zemlji, koji je jubilej proslavio dva dana prije u Kanadi, gdje živi njegova obitelj.

Sveto misno slavlje u župnoj crkvi u Kongori predvodio je provincijal dr. fra Miljenko Šteko, uz nazočnost slavljenika i dva desetaka drugih franjevaca koji su došli osobno čestitati subraći. Bratsko druženje nastavljeno je

potom kod šumarske kuće u Grilima iznad Kongore, u predivnoj Božjoj prirodi, gdje se slavljenicima pridružilo još desetak braće.

Provincijal je u svome nagonoru zahvalio braći na 25 godina plodnoga svećeničkog djelovanja, uputio riječi ohrabrenja za nastavak života te naglasio kako provincija hercegovačkih franjevaca ne bi izgledala isto da je svojim

djelovanjem nije obogatio veoma brojni naraštaj zaređen 1994. godine. U ime slavljenika riječi zahvale izrekao je fra Robert Jolić, a osobito istaknuo: „Iznad svega zahvaljujemo Gospodinu Bogu koji nas je pozvao u red svećeništva i u redovnički stalež i dao snagu da ostanemo na njivi Gospodnjoj sve do sada – a, ako Bog da, i do kraja života. Radosni

smo da smo izabrali i pripadnost Franjevačkom redu i uvjereni da upravo naš Serafski otac upravlja naše korake sve ove godine.“

Navedena sedmorica su na neki način Provincija u malom. Nai-me, već desetljećima njezini čla-novi ne djeluju samo u Hercego-vini, nego po čitavome svijetu, na tri kontinenta: Europa, Sjeverna Amerika i Afrika i danas u deset država. Tako su i slavljenici dje-lovali ili danas djeluju, ili su pak bili na studiju u čak osam država:

Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Austrija, Italija, Švicarska, Sjedi-njene Američke Države, Kanada i Sveta Zemlja. Danas: fra Branko Radoš je misionar među hrvat-skim odseljenicima u Luzernu u Švicarskoj, fra Robert Jolić župnik u Klobuku, fra Ivan Sesar generalni definitor franjevačkog reda u Rimu, fra Tomislav Jelić župnik u Ružićima, fra Robert Kiš župnik u Izbičnu, fra Stjepan Martinović župnik u Kongori i fra Jago Soče na službi u Svetoj

Zemlji. Obavljali su ili obavlja-ju različite službe ili dužnosti: pastoralne, duhovne, odgojne, upravne (poglavarške), znanstve-ne, profesorske. Imaju i dvojicu doktora znanosti: fra Ivan Sesar iz crkvenog prava i fra Robert Jolić iz hrvatske povijesti.

Slavljenici zahvaljuju svima koji su na bilo koji način čestitali njihovu obljetnicu, osobito oni-ma koji su nazočili na svetoj misi i fešti u Grlima.

R. Jolić

Fra Josip Duvnjak napustio Zajednicu

Bogoslov treće godine, fra Josip Duvnjak (ž. Šujica) odlučio je napustiti našu Zajednicu. Odluku je donio nakon vremena pro-

mišljanja i molitve. Zahvalio je cijeloj Provinciji na svemu što mu je pružila za vrijeme boravka u našim odgojnim ustanovama.

Želimo mu Božji blagoslov u budućem životu i radu.

Gospa od Andjela na Badiji

U Petak 2.8.2019., na otoku Badiji svečano je proslavljena svetkovina Gospe od Andjela. Procesija je započela s čudotvornom slikom Gospe od Otoka. U molitvi i pjesmi oko tristotinjak hodočasnika, na čelu s fra Stipanom Klarićem, svećenicima i časnim sestrama, krenuli su u procesiji prema crkvi. Priprema za ispovijed koju je vodio fra Jozo Zovko počela je u 17 sati. Nakon pokorničkog bogoslužja započela je ispovijed. Za vrijeme ispovijedi molila se krunica i častila čudotvorna slika. Krunicu su predvodili novaci Hercegovačke franjevačke provincije.

Svečano misno slavlje predvodio je voditelj obnove samostana na Badiji fra Stipan Klarić, u koncelebraciji s još desetak svećenika. Fra Stipan je govorio

o Porcijunkulskome oprostu, te je istaknuo važnost našeg oprosta bližnjima.

Nakon sv. mise bratsko druženje svećenika, časnih sestara i novaka nastavljeno je u prostori-

jama samostana. Za sve hodočasnike ispred crkve je organizirana mala zakuska. Nakon slavlja slika čudotvorne Gospe od Otoka vraćena je u katedralu sv. Marka u Korčuli na čuvanje. (Novaci)

Velika Gospa u Chicagu

Iove godine Hrvati Chicaga proslavili su svoju nebesku zaštitnicu Veliku Gospu - Gospu Sinjsku. Od 1906., kada je procesija u čast Velike Gospe započela, već 113 godina zaređom naši se iseljenici u Chicagu okupljaju oko Blažene Djevice Marije za ovu njezinu svetkovinu. Najstarija je to gradska procesija koja se neprekidno odvija na istome mjestu, u isto vrijeme, uvijek na 15. kolovoza. S razlogom je hrvatska župa sv. Jeronima tako ponosna na ovo veliko naslijede vjere, ljubavi, tradicije i identiteta.

Proslavi Velike Gospe prethodila je devetnica koju su predvodili različiti svećenici. Na osobit način ove smo godine bili blagoslovljeni da smo mogli s nama za posljednja tri dana devetnice imati jednog od najboljih duhovnika sa hrvatskog govornog područja, fra Antu Vučkovića iz Splita. Fra Ante, koji je rođen i odrastao pod milosnim pogledom Gospe Sinjske, na Uočnicu Velike Gospe 14. kolovoza predvodio nas je u posveti naše župe

Majci od Milosti.

Na svetkovinu Velike Gospe slavili smo 4 svete mise u prepuноj župnoj crkvi sv. Jeronima. Procesija sa likom Gospe Sinjske krenula je nakon jutarnje mise u 9 sati. Još jednom smo tako pronijeli njezin mili Lik ulicama ovoga grada gdje žive tisuće naših ljudi. Za procesiju su nam se pridružili i brojni naši prijatelji, svećenici i redovnici/e iz čikaške nadbiskupije, predstavnici javnoga života i drugi. Ipak, najvrijednije je bilo vidjeti tisuće naših ljudi koji ponosno, pod barjacima slobode, predstavljaju onu jednostavnu vjerničku dušu našega iseljenika. S Gospom su tako koračale 52 različite grupe ljudi, društava, iseljeničkih klubova, župnih organizacija.

Poslije procesije uslijedila je svečana sveta misa koju je predvodio fra Ante, a u koncelebraciji su bili o. Kustos fra Jozo Grbeš, župnik fra Ivica Majstorović, čikaški gvardijan fra Nenad Galić i još desetak svećenika. Svetu misu pjevao je zbor pod ravnjanjem Mary-Ellen Ratković kojoj je ove

godine udijeljena osobita čast da bude na čelu naše procesije, kao zahvala za 44 godine neprekidnoga rada sa zborom u crkvi sv. Jeronima.

Svetu misu za mlade slavili smo u 7 sati navečer. Bilo je osobito lijepo vidjeti tolike naše mladiće i djevojke, mlade obitelji sa djecom, koji su nam se pridružili za ovu svetu misu. Pod svetom misom pjevali su, čitali i ministirali članovi Hrvatske Katoličke Mladeži iz naše župe.

Cijeloga dana prostor oko crkve bio je ispunjen tisućama i tisućama ljudi, Hrvata i drugih, koji su nam se pridružili za slavlje Velike Gospe do kasno u noć. Uz pregšt tradicionalne hrvatske hrane, pića i glazbe, uživali smo svi zajedno u ovome za nas najposebnijemu događaju. Uistinu ovo je dan kada je na osobit način lijepo biti hrvatski katolik u Chicagu. Uz molitvu da nas i u budućnosti prati Njezin zagovor izražavamo još jednom ljubav našoj Nebeskoj Majci Mariji i odanost vjeri otaca.

fra Antonio Musa

Sjemeništari u Sinju

Sinj – U Franjevačkom sjemeništu u Sinju okupili su se sjemeništari Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i Hercegovačke franjevačke provincije povodom početka nove školske godine u nedjelju 8. rujna 2019. Dočekao ih je prvi odgojitelj fra Joško Koštroman i u ime naše Provincije fra Iko Skoko, zadužen

za sjemeništare. Naša Provincija ima dva sjemeništara: Antonio Ramljak je u četvrtom razredu i Mario Landeka je drugom razredu Franjevačke klasične gimnazije u Sinju.

Neka im Gospodin daruje mir i ustrajnost. Preporučamo ih u molitve sve braće.

Fra Iko Skoko

Svečani zavjeti u Međugorju

“Da zavjetujući Pravilo i život u Redu manje braće možemo slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista sveto djelujući do smrti”, od Boga i Crkve za tražila su u Međugorju šestorica frataru Hercegovačke franjevačke provincije.

Svečane zavjete položili su: fra Marko Bandić (župa Ružići), fra Tomislav Crnogorac (župa Posušje), fra Zlatko Čorić (župa Mostar), fra Emanuel Mihael Letica (župa Bukovica), fra Andrija Majić (župa Drinovci) i fra Antonio Primorac (župa Humac).

Misno slavlje na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova predstavio je provincijal Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Miljenko Šteko uz koncelebraciju 132 svećenika među kojima je bio i njihov odgojitelj fra Ivan Landeka ml., međugorski župnik

fra Marinko Šakota, generalni definitor Franjevačkog reda fra Ivan Sesar...

Provincijal je u svojoj homiliji, između ostaloga, kazao: „Braće i sestre, poziv ove mlade braće Božje je djelo kao i svaki drugi duhovni poziv. Božji dar izliven je u njihova srca, negdje na obali njihovoga života u zbilji one Pavlove teologije iz poslanice Rimljanim“, te je nastavio: „Drago mi je da su kao svoj velikodušan odgovor na taj dar naša mладa braća poželjela izreći večeras ovdje u Međugorju. U župi koja slavi Uzvišenje svetoga Križa, uz 85-tu obljetnicu izgradnje križa na Križevcu.

Drago mi je, jer nigdje tako zorno, kao uz ovu stazu križnoga puta uz Križevac, ne možete osjetiti bol suvremenog čovječanstva, njegovu patnju, izgubljenost, tra-

ženje i čežnju. U njegov kamen godinama se urezuje ljudski krik, vapaj, znoj i suze. Ucrtane staze uz Križevac svjedoče o tolikim traženjima i pronalascima. O očišćenju mnogih srdaca koja su s Križevca otišla noseći svu milinu novoga života i svekolikoga blagoslova.“

Na kraju homilije fra Miljenko Šteko je zavjetovanicima poručio: „Predajući svoj život po zavjetima poslušnosti, sironaštva i čistoće pred križem Gospodinovim, nastavite živjeti pod sjenom njegovom. Često pogledajte u križ i ispričajte mu svoju priču života. Recite pred Križem svitim sve ono što vam bude teško, što vas bude boljelo. Ali i radost svoju stavite pred križ. I hodite u novosti do kraja života.“

(Međugorje.hr)

† fra Viktor Nuić

U srijedu, 16. siječnja 2019., u našem samostanu na Humcu, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Viktor Nuić u 83. godini života, 66. godini redovništva i 57. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u samostanskoj crkvi na Humcu, u četvrtak, 17. siječnja 2019., u 14 sati. Svetu misu je predvodio vikar provincije fra Ivan Ševo. Suslavilo je više od 50 svećenika. Svoju zahvalu nakon sv. mise izrekli su generalni vizitator fra Mijo Džolan i gvardijan samostana u Dubravi fra Svetozar Kraljević. Humački gvardijan fra Dario Dodig pročitao je pokojnikov životopis i izrekao zahvale. Sprovodne obrede i ukop na Novom groblju na Humcu predvodio je fra Ivan Ševo.

Fra Viktor je rođen 1936. u Drinovcima. Pohađao je osnovnu školu od 1943. – 1947. u Drinovcima. Studij filozofije i teologije pohađa od 1956. – 1963. u Sarajevu. Postdiplomski studij završava 1967. u Rimu.

Obukao je franjevački habit 14. srpnja 1953. u Kraljevoj Sutjesci, a doživotne je zavjete položio 8. prosinca 1957. u Sarajevu.

Zaređen je za svećenika 19. kolovoza 1962. na Humcu po rukopołożenju biskupa Petra Čule.

Svećeničku službu je započeo 1963. u Mostaru. Nakon toga je od 1968. do 1973. bio ad disp. min. prov. i urednik „Mir i Dobra“. Tad prima službu tajnika provincije koju vrši do veljače 1980. U toj godini postaje

pravni savjetnik provincialata. Nakon navedene službe boravi kao duh. pomoćnik u Njemačkoj i Švicarskoj do 1985. U svibnju te godine dolazi na službu kao duh. pomoćnik u Čapljinu sve do 1988. godine. Nakon kratkog boravka u Frohnleitenu odlazi 1990. u Zagreb gdje ostaje sve do 2018. godine.

Krajem srpnja 1995. useljava u novosagrađeni samostan u Zagrebu gdje vodi dovršetak radova na crkvi i samostanu, bavi se znanstvenim, prevodilačkim i publicističkim radom; pravni je savjetnik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavar i Unije viših redovničkih poglavora i poglavarica u Hrvatskoj, kao i mnogih redovničkih provincialnih i samostanskih zajednica; od veljače 2000. sudac je Međubiskupijskoga prizivnog suda u Zagrebu, a 2005. do 2010. predsjednik je istoga suda. U godini 2018. dolazi na Humac gdje živi do svoje smrti.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Draga braćo i sestre!

Čini se, nijedan pojam i nijedna tema u našem ljudskom životu ne zaokupljuju toliku našu pozornost kao upravo fenomen smrti.

Dakako, svatko na svoj način može nešto o tome progovoriti: bilo da je riječ o visoko obrazovanim ili priprostim ljudima. Čak i oni koji smrt nastoje u nekoj mjeri ignorirati, o njoj puno kažu. Tako grčki filozof Epikur, napisao: „Smrt nas se ne tiče. Jer, dok god mi jesmo, nema smrti. A kad ona dođe, onda više nema nas.“

Na temelju svakodnevnog iskustva možemo svjesno reći: smrt nas uči da je ona „poznata stvar“, ali i pored toga, ona svakome ostaje tabu tema. To će reći, koliko god mislili da nešto o tomu znamo, smrt nas uvijek zatekne i iznenadi, poglavito kad se dogodi u našoj neposrednoj blizini ili u našoj obitelji. Stoga mnogi ističu da ništa snažnije ne utječe na naš cjelokupni život kao upravo smrt.

Pitanje koje često izgovaramo i čujemo glasi: što je čovjek? Nema sumnje, svatko od nas može i zna prepoznati pripadnika ljudske vrste kad ga ugleda i ujedno smisleno zna razlikovati čovjeka od

biljke, životinje ili predmeta. Ipak, s tim nije sve rečeno što čovjek želi reći, odnosno čuti o sebi kao čovjeku. Pitanje kako definirati čovjeka u skladu s temeljnim pravilima definiranja pojmove, ostalo je u svim vremenima velikom zagonetkom. Poznato je, mnogi filozofi, još od doba antičke Grčke pa do dana današnjega, uporno su pokušavali naći kvalitetan odgovor, ali možemo mirno konstatirati niti jedan od njih nije do kraja uspio.

Tako su još stari Egipćani prilikom ukopa faraona, vjerujući u zagrobni život, ali takav gdje će pokojniku, sve što ponese sa sobom, tamo trebati ili biti od koristi. Sve je spomenuto samo djelić potvrde da se čovjek oduvijek brižno pitao što biva nakon smrti? Svoju znatiželju čovjek nije umanjio ni u novije vrijeme. Izgleda kako bi najbolje bilo kad bi netko „s onu stranu praga“ došao i sve ovo razjasnio (usp. Lk 16,30).

Njemački filozof Martin Heidegger, umro 1976. godine, duže vremena bavio se pitanjima koja glase: zašto uopće imamo potrebu definirati što je čovjek? Odakle taj poriv? Za razliku od svojih

prethodnika koji su pokušavali čovjeka sagledati izvana kako bi ga definirali, Martin je smatrao da je jedini način na koji možemo razumjeti što je čovjek u cijelosti taj da sagledamo ljudski život iznutra; to će reći, iz perspektive samog čovjeka, a ne iz perspektive vanjskog promatrača. Dakle, smisleno pitanje glasi: ‘kako je to biti čovjek?’

U svojoj knjizi Postojanje i vrijeme Heidegger navodi kako su njegovi prethodnici, u pokušaju nalaženja odgovora na ontološka pitanja, njegovali suviše površan i apstraktan pristup. U svom tumačenju Heidegger je jasan: postoji samo jedno biće koje to pitanje postavlja – ono se zove čovjek. I to je ono što nas razlikuje od svih ostalih živih bića na planetu. Svakako, da bismo mogli analizirati što to zapravo znači ‘postojati’, moramo pronaći polazište u sebi samima.

A kada govori o postojanju, Heidegger se ne bavi nekakvom apstraktnom idejom, on se poziva na nešto vrlo izravno: značenje našeg postojanja uvijek mora biti vezano uz vrijeme. U trenutku kada se rodimo, odjednom se nađemo bačeni u svijet koji već ide svojim tijekom, jednostavno u jednom trenutku shvatimo da postojimo u okruženju koje je postojalo već prije nas.

Kroz sve te projekte koji imaju određeno vremensko trajanje definiramo svoje postojanje. Međutim, u jednom trenutku dolazimo do saznanja da će svi ti naši projekti jednom biti prekinuti – to će biti u trenutku naše smrti. Neupitno je, sva živa bića na ovom svijetu umiru. Ali samo čovjek je taj koji je svjestan vlastite smrtnosti, zbog čega ima potrebu živjeti život koji ima neko ‘više’

značenje. Smrt za nas, dakle, nije samo događaj – ona je fenomen koji zahtjeva razumijevanje opstojnosti.

Heidegger ipak smatra kako filozofija nije dostatna u pokušaju konačnog razumijevanja pojma postojanja. Izrazi koje ona koristi jednostavno nisu dovoljni. Drugim riječima, pokušaji njegovih prethodnika da pronađu odgovor na ontološko pitanje „što znači postojati kao čovjek“ propali su jer je sama filozofija u tome nemoćna.

Jedno od obilježja suvremenog načina života, a time mislim na današnji mentalitet, zaborav je smrti. Uz to, već je odavno u zapadnjačkim društвima smrt toliko potisнутa tema pa bi se, kao i za Boga, moglo reći: zaboravili smo da smo zaboravili smrt.

Dakako, ako bi se nekomu učinilo da govor o smrti želi unijeti pomutnju u životnu radost

današnjih ljudi, onda nije razumno da kršćanski govor o smrti u svjetlu Isusova uskrsnuća ima za cilj rasvijetliti uspjelo življenje nas smrtnika. „Saznaj tajnu ljubavi, riješit ćeš tajnu smrti i vjerovati da je život vječan.“ (Ivan Meštrović)

Nauk Katoličke Crkve o eshatologiji govori o realnom postojanju raja, čistilišta i pakla. Dakle, mi smo u osobi Isusa Krista, uskrslog, dobili ekskluzivan odgovor na pitanje: što nakon ovog života? Izraz naše neupitne nade glasi: smrt nije kraj! Zato nam i ostaje potreba truditi se biti što bolji na ovome svijetu očekujući, uz pomoć milosti Božje, uživati u Njegovoј blizini. Odatle pitanje smrti postaje pitanje života.

Nedvojbeno je, kršćanima priliči svjesno suočavanje s vlastitom smrću koja će uslijediti na pragu prijelaza u Očev dom. Zato je

umijeće življenja s vlastitom smrtnošću jedan od načina kako se može umaći lažnom predstavljanju sreće koja dugoročno ostavlja pustoš u ljudskoj nutrini i, jer smo umreženi, ostavlja posljedice individualizma i na društvenu klimu.

Podsjecam, za naše pretke sretna smrt značila je umrijeti pomicen s Bogom i ljudima, odnosno bez smrtnoga grijeha i osnažen sakramentima vjere.

I na kraju zaključujem ovaj kratki pogled na čovjeka, njegov život i njegovu smrt riječima: „Skidamo sve sa sebe, čak i same sebe u posljednjem trenutku života (smrt), jer nismo napravljeni niti za ovaj svijet niti za same sebe, nego za Veliko Drugo koji mora ispuniti naš život: Bog. On nam sve uzima u životu da nas sačuva još više za sebe; moguće je da uzme i sigurnost da je sve vrijedilo.“

Počivao u miru Božjem!

† Mate Dragičević

Uponedjeljak, 25. veljače 2019., u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Mate Dragičević u 70. godini života, 52. godini redovništva i 45. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, u utorak 26. veljače 2019., u 13 sati. Misno slavlje predvodio je biskup Ratko Perić. U koncelebraciji su bili provincijal fra Miljenko Šteko, fra Marko Dragičević (fra Matin brat), mostarski gvardijan fra Danko Perutina, generalni vikar don Željko Majić, župnik fra Bože Milić, humački gvardijan fra Dario Dodig i još 70 svećenika. Homiliju je izrekao provincijal fra Miljenko. Gvardijan fra Danko je na kraju svete mise pročitao fra Matin životopis i imena svih ljudi koji su poslali

svoje izraze sućuti te je nekoliko njihovih rečenica izdvojio i pročitao. Sprovodne obrede i ukop na Novom groblju na Humcu predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Mate Dragičević je rođen 23. listopada 1949. u Miletini, župa Međugorje. Osnovnu školu pohađao je u Miletini i Jablanici, a gimnaziju u sjemeništu u Visokome.

Filozofsko-teološki studij pohađao je od 1970. do 1975. na Franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu i Würzburgu.

Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1967. godine na Humcu, a doživotne zavjete položio 31. ožujka 1974. u Tomislavgradu.

Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1974. u Königssteinu.

Svećeničku službu započeo je kao odgojitelj bogoslova u Fuldi od 1974. do 1975. Nakon toga djeluje kao duhovni pomoćnik u

župama Tepčići-Ploče, Blanenau i u Hosenfeldu. Tad postaje župnik u Müsu. Tu službu vrši od 1980. do 1988. godine. Od 1988. do 2000. godine obnaša službu magistra novaka na Humcu.

Kroz to vrijeme izabran je za provincijskoga vikara i definitora. Od godine 2000. do 2005. ide na Čerin kao župni upravitelj. Nakon te službe postaje gvardijan u Mostaru do 2010. godine. Nakon službe u Mostaru preuzima u Gradnićima službu župnika te se vraća u Mostar 2013. godine. Preuzima službu tajnika i ekonom provincije. Uz svoje redovite službe preuzima od 2016. dodatnu službu kao upravitelj samostana Badija i voditelj radova na obnovi samostana. Do svoje smrti živi i djeluje kao župni vikar i ekonom provincije u samostanu u Mostaru.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Provincijalova homilija

Fra Miljenko Šteko, provincijal

„Sa smrću čovjeka sve njegovo stane: život, rad, stvaranje, planiranje, žrtva, samoprijegor. Smrt odnosi sve: sve što je čovjek za svoga života sagradio, sve zašto je za života strepio, sve odluke koje je donosio, sve brige i snove... (...) Unatoč tomu, mi kršćani imamo razloga za nadu. Evo još u ušima nam odjekuju riječi Isusa Krista, koji kaže: «Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada!»“

Poštovana obitelji pokojnoga fra Mate, dragi fra Marko, preuzvišeni oče biskupe, braćo svećenici i redovnici, časne sestre, vjerni Božji narode!

Upravo sam citirao fra Matine riječi koje je izrekao prošle godine. Ponavljam ih sada kad se sjena smrti spustila u njegov život i uzela mu sve ovozemaljske brige i snove.

Dragi naš fra Mate!

Još pred mjesec i pol – 10. siječnja, radio si i obavljao sve svoje obvezе. A nije ih bilo malo! Naglo Te zaboljelo, otišao si u bolnicu. Stanje se vidno popravilo, pa onda opet naglo pogoršalo. Operiran si 18. siječnja. Bilo je bolje, čak si se i, na našu veliku radost, vratio u samostan. I onda opet pogoršanje. Redovno smo Te obilazili, interesirali se kod lječnika, molili za Tebe. A onda, kao udar groma iz vedra neba odjeknula je jučerašnja ranojutarnja poruka o svršetku Tvoje ovozemne egzistencije. Umro je fra Mate Dragičević. Pomiješali su se nevjericu, zatečenost, ganutost, žalost. Znali smo da je Tvoje zdrav-

stveno stanje narušeno, što si i sam, mirno i kršćanski prihvatio. Ali nismo očekivali da će jučerašnje lagano izlaženje jutra biti ujedno Tvoja životna večer u misteriju smrti. Doduše, prije koji dan si mi, kad smo u večernjim satima sami ostali u izolaciji intenzivna liječenja, rekao sve što treba reći i dodao: „Ako uskoro odem Milosrdnome Ocu, neka ovo znaš!“ Uz sve manje bitno, glavna briga bijaše da sve primljene sv. mise budu slavljenе! I dok si mi to govorio, imao sam osjećaj da Te vidim pred Presvetim gdje moliš na koljenima: „O sveta gozbo, na kojoj se Krist blaguje, ...daje nam se zalog buduće slave.“ Kao u sabirnome zrcalu, na zgusnut način, izražavao si sve dimenzije sv. mise dohvaćene milošću zaređena svećenika. A sada, u vremenski zbiljskom ishodištu ovoga sakramenta euharistije, a „očima“ vjere i u eshatološkom pogledu, ovdje smo u molitvi za Tebe, u nadi budućega dovršenja, očišćenja od svih grijeha. U nadi onoga biblijskog motiva - jednom biti zajednički sustolnici na nebeskoj svadbenoj gozbi.

Dragi fra Mate, kao predstaviti tragove Tvoje ovozemna života, ako ne velikim darom tvoje prisutnosti među nama!? Iznjedrila Te izrazito pobožna, Crkvi i Bogu odana obitelj Dragičevića. Franjevačkoj ste Provinciji dali mnoge svoje dične članove obitelji: fra Pavu, povjesničara i profesora naše Provincije, Tvoga izvanjskoga djeda, pa fra Marka i fra Vinka, Tvoje stričeve, i onda vas dvojica braće, fra Marko i Ti fra Mate.

Svi koji su te sreli, ponovit će isto: pobožan, odgovoran, uvijek stremio izvrsnosti. Od najmanjih nogu. Odgojen u mnogobrojnoj obitelji, fratarsku si Zajednicu volio kao svoju obiteljsku. Tvoje kolege od sje-

Naši pokojnici

meništa, preko Novicijata i Bogoslovije, od jučer šalju sućuti i naglašavaju da si bio uvijek odličan i čestit. A nakon svršetka studija i primanja svetoga reda, dao si se na posao i obavljao mnoge dužnosti. Od onih najobičnijih do onih najodgovornijih i počasnih. I uvijek si to činio istom mjerom i predanošću. Kao da si sve htio dići na dodatnu izvrsnost. Znao si u našim razgovorima, kada bismo pričali o svom radu i djelovanju, naglasiti da si bio najmlađim župnikom u Njemačkoj. Kako tamo, tako ovdje - uvijek stalan, čvrst, pobožan, pouzdan. Tolike si lijepo prostore crkava, naših kuća i samostana uređivao, davao im sadržaj, smisao i onu ljepotu kojom su poslike zračile. I ništa ti to nije bilo teško, naprotiv, kilometre bi i kilometre prešao ili prevozio, da bi stigao do onog boljega. Najboljega.

Ovdje moram spomenuti da i generacije Tvojih učenika, meštare fra Mate, stoje danas uz Tvoj lijes. Od prvih novaka, pa evo do ove generacije postulanata. U srcu Te nose. Bio si strog, ali vjerni sluga, najprije prema sebi, a onda s onim osmijehom punim ljubavi i prema onima koje si odgajao. Ćutio si odgovornost prema Zajednici i Crkvi Božjoj. Uvijek si govorio onima koje si odgajao: ne smijemo ničim iznevjeriti ljude.

Roden u Miletini, u župi Međugorje, podno Križevca, s majčinskim si milijekom usisao ljubav prema Bogu, prema nebeskoj Majci Mariji. Uz Tvoj lik je nekako pristajala krunica, molitva. Uživao si u misnim slavljinama, ljubio pobožnosti, bio sav u homiliji, onoj predanoj, puno Božje snage, ritma božanske milosti, i primjera koji su zračili nadu u bolje sutra. Svugdje gdje si djelovao, navikao si vjernike na lijepu i dirljive propovijedi. Bog Ti je dao poseban glas kao stvoren

za pučkoga propovjednika. Tvoje su propovijedi bile mile neuku i učenu, mladu i staru. Rado su te župnici zvali za svečane propovijedi, a Ti si u tom vidio svoju duboku predanost Bogu i Crkvi. To su vjernici prepoznавали i zato su ti rado dolazili na razgovore i isповijedi.

Znao si i s fratrima bratski živjeti u slozi i ljubavi, uz šalu i bratsku susretljivost. Nedostajat ćeš ovdje u crkvi. Falit ćeš Jasenici i Rodoču, mnogim pučkim i večernjim svetim misama, klanjanju s Presvetim, nedostajat će Tvoje duhovne misli na radiopostaja-ma. Nedostajat će mnogim zajednicama tvoje duhovne obnove i vježbe. Nedostajat ćeš i našoj Badiji i svemu onom što si u tom drevnom samostanu na franjevačkom otočiću pokrenuo, potakao i predano vodio.

Dragi fra Mate, obnašao si ove zadnje godine odgovornu dužnost ekonoma naše Provincije. Iskreno sam Ti zahvalan za Tvoju predanost, povjerljivost i pošteno gospodarenje našim dobrima. Ćinio si to poput odgovorna i predana oca ili brižljive majke, koji na srcu nose odgovornost za sve povjereni im za dobro obitelji. Hvala Ti, dobri i časni moj brate fra Mate.

Iskrena sućut Tvojoj obitelji. Tvome i našem bratu fra Marku, Vinku, Franji, sestrama Ivi, Vidi i Dragici i njihovim obiteljima. Bio si njihov ponos i njihovo bogatstvo. Iskrena sućut cijeloj našoj Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji i našoj mjesnoj Crkvi.

Dragi fra Mate, zatečeni smo Tvojim odlaskom. No, odlaziš duboko pomiren s dragim Bogom i u dubokoj vjeri da Te prima Tvoj Spasitelj. Tvoje lice nakon preminuća izgledalo je tako blago, baš kao da Ti je Gospodin objavio svoje beskrajno milosrđe!

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

† fra Ilija Šaravanja

U nedjelju, 10. ožujka 2019., u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Ilija Šaravanja u 71. godini života, 52. godini redovništva i 44. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, u utorak 12. ožujka 2019. u 15,00. Misno slavlje predvodio je provincijal fra Miljenko Šteko. U koncelebraciji su bili generalni vikar don Željko Majić, gen. vizitator fra Mijo Džolan, gvardijan fra Tomislav Puljić i još 60 svećenika. Homiliju je izrekao provincijal fra Miljenko. Svoje zahvale i sućut izrekli su fra Petar Topić u ime misionara, fra Dane

Karačić i fra Mijo Džolan. Gvardijan fra Tomislav je na kraju svete mise pročitao fra Ilijin životopis i spomenuo imena i nekoliko riječi onih koji su poslali svoje izraze sućuti. Sprovodne obrede i ukop na groblju Mekovac predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Ilija Šaravanja rođen je 2. veljače 1948. u Crnču. Osnovnu školu pohađao je u Crnču i na Širokome Brijegu, a gimnaziju upisao na Širokome Brijegu ali nastavio u sjemeništu u Visokome.

Filozofsko-teološki studij pohađao je od 1970. do 1975. na Franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu i Luzernu.

Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1967. godine na Humcu,

a doživotne zavjete položio 31. ožujka 1974. u Tomislavgradu.

Za svećenika je zaređen 15. lipnja 1975. u Zürichu.

Svećeničku službu započeo je kao duhovni pomoćnik u Mostaru od 1975. do 1978. Nakon te službe ide u misije u Švicarskoj gdje ostaje do 2015. godine. Misijsko djelovanje započinje u HKM St. Gallen od 1978. do 1987. Nakon te službe nastavlja pastoralno djelovati u Zürichu do 1994. U istoj godini osniva HKM Aarau gdje živi i djeluje do svoga povratka u samostan na Širokome Brijegu 2015. godine. U samostanu živi s braćom do svoje smrti 2019. godine.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Provincijalova homilija

Fra Miljenko Šteko, provincijal

Tek iz razgovorâ koje Isus vodi s Lazarovim sestrama Martom i Marijom i kasnije sa Židovima, pravo razabiremo što nam Isus želi reći čudesnim uskrišenjem Lazara. Na govor Lazarovih sestara, da su u njegovoj odsutnosti bespomoćno izručene smrti, iznesen s blagim prizvukom prijekora, Isus odgovara izrekom koja ima karakter objave: "Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada."

Ta veoma snažna Isusova tvrdnja znači da će onaj tko vjeruje u Isusa živjeti, makar zna da mora i umrijeti. S vjerom u tu Isusovu riječ iz Evandelja, nekako možemo lakše i s više pouzdanja živjeti s otajstvom smrti koja nas – kad rjeđe, kad češće, životno pogoda.

Mi se nismo još ni pribrali od smrti našega subrata fra Mate Dragičevića, a već je našu Provinciju sustigla nova smrtna vijest. Umro je fra Ilija Šaravnjana, generacijski blizak fra Mati.

Fra Ilija je dijete ove Hercegovine. Dijete Crnča i Širokoga Brijega. Njegov otac Nikola i majka Mara rodili su Ivana, fra Iliju, Tadiju, Radovanu, Janju i

Ružu. A obitelj je, vele mnogi, bila iznimno pobožna, bogobojazna i Bogu i Crkvi odana. Fra Ilija je već kao mali dječak krenuo u sjemenište, novicijat, pa bogosloviju, da bi onda kao svećenik požrtvovno radio na širokoj njivi Gospodnjoj naše Hercegovačke franjevačke provincije.

Nakon kratke prve svećeničke službe u Mostaru u Franjevačkom samostanu i župi sv. Petra i Pavla, već 1978. godine odlazi za misionara u Švicarsku u St. Gallen, nakon toga u Zürich, da bi onda 1995. u Argau osnovao Hrvatsku katoličku misiju i tu ostao sve do 2014. godine kada se vraća u Domovinu, na svoj Široki Brijeg.

Opraštajući se iz misije u Aargau fra Ilija je jednostavno najavio: „Od 1. siječnja 1995., kada je osnovana Hrvatska katolička misija Aargau, prošlo je punih devetnaest godina i došlo je vrijeme moga povratka u Domovinu. Zahvaljujući najprije Bogu i svima vama s kojima sam molio i radio, zajednički ćemo proslaviti sv. misu, ujedno i oproštaj od vas...“ Govoreći o svojoj misiji koja broji 9.000 vjernika fra Ilija reče: „Tko ima djecu (na vjeronauku i upozna ih!), ima i roditelje – a tko ima roditelje, ima i župnu – misijsku zajednicu!“ Tom se logikom vodio, a sebe jer nazivao Nomadom koji se otisnuo

od svoga Crnča, pratio glas svoga duhovnog poziva, i išao kamo ga Bog zove i Crkva šalje. Nadahnut sv. Franjom, iz srca je želio biti fratar. Volio je svoju Provinciju, bio i te kako ponosan na sve dobro u Provinciji.

Sv. Ivan Pavao II. je u okružnici Bog, Bogat milosrdem, kazao: „U križu se Bog najdublje prigiba čovjeku i onomu što čovjek živi, osobito u teškim i bolnim trenutcima... Križ je poput daha vječne ljubavi koja dodiruje najbolnije rane čovjekova zemaljskog postojanja“ (8, 2). A sv. Matej je zapisao: „On slabosti naše uze i ponese naše bolesti“ (Mt 8, 17b).

Uze On i fra Ilijine slabosti i boli mu ponese i odnese. Fra Ilija je zadnjih godina bio teško bolestan, a već je godinama patio od posljedica dijabetesa. Kronična bolest donijela mu je mnoštvo opasnih komplikacija. Taj teret bolesti nosio je i u svome misionarskom životu. Prelazio je tisuće kilometara da bi došao do mjesta gdje bi s Hrvatima u Švicarskoj slavio svete mise, dijelio sakramente, učio djecu vjeronauk. Nikada nije kukao. A znao se tako često na svoje zdravstveno stanje našaliti.

Nije ga taj osjećaj napustio ni u zadnjim godinama života koje je proveo ovdje na Širokome Brijegu. Iako se stanje iz godine u godinu pogoršavalo. Svako je malo morao u bolnicu. Tako je bilo i ovaj put. Svi smo mislili da će fra Ilija opet pobijediti svoju bolest kao što je činio i nebrojeno puta do sada. No, ovaj put fra Ilija nije više imao snage. Višestruko iznemogao organizam je klonuo. A fra Ilija izdahnuo.

Dragi fra Ilija, baš u nedjelju – u taj dan u koji si toliko godina slavio s pukom nekrvnu žrtvu Kristovu, čuo si Kristov glas: „Dođi! Umoran si, opterećen i bolestan. Dodi u zaslужenu vječnost, dodji ovdje i odmori se. A tvoji će zemni ostaci čekati uskrsnuće u tvome Mekovcu, ovdje pod sjenama ovih širokobrijeških zvonika. U Mekovcu, s kojeg puca pogled i na tvoj rodni kraj koji si i te kako volio i uvijek mu se vraćao.“

Braćo i sestre! Za kraj svakoga dana spada i jedna povečernja molitva - povečerje: ona je zahvala za protekli dan i ujedno molba za oproštenje onoga što toga dana nije bilo dobro, te stavljanje pod Božju zaštitu, da se iz nadolazeće noći ponovno probudimo živi i zdravi. To je bila i fra Ilijina molitva tijekom njegova redovničkog i svećeničkog života.

U ovoj sv. misi zadušnici, mi je sad izgovaramo za njega. Molimo da mu Gospodin bude milosrdan, oprosti sve njegove slabosti i nesavršenosti te ga, nakon ovozemaljskoga života, probudi iz noći smrti u dan koji neprestano traje u vječnomu životu!

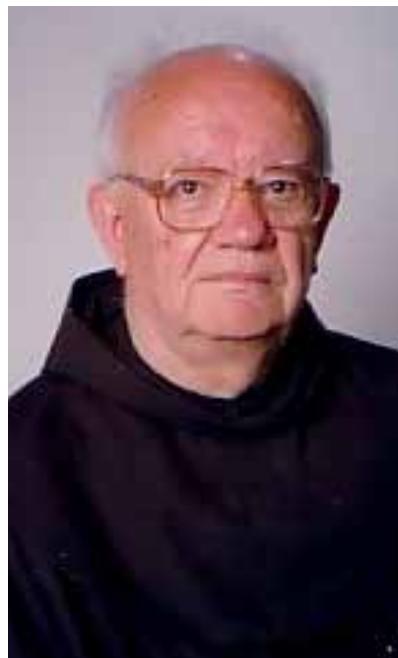
Rodbini i prijateljima pokojnoga fra Ilike izričem kršćansku sućut. Iskrena sućut ovom matičnom samostanu na čelu s ocem gvardijanom fra Tomislavom i iskrena zahvalnost svima koji ste fra Ilijii bili na pomoć do njegova zadnjega daha.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!
Počivao u miru!

† fra Bazilije Pandžić

Utorak, 16. travnja 2019., u samostanu na Humcu, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Bazilije Pandžić u 102. godini života, 84. godini redovništva i 78. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u samostanskoj crkvi na Humcu, u srijedu 17. travnja 2019., u 14 sati. Misno slavlje predvodio je provincijal fra Miljenko. U koncelebraciji su bili gen. viz. fra Mijo Džolan, humački gvardijan fra Dario Dodig, generalni vikar don Željko Majić i još 70 svećenika. Homiliju je izrekao provincijal fra Miljenko. Gvardijan fra Dario na kraju svete mise pročitao je fra Bazilijev životopis. Sprovodne obrede i ukop na Novom groblju na Humcu predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Bazilije Pandžić rođen je 30. siječnja 1918. u župi Drinovci. Osnovnu školu pohađao je u Drinovcima, a gimnaziju u Širokome Brijegu.

Filozofsko-teološki studij počeo je u Mostaru i Rimu 1938 – 1943.

Franjevački habit obukao je 4. srpnja 1935. godine na Humcu, a doživotne zavjete položio 25. kolovoza 1939. u Mostaru.

Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1941. u Mostaru.

Svećeničku službu je započeo domovini te nastavio u Rimu kao arhivar Reda od 1947. do 1995. U međuvremenu se vraćao i u Provinciju od 1990. do 1991. Za vrijeme boravka u Rimu bio je i bolnički kapelan. Boravio je u samostanu San Francesco a Ripa od 1986. do 2009. Nakon službe u Rimu odlazi u Zagreb 1995. godine. U Zagrebu djeluje kao isповjednik do 2016. U 2016. odlazi na Humac gdje živi s braćom do svoje smrti.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Provincijalova homilija

Braćo i sestre! Ovaj tjedan koji zovemo Veliki ili Sveti tjedan, uokviren je dvjema nedjeljama koje, svaka na svoj način, odzvanjaju posebnim osjećajima. U nedjelju smo slavili Gospodina koji simbolično kao kralj preuzima u posjed svoj stolni grad Jeruzalem. A u sljedeću, uskrsnu nedjelju, slavit ćemo uskrsloga, proslavljenoga Gospodina. Već od sutra pratit ćemo Isusa u velikim službama Božjim od posljednje večere, preko vrta Getsemanijsa, Kalvarije, križa, smrti i groba, sve do njegova slavnog uskrsnuća. Sudjelovat ćemo u službi Božjoj Velikoga četvrtka, spomendana one večeri kada je Isus ostavio vječni spomen na svoju smrt i uskršnucu ustanovivši euharistiju – koju sada slavimo za pokoj duše našega fra Bazilija i na koju se mi redovito okupljamo kako bismo iz nje crpili snagu za život.

Patnja i smrt u Trodnevlju nisu cilj, nego samo put do njega. To su samo trudovi koji najavljuju rođenje novoga života. Jer: "Znamo da će onaj koji je uskrisio Gospodina Isusa i nas s Isusom uskrisiti", kaže apostol Pavao (2 Kor 4,14).

Takvu smrt, koja rađa život, koja nam obećava novi život, s vjerom gledamo i u preminuću našega dragog fra Bazilija.

Polako je jučer popodne kročila vijest od fratarske kuće do kuće, od samostana, do samostana, od fratra do fratra. „Umro je fra Bazilije!“ I svatko bi na tu vijest zastao i s velikim poštovanjem i iz dna srca izgovorio: „Pokoju mu duši. Počivao u miru Božjem!“ Hercegovina u Velikom tjednu, na Veliki utorak i utorak sv. Anti, a naš fra Bazilije, s onim prepoznatljivim blagim smiješkom, ode laganim i lakim korakom svojoj vječnosti u kojoj će proslaviti uskrsnuće.

Davno je bilo, kad je mali dječak s padina harsne Bristovice, napustio svoje obiteljsko gnijezdo u Graovišću i došao na Široki Brijeg. „Otišao ja u vanjske đake, a svi se tome čudili. Što će učiti, ako neće biti pratar, čujem svoju strinu kako govori. I dogodine sam prešao u sjemenište učit za pratra. Bilo to drago i striki fra Kreši i mom rođaku fra Borislavu!“ – piše fra Bazilije – Tu je potekao potočić Stjepanova života – koji se pretočio u rijeku fra Baziljeva i nastavio teći dugim tokom, i plovnim

tokom, i bogatim tokom. Mi, njegovi suvremenici, možda i nismo bili svjesni činjenice s kojom Veličinom smo živjeli. Mirne duše naglašavam da je fra Bazilije Pandžić, čovjek omanjega rasta, bio ljudska i redovnička veličina s kojom je čast bila dijeliti prostor i vrijeme.

Kao mudro i pametno dijete stekao je: od širokobriješke gimnazije, preko bogoslovije u Mostaru, te više učilišta u Rimu, najveći stupanj učenosti, i to dva doktorata znanosti. No, sve je to, u osobi kakav je fra Bazilije, bivalo u drugom planu. On je svakom prilazio u jednostavnosti i skromnosti fratra.

Veći je dio svoga života proživio u vječnome gradu Rimu kao generalni arhivar, pismo – pohranitelj Franjevačkoga reda. Uz to je u generalnoj kuriji obavljao i druge dužnosti, bio bolničkim kapelanom u obližnjoj bolnici, te na pomoć tolikoj našoj siročadi i prognanicima po raznim talijanskim zbjegovima. Mali broj ljudi zna da je fra Bazilije pripravio i mnoge kauze za proglašenje svetima, a svakako je nama najdraža ona prvoga kanonizirana sveca hrvatske krvи, fratra fra Nikole Tavelića. Kroz četrdeset godina rada u generalnom arhivu Franjevačkog reda taj arhiv preutemeljio i doveo do zavidne razine. S njim je arhiv prešao u novi samostan Generalne kurije na Jasminskome brdu u Rimu. A u to je vrijeme živio zajedno s velikanima Reda i naše provincije: fra Dominikom Mandićem, fra Vitomirom Naletilićem, fra Dionizijem Lasićem i tolikim drugim fratrima iz svih naših hrvatskih provincija.

Iako je veliki dio svoga života proveo izvan Provincije i Domovine, nikada iz njih nije otisao. Uvijek je duhom bio u svojoj Hercegovini i osjećao sve patnje, boli, stradanje i strahove. Posebice vrijeme porača II. svjetskoga rata i druge nedaće koje su razdirale biće Njegove Provincije i Njegove Hercegovine. Pošao je u Rim studirati turkologiju, sve spremio za studij u Carigradu, a onda iznenada postaje arhivar za čitavi franjevački red. To do u detalje svjedoči u svojoj autobiografiji. A onda kad je arhiv Reda doveo na zavidnu razinu, izučava jedan drugi zanimljiv arhiv za sveopće značenje franjevačkoga reda, Arhiv reformiranih franjevaca u samostanu San Francesco a Ripa, na Trasteveru u Rimu. Baš je tu boravio sv. Franjo, posteći i moleći, dok je čekao susret s Papom i potvrdu Pravila Reda.

Naši pokojnici

Iz toga samostana i fra Bazilije pohađa Vatikanski arhiv i arhiv Kongregacije za raširenje vjere, proučavajući dokumente o važnim predmetima s naših prostora. Nakon svega vraća se u svoju Domovinu.

Jedan je od naših ponajboljih i najsigurnijih povjesničara. Boravak u Arhivu iskoristio je kako bi nastavio Acta franciscana Hercegovinae koje je započeo fra Dominik Mandić. Istraživao je tešku i krvavu povijest Hercegovine, hrvatskoga naroda, fratra i Crkve na ovim prostorima, osobito Trebinjsku biskupiju. Rasvjetlio je živote mnogih zasluznika i upoznao javnost s mnogim važnim pojedincima naše i opće povijesti. O kraljici Katarini Kotromanić Kosači dao je najbolji prikaz njezinih zadnjih 12 godina života koje je provela u Rimu. Njegova knjiga u kojoj na jednostavan i blistav način opisuje dolazak, život i povijest života fratra „Hercegovački franjevci, sedam stoljeća s narodom“ ostat će nenadmašnim prikazom franjevačkoga života u Hercegovini. A impozantna je i gotovo nevjerljiva bibliografija njegovih objavljenih djela i znanstvenih članaka.

Fra Bazilije, u svom intelektualnom poštenju i akribičnosti kojom su obilježena njegova pisana djela, istančanom franjevačkom karizmom, ostaje

uvijek mali brat. U druženju sa silnim knjigama i starim dokumentima nije izgubio duh molitve koju sv. Franjo traži od sv. Ante Padovanskoga, kad mu dopušta da uči braću svetoj znanosti. Fra Bazilije kao da cijelo vrijeme u rukama drži taj Franjin dopis i nastoji po njemu ustrajati do svoga zemaljskog kraja, pišući i čitajući do zadnjega svog daha, pa i najmodernijim sredstvima komuniciranjem.

Dragi fra Bazilije, počivaj u miru Božjem. Hvala Ti za čast da smo mogli s Tobom živjeti i surađivati. Hvala Ti od srca što si svoj dugovječni život ugradio u našu Zajednicu i za nebrojena pojedinačna dobra, osobito našim studentima za koje si nekoć skrbio.

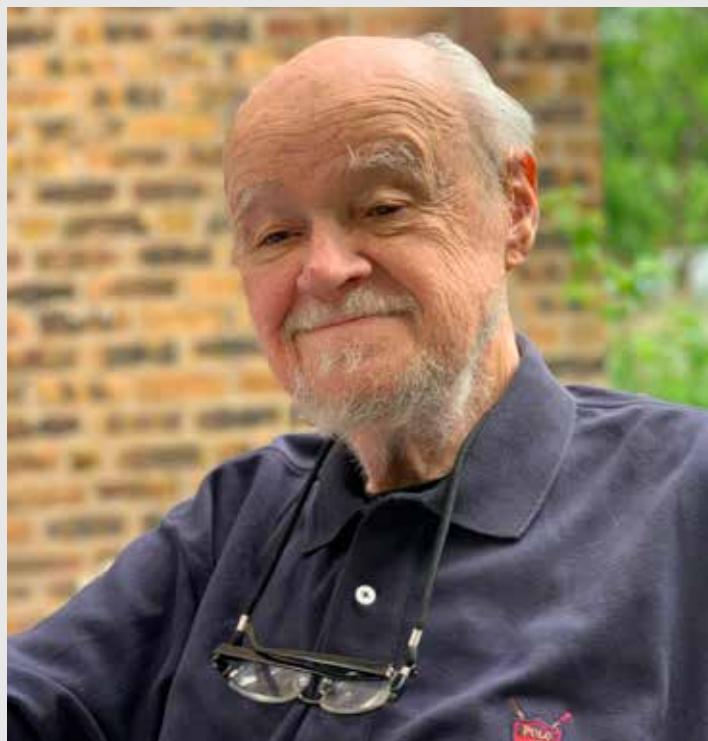
„Život treba živjeti uvijek svjestan kako ćeš umrijeti“ životna je mudrost fra Bazilija Pandžića koju je izrekao u prigodi svoga stotog rođendana u Drinovcima. Mudrost koju je i njegov zemljak, pjesnik Antun Branko Šimić, izrekao u stihovima: „Smrt nije izvan mene. Ona je u meni od najprvoga početka: sa mnom raste u svakom času. Jednog dana ja zstanem – a ona raste dalje u meni dok me cijelog ne proraste...“ I to se fra Baziliju dogodilo jučer.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. Počivao u miru Božjem!

† fra Filip Pavić

Rođen, 12. svibnja 1930., u Waterloo, država Iowa, SAD. Stupio u franjevački red 4. srpnja 1950. zaređen za svećenika 24. lipnja 1957. Umro u Iowa City, 29. srpnja 2019. u 89. godini života, 69. redovništva i 62. godini svećeništva. Obavljao je službe: isповjednika u Medjugorju, voditelja hodočasnika u Svetoj Zemlji i Americi, pomoćnog župnika, odgojitelja i voditelja duhovnih vježbi.

Pokopan je 3. kolovoza 2019. na groblju Holy Sepulchre u Chicagu u grobnicu hrvatskih franjevaca. Pokoj vječni daruj mu Gospodine. Počivao u miru Božjem!

† fra Drago Čolak

U subotu, 7. rujna 2019., u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Drago Čolak u 74. godini života, 53. godini redovništva i 48. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, u nedjelju 8. rujna 2019. u 15,00 sati. Misno slavlje predvodio je provincijal fra Miljenko Šteko. Koncelebrirali su generalni vikar don Željko Majić, gvardijan fra Ivan Marić ml. i još pedesetak svećenika. Homiliju je izrekao provincijal fra Miljenko. Svoju sućut na kraju izrekao je don Željko Majić. Gvardijan fra Ivan pročitao je fra Dragin životpis. Sprovodne obrede i ukop na groblju Mekovac predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Drago Čolak rođen je 9. rujna 1946. na Privalju. Osnovnu

školu pohađao je na Privalju i Kočerinu, a srednju školu u Dubrovniku od 1962. do 1966.

Filozofsko-teološki studij pohađao je od 1968. do 1974. na Franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu, u Königsteinu i u Luzernu.

Franjevački habit obukao je 29. rujna 1967. godine na Humcu, a doživotne zavjete položio je 17. rujna 1971. na La Verni.

Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1972. u Königsteinu.

Svećeničku službu započeo je kao duhovni pomoćnik u Širokome Brijegu od 1974. do 1980. Nakon te službe postaje župnik na Čerinu od 1980. do 1988. U tom razdoblju djeluje kao definitor Provincije od 1981. do 1982. Nakon službe na Čerinu postaje duh. pomoćnik u samostanu Konjic i ostaje do 1993. Od 1991. do 1993. je samostanski vikar u Konjicu. Nakon službe u Konjicu prelazi za kapelana u samostan Široki Brijeg. Od 1998. do 2005. izabran je za župnog upravitelja u Izbičnu. U samostanu Široki Brijeg živi s braćom od 2005. do svoje smrti 2019. godine.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Provincijalova homilija

Poštovana obitelji i rodbino fra Drage Čolaka,
Poštovana braća redovnici, redovnice, svećenici,
braća i sestre!

U mnogim crkvenim dokumentima naglašava se da su svi u Crkvi pozvani na svetost. Podloga za utemeljenje svetoga života je Evangelje. Ti isti dokumenti Crkve u odnosu na svećenika donose i neke posebne obveze koje sveti red sa sobom donosi u svećenikov život. Spomenut će tri važne obveze.

Prvo, svećenik je obvezan Božjem puku slaviti sakramente te javno i mjerodavno tumačiti riječ Božju. Težina i odgovornost toga posla sastoji se u tome što se riječ Božja ne može tumačiti samo riječju. Zato na svećeniku leži teška obveza propovijedanja Evangelija svakim segmentom svoga života, uvijek i svugdje, inače unosi nejasnoću u Božju riječ te zbrku pa i sablazan u tuđe živote.

Daljnja posljedica primanja svećeničkoga reda je u tome što svećenik treba od svoga ređenja pa nadalje neumorno i svugdje svjedočanski govoriti o Bogu. Govor o Bogu ne može se naučiti iz ljudskih knjiga, makar ih napisali vrhunski teolozi. Sadržaj za svoj govor o Bogu svećenik treba primati ponajprije iz molitve, to jest iz razgovora s Bogom. Uzoran svećenik dočekuje svako novo jutro s psalmistovim riječima: „Da poslušam što mi to govori Gospodin“ (Ps 85, 9), pa to onda ide navještati. Da bi svećenik bio usta Božja koja govore ljudima, mora prije biti uho koje postojano sluša Boga.

Treća posljedica svećeništva jest da je ređenik izdvojen iz svijeta za Božje stvari. Psalmist kaže: „S leđa i s lica ti me obuhvaćaš, na mene si svoju položio ruku...“ (Ps 139,5). Svećenikova je obveza prebivati kod Gospodina. Biti tik uz njega. A On ga onda šalje ljudima kao njihova brata. Zašto i kako ga šalje?

Najbolje je na to odgovorio sv. Franjo Asiški svojim pravilom koje je i naš fra Drago zavjetovao. A ono u svojoj srži kaže: Da živi među njima kako je Isus nekož živio, u zgodno i nezgodno vrijeme, i dijeli se poput kruha. Kad se franjevac i svećenik potpuno razdijeli i izgori u svome životu, odnosno u milosti što ju je primio od Gospodina, piše sv. Petar apostol (usp. 1Petr 4,10), tek onda je potpuno izvršio svoje poslanje!

Dragi brate fra Drago!

Evo nas uz Tvoj lijes, uz mrtvo tijelo. Evo nas, fra Drago, u ovom ovozemnom oproštaju od Tebe. Ti sada u vječnome obzoru, u onostranosti, svom jasnoćom, cjelovito znaš koliko si izvršio svoje ljudsko,

redovničko i svećeničko poslanje.

Prije nekoliko dana bio je, fra Drago, Tvoj rođendan. Trećega rujna. I tek što si zakoračio u sedamdeset i treću životnu godinu, pošao si put vječnosti, ponio sve plodove svoga života i donio ih pred uskrsloga Krista koji je dovršitelj čovjekova smisla i njegove povijesti. Sad si zaokružio u cjelinu sve fragmente svoga života.

Od Privalja pa do širokobriješke bazilike, i kasnije Mekovca, ispunio se Tvoj život koji se sada vraća Očevu stvarateljskom krilu. Koliko se može onako izvana naslutiti, kroz Tvoje životno razdavanje bilo je mnogo osmeha i puno suza. Prštao je tvoj život od zdravlja i bio teško pogoden bolešcu. Bio je i težak i lak, u puno slobode, ali i zarobljen. U svakom slučaju, istinski naslonjen na vrijeme koje si proživio. Bio je i te kako vezan uz čovjeka s kojim si kao svećenik dijelio dane i vezan uz mjesnu Crkvu i ovu Provinciju kojoj si pripadao.

Obavljao si i mnoge dužnosti. Od godine 1974. gledao si odgovoriti svim svojim zaduženjima. Posljednjih Te godina bolest nije mimoilazila. No, ono što je bilo nekako posebno za sve koji su bili s Tobom i koji su Te posjećivali, bila je Tvoja smirenost i Tvoja odlučnost.

Riječi: Bogu hvala!.. često si ponavljao, pa i onda kad je bolest oduzimala dijelove Tvoga tijela, oduzimala glasnice. Tvoj je neki poseban pogled odavao čovjeka koji vjeruje i uzda se u Božje milosrđe. A Tvoja vjera u Božju ljubav i beskrajno milosrđe kao da je došla na svoje, upravo onda kad Ti je bilo najteže. Osobito u godinama Domovinskoga rata. Nešto sam o tome pročitao i u kronici koju je pok. fra Zdenko zapisivao u teškim danima neizvjesnosti i progona u Konjicu. Ono što nam je svima jasno kao dan: Nemoguće je ne ponijeti rane iz toga vremena u onim okolnostima. Vjerujem da si sve te svoje boli, rane i neopisive osjećaje mogao do kraja izreći samo svome Bogu. Mi Ti možemo kazati iskreno hvala za žrtvu toga teškog vremena, tih teških dana i teških događaja!

Hvala i za strpljene kroz svu težinu bolesti koju si posljednjih godina nosio. Križ bolesti, križ nemoći, križ osjećaja da si ostao nepokretan. Ti si na neki sebi svojstven način zagrljio tu tajnu križa, sve do boli i nosio do jučer ujutro, do vrha svoje Kalvarije. Hvala i ovome bratstvu na Širokome Brijegu na čelu s gvardijanima koji su bili uz Tebe i svesrdno Ti pomagali.

Fra Drago, neka Ti Gospodin oprosti sve ljudske slabosti i nesavršenosti, i udjeli Ti vječni pokoj i radost u nebu.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

XXII. Redovnički Dan – redovnici i redovnice u misijskom poslanju

Govor nuncija u BiH nadbiskupa Luigia Pezzuta

Mnogopoštovani i dragi Viši Poglavari i Poglavarice, ove se godine po Božjoj providnosti susrećemo već drugi put. U posluhu Njegovoj presvetoj volji, Bogu Trojedinome neka je trajna hvala, čast i slava!

Izabrana je tema Redovnici i redovnice u misionarskom poslanju vrlo prikladna za ovu sjednicu vaše Konferencije, upriličenu tek nešto više od mjesec dana prije početka Izvanrednog misijskog mjeseca, koji se, kako znate, obilježava ovog listopada.

Jutros ste imali i susret s Nj.E. Mons. Henrikom Hoserom, Apostolskim Vizitatorom s posebnim ovlastima za župu Međugorje u Mostarskoj biskupiji. Siguran sam kako ste mogli usvojiti neke važne poticaje vezane uz glavnu temu vašega susreta.

Moj se skromni i kratki prilog nadahnjuje na istovjetnoj temi, osvjetljujući joj neke točke i jednostavne naglaske, osvrćući se na Dekret Drugoga Vatikanskog sabora O misionarskoj djelatnosti Crkve, koji poznajete pod naslovom Ad Gentes i na onaj o obnovi redovničkoga života naslovljen Perfectae caritatis, s nadom kako se ono što ste mogli čuti jutros, ovdje neće i ponavljati.

Ponajprije se čini potrebnim naglasiti kako Kristovo misionarsko poslanje – Idite po cijelom svijetu nipošto nije upućeno samo pojedinim stvarnostima i pojedincima ili pak određenim dijelovima društva ili Crkve. Krist je to poslanje povjerio Crkvi kao takvoj, tj. sveukupnosti njezina bića.

Štoviše, misionarsko se poslanje, utemeljeno na istinskoj biblijskoj kristologiji i zdravoj ekleziologiji, stoga može jedino i shvatiti u tom crkvenom smislu – cijela je naime Crkva adresat, odnosno primatelj toga poslanja. U tom se smislu može ponovno iščitavati čitav Uvod koncilskog dekreta Ad Gentes.

Možete si predočiti, naime, svojevrsne zaključke, pa i posljedice: s jedne su strane one duhovne, a rekao bih čak i mistične naravi, a s druge su pak strane praktične naravi, u smislu organizacije i konkretnе primjene karizme vlastite svakoj pojedinoj (redovničkoj) ustanovi. To bi se moglo izložiti i na sljedeći način:

a) Na duhovno-mističnoj razini redovnik i redovnica misionari su poslanici Kristovi te svaki pojedini može kazati: Poslan sam od Krista i trebam biti u potpunosti raspoloživ Njemu koji me šalje; Osobno sam odgovoran za uspjeh tog poslanja, te mu trebam staviti na raspolaganje svoje talente i karizme, koji su dar Božji za druge. Samo je poslanje pak djelo Duha Svetoga, On je njegov istinski protagonist. Mi smo sredstva - ali aktivna! - odnosno čimbenici koji mogu dati vrijedan doprinos na polju djelovanja koje općenito zovemo poslanje ili misija. A uspjeh? Uspjeh tog poslanja ovisi o svim spomenutim elementima.

b) Ova pak spoznaja kako smo osobno djelatni, odgovorni i raspoloživi treba - a sve kako bi bila učinkovita - dvojako posredovanje, a prvo bi bila karizma vlastita Institutu posvećenog života kojem redovnik ili redovnica misionar pripada. Oni naime jesu poslani od Krista (to bi bila dimenzija koju smo nazvali mistično-duhovna), ali su obilježeni i karizmom zajednice posvećenog života kojoj pripadaju.

Dakako, ova bi svijest o povezanosti s karizmom vlastite Zajednice trebala biti stalno prisutna i izvan konteksta misija ad gentes, no ovdje je možda čak i najpotrebnija, a sve kako bi se izbjegao pretjerano individualistički pristup u konkretnom djelovanju, a koje Zajednica kao takvo nije niti predvidjela te ga posljedično niti ne može priznati svojim, te se u tom smislu gubi i redovnik ili redovnica koji su ga započeli kao nekakav svoj privatni projekt. Toliko sam puta u svojoj službi u misijskim zemljama svjedočio upravo takvim slučajevima gdje je pretjerani individualizam ugrozio bilo neki konkretni projekt, koji onda redovito nestaje i propada s onima koji su ga započeli, bilo čitavu biskupiju u kojoj se taj misionarski projekt i događao, ali i sve druge koji su na bilo koji način bili u njega uključeni.

c) Drugo je posredovanje ono koje nazivamo crkvenim. Što bi dakle značilo to crkveno posredovanje?

U broju 2 koncilskog dekreta Ad Gentes čitamo: Crkva u hodu jest misionarska po svojoj naravi, jer potječe iz slanja Sina i slanja Duha Svetoga po odluci Boga Oca.

Iz franjevačkog i redovničkog života

U svjetlu gore rečenog može se zaključiti kako je Božji spasenjski plan u Kristu, odjelotvoren u Duhu Svetom, ustvari sav misionarski. Tako se zapravo Crkva i ne može ponuditi i predstaviti svijetu osim u toj misionarskoj dimenziji, te je stoga sve ono što iz Crkve i u Crkvi nastaje zapravo misionarsko i time je bitno obilježeno. Papinska je služba je bitno misionarska, a dakako i služba biskupa i prezbitera. A posvećeni život? Kako se posvećeni život uklapa u ovu bitno misionarsku dimenziju Crkve?

Za odgovoriti na ovo pitanje potrebno se vratiti na br. 9 koncilskog dekreta *Ad Gentes*, koji donosi sljedeće: Tako se vrijeme misijskog djelovanja odvija između prvog i drugog dolaska Gospodinova, kada će se Crkva poput žetve sa četiri strane svijeta prikupiti u kraljevstvo Božje. Prije negoli dođe Gospodin, mora se Evandelje propovijedati svim narodima (usp. Mk 13, 10).

Promislimo: Crkva je stvarnost koja iščekuje Kraljevstvo Božje; ona teži ka njegovom ostvarenju, štoviše ona će sama postati na kraju vremena to Kraljevstvo Božje. Sve će se ovo zbiti u budućnosti. Kraljevstvo je Božje dakle budućnost. No, u međuvremenu, pak, to Kraljevstvo možemo na neki način iskusiti kao već ostvareno u sadašnjem trenutku ljudske povijesti u evandeoskom navještaju svim narodima.

Isti je dekret *Ad Gentes* čak i izravniji kada navodi kako Misija dјelatnost nije ništa drugo i ništa manje nego očitovanje ili epifanija i ispunjavanje Božje odluke u svijetu i njegovoj povijesti...

Promislimo: Kada govorimo o očitovanju i objavi, misao nam odmah ide ka pojmu svjedočenja ili

svjedočanstva. Svjedočanstvo je, pak, nešto se izriče i postaje vidljivo na postupan način, još ne posve jasno. Na taj način to svjedočanstvo u-prisutnjuje i na neki način daje pred-okus stvarnosti koja nastaje.

Promotrimo sada posvećeni život u svjetlu svega ovoga što smo rekli o Crkvi. Posvećeni se, naime, život također vremenski smješta između prvog i drugog Gospodinovog dolaska i ima osobitu vezu s Kraljevstvom Božjim – kao i Crkva, i posvećeni život se nalazi u stanju očekivanja snažno usmjerenog prema Kraljevstvu Božjem. Štoviše, posvećeni je život očitovanje i objava tog Kraljevstva u sadašnjem trenutku ljudske povijesti, kao njegov predokus. Posvećeni život postaje očitovanje Kraljevstva i u svjedočanstvu pojedinog redovnika ili redovnice. Ne samo to, i zajedničko se svjedočanstvo preobražava u to očitovanje, objavu i predokus Kraljevstva, čekajući njegovo dovršenje na kraju vremena. Vidite, dakle, kako se ove odlike misionarske naravi Crkve na neki način produžuju i na posvećeni život, te je i on nužno misionarski. Stoga upravo koncilski Dekret o obnovi redovničkog života, naslovjen *Perfectae caritatis*, u svom broju 20 usrdno preporučuje: Neka se svakako u redovničkim ustanovama čuva misijski duh.

Zaključujemo stoga kako slijedi: Ono što se zahtijeva od Bogu posvećenog života i što se u njemu treba njegovati, poučavati i čuvati jest upravo taj misijski duh, makar se i ne ostvarivao u misijama u klasičnom smislu, tj. onima *ad gentes*. Ipak je moguće, pa i potrebno, živjeti taj isti misijski duh makar kao duhovno-mističnu dimenziju posvećenog života.

Homilija pomoćnog biskupa mons. Marka Semrena

Uvod. Sestre i braćo, nalazimo se u misijskoj godini. Danas slavimo sv. Bartolomeja, apostola koji nas poziva na preispitivanje vlastitog života i potiče na odvažno prihvaćanje onoga na što su kršćani pozvani: na nasljedovanje Isusa Krista naviještajući ga svima onima koji ga još ne poznaju. To je ujedno prva zadaća Crkve. Misijsko djelovanje još je i danas najveći izazov za Crkvu (usp. EG 15). Kristovo misijsko poslanje nalazi se u srcu Crkve. Prema tome pozvani smo usmjeriti sve svoje snage nadahnute Duhom Svetim i njezinim svetim djelovanjem na to poslanje. Uskrsni Isus je svakom čovjeku otvorio put za susret s Bogom, kako bi čovjek uspostavio odnos s Bogom i tako našao samoga sebe. Kad netko otkrije, kao što su to otkrili i naši utemeljitelji/ce, da je Isus put, istina i život, u njegov život ulazi evanđeoska radost koja ispunjava njegovo srce i njegov cijeli život. Tu mu radost nitko ne može oduzeti. Radost da smo Kristovi učenici – misionari/ke pretvara se u svjedočenje Kristove poruke i Kristove ljubavi po čitavome svijetu. Kad smo puni Kristova duha, nitko i ništa nam neće moći nauditi. A sve ovo možemo iskusiti u gozbi ljubavi – Euharistiji gdje nam se Bog daje u Isusu Kristu i po kome ovaj čin ima svoj smisao. I ne zaboravimo draga braćo i sestre Crkva nas treba: potreban joj je vaš polet, vaša spoznaja, vaša vjera, vaše obraćenje i zauzetost za Božje kraljevstvo.

“Bog je tako velik da mu se isplati darovati cijeli jedan život” (Sv. T. Avilska). Redovnički život je dar Duha u Crkvi. Rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu. Poziv je dar Božji. Dolazi iz Božjeg srca i prolazi kroz srca roditelja i djece. Bog zove a čovjek prihvata poziv i odgovara životom u konkretnoj redovničkoj zajednici. Ne zaboravimo da nam je Bog udijelio samo jedan put u život – ljubav; samo jedan put k sreći – ljubav; samo jedan put k savršenstvu – opet ljubav.

Više smo kršćani što smo više misionari. Kršćanin koji vlastitu vjeru drži samo za sebe, kao privatnu stvar i nikada je ne pretvara u dar, u širenje, u svjedočanstvo, u propovijedanje izdaje svoju vjeru. Kršćani, Kristovi učenici imaju precizno poslanje, zadaću naviještati Kristovo Evangeliye, željeti da se svi ljudi otvore Kristovu Evangeliju, i da se svi odlutali ponovo Kristu vrate. Ovo je je-

dini način na koji može rasti vlastita vjera. Sadržaj misionarskog apostolata jest Evangelije, navještaj kraljevstva Božjeg, obraćenje i pokora svjedočeno riječju i primjerom življenja. Misionar/ka uvijek je radostan, u zgodno ili nezgodno vrijeme, jer zna komu je povjerovao i spremam je s Isusom, računajući na njega, a ne na svoje sposobnosti, uvijek ići naprijed i biti blizu čovjeku. Sve može u onomu koji ga jača.

Papina poruka za Svjetski dan misija (20. 10. 2019.) u pismu „Kršteni i poslani“ ističe: Kristova Crkva u misiji u svijetu, pomaže nam ponovno otkriti misijsku dimenziju naše vjere u Isusa Krista, vjere koja nam je besplatno dana kao dar na krštenju i odgovor na njega po zavjetima redovnika i redovnica. „Za Božju ljubav nitko nije beskoristan ili beznačajan. Svaki od nas je jedna misija u svijetu, jer je plod Božje ljubavi“. Nitko ne može imati Boga za Oca ako nema Crkvu za majku. „Navješćujući Božju riječ, svjedočeći evangelije i slaveći život Duha, oni pozivaju na obraćenje, krste i nude kršćansko spasenje uz poštivanje slobode svake osobe, u dijalogu s kulturama i religijama naroda kojima su poslani. Missio ad gentes, koji je uvijek prijeko potreban Crkvi, daje tako temeljni doprinos procesu stalnog obraćenja sviju kršćana“.

Gledajući koliki je postotak redovnika i redovnika u ukupnom broju misionara Crkve u Hrvata potvrđuje nam se ono što je i II. vatikanski sabor istaknuo: „Najveći udio u evangelizaciji svijeta imali su dosada, i još imaju, kontemplativne i aktivne redovničke zajednice“ (AG, 40). Sabor u nastavku Bogu zahvaljuje na mnogim žrtvama redovnika i redovnica učinjenima za spasenje duša te ih potiče da i dalje nastave to činiti, njegujući krepot ljubavi, koja ih nagoni i obvezuje na doista katolički duh i rad. Kontemplativne zajednice Sabor poziva da otvore svoje kuće u misijskim područjima, da bi i ondje bile svjetlo svjedočanstvo Božje ljubavi. Istovremeno zajednice aktivnog života pozvane su preispitati se „jesu li kadre svoju djelatnost protegnuti na širenje Božjeg kraljevstva među narodima; mogu li neke svoje službe prepustiti drugima kako bi mogle svoje sile uložiti za misije; mogu li otpočeti rad u misijama mijenjajući, ako ustreba, svoje konstitucije, no ipak u duhu svog utemeljitelja“ (AG 40).

Pavao VI., promatrajući misijsko djelovanje kontemplativnih zajednica, posebno uočava njihovo šutljivo svjedočenje u siromaštvu, čistoći i

Iz franjevačkog i redovničkog života

jednostavnosti, kao i predanje u poslušnosti, koje može biti i rječita propovijed sposobna dirnuti ljudska srca (usp. EN 69.). Govoreći pak o zajednicama aktivnog života, papa podsjeća da su one „zahvaljujući svojim redovničkim zavjetima, na najizvrsniji način dobrovoljci, slobodni da sve ostave i pođu naviještati Evanđelje do kraja zemlje.

Oni su vrlo poduzetni i njihov apostolat često ima osebujnih crta i oštromnosti koja izaziva divljenje. Oni su i velikodušni: često ih nalazimo kao misijske predstraže, na sebe preuzimaju najveće opasnosti za zdravlje i život. Doista, Crkva im mnogo duguje.“ (EN 69)

I Ivan Pavao II. u svojoj enciklici *Redemptoris missio* (RM) ističe važnost kontemplativnih redovničkih zajednica u misijskim područjima, gdje druge religije cijene kontemplativni život askeze i traženja Apsolutnoga. U istom dokumentu progovara i o misionarkama redovnicama: „Riječ posebnog poštovanja upravljam misionarkama redovnicama, u kojima djevičanstvo radi Kraljevstva donosi mnogostrukе plodove materinstva po duhu: njima baš misija ad gentes pruža vrlo široko polje ‘da se daruju s ljubavlju posvema i nepodijeljeno’ (*Mulieris dignitatem*, 20). Primjer i radišnost žene-djevice koja je posvećena ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, posebno prema najsiromašnjem, nezamjenjivu su kao evandeoski znak u onim narodima i kulturama u kojima je pred ženom još dugačak put u smislu njezina ljudskog promicanja i oslobođenja. „Žarko želim da mnoge mlade kršćanke osjete privlačnost velikodušnog darivanja Kristu, crpeći iz svog posvećenja snagu i radost da ga svjedoče među narodima koji ga ne poznaju“ (RM 70).

O snažnoj vezi između posvećenog života i misija progovorio je i papa Franjo u svojoj poruci

za Svjetski dan misija 2015. godine, koja je ujedno bila i Godina posvećenog života: „Želja za naslijedovanjem Isusa izbliza, koja je dovela do nastanka posvećenog života u Crkvi, odgovara na njegov poziv da uzmemmo križ i pođemo za njim, da ga naslijedujemo u njegovu predanju Ocu i njegovu služenju i ljubavi, da izgubimo život kako bismo ga ponovno dobili. A budući da čitav Kristov život ima misijski karakter, muškarci i žene koji ga izbliza slijede moraju posjedovati tu misijsku osobinu.“ Za papu Franju misijski redovnički poziv „jest dar ljubavi u službi naviještanja evanđelja, imajući na umu da je naviještanje evanđelja, prije no potreba za one koji ga još nisu čuli, potreba za onoga koji ljubi Učitelja“. U navedenoj poruci papa Franjo napose ističe siromašne, malene i bolesne, prezrene i zaboravljene kao povlaštene primatelje evandeoskog navještaja, a njihovo je prvenstvo, prema papi Franji, osobito jasno upravo onima koji prigrljuju misijski posvećeni život: „Zavjetom siromaštva oni odlučuju slijediti Isusa u njegovu davanju prednosti siromašnima, i to ne ideološki, već poput njega koji se poistovjetio sa siromašnima: živeći poput njih u nesigurnosti svakodnevnog života i u odricanju od svake težnje za moći, da bismo postali braća i sestre posljednjih, noseći im svjedočanstvo radosti evanđelja i znak Božje ljubavi.“ Ovdje je na djelu civilizacija ljubavi: „Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste! (Mt 25, 45)

Sjetimo se danas i naših misionara mučenika fra Vjeke Čurića i s. Lukrecije Mamić i zahvalimo im za dar života za Krista i za braću i sestre. Mariji našoj Majci kao i zaštitnicima misija sv. Franji Ksaverskom i sv. Maloj Tereziji povjeravamo poslanje Crkve i sve misionarke i misionare, redovnice i redovnike. Amen.

Mons. dr. Marko Semren, pomoćni biskup

Priopćenje sa 75. redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Stav Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine u vezi s budućim pravnim položajem Crkve sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke u Jajcu

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, u svom priopćenju za javnost od 31. srpnja 2019. u Sarajevu iznijela je svoj stav u vezi s budućim pravnim položajem krunidbene i oprosne samostanske Crkve sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke u Jajcu. Priopćenje je potpisao nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a donosimo ga u cijelosti:

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine sa zabrinutošću prati situaciju u Jajcu oko budućega pravnog položaja krunidbene i oprosne samostanske Crkve sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke, koja je padom Jajačke banovine 1528. godine oduzeta Katoličkoj Crkvi i bila pretvorena u džamiju.

Godine 1832. cijeli objekt je izgorio u požaru i nikada poslije toga nije bio obnavljan niti korišten u sakralne svrhe od strane bilo koje vjerske zajednice.

Austro-ugarske vlasti u Bosni i Hercegovini proglašile su Crkvu sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke nacionalnim spomenikom i predale je na upravljanje Zemaljskom muzeju u Sarajevu. Od tada pa do dana današnjeg, Crkva sv. Marije uživa najvišu zaštitu države kao nacionalni spomenik.

Od 2007. godine brigu o ovom nacionalnom spomeniku vodi Javna ustanova „Agencija za kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu i razvoj turističkih potencijala grada Jajca“, uz nadzor nadležnih federalnih i državnih institucija.

Stoga smo iznenađeni zahtjevom Islamske zajednice BiH da se Crkva sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke predala u legitimni posjed Islamskoj zajednici, koja se legitimira kao vlasnik Crkve i zemljišta. Prisiljeni smo takvu zahtjevu se usprotiviti jer, Zakonik crkvenoga prava ne ostavlja mogućnost mjesnim biskupima niti biskupskim konferencijama pristajati na otuđenje crkvene imovine, napose sakralnih objekata nasilnim putem (kan. 125, par.1) nego ih obvezuje na povrat tako otuđenih objekata i sudskim putem, kada i ako je to nužno (kan. 1297).

S obzirom na nepobitne povijesne činjenice, kao i povijesnu nepravdu učinjenu prema Katoličkoj Crkvi u ovom i nizu drugih slučajeva, Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini ne odriče se svoga prava na povrat nasilno oduzete krunidbene Crkve sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke u Jajcu koju katolički puk u Bosni

i Hercegovini doživjava kao dio svoga identiteta.

S druge strane, svjesni smo da ovaj slučaj u Jajcu može izazvati neželjene posljedice i narušiti ionako krhke međuvjerske i međunacionalne odnose, ne samo u Jajcu nego i u cijeloj ovoj državi.

Zbog toga se Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine u ovom slučaju opredjeljuje za dogovor na dobro svih vjernika i građana ove zemlje, te ističemo svoj zahtjev za priznavanje statusa sudionika u sudskom postupku koji se vodi pred Općinskim sudom u Jajcu (Broj predmeta: 128 0 P 028330 19 P, od 09.07.2019. godine) sa sljedećim stavom Biskupske konferencije u ovom pitanju:

„Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine smatra neprimjerenum zahtjev Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini - Medžlis Islamske zajednice Jajce - Sjedinjeni vakuf u Jajcu, za predaju u posjed Crkve sv. Marije sa Zvonikom sv. Luke u Jajcu na upravljanje Islamskoj zajednici BiH, jer je nepobitna povijesna činjenica da je ta Crkva nasilno oduzeta od njena izvornog vlasnika, Katoličke Crkve.

Naša je želja da u domovini Bosni i Hercegovini izgradujemo suživot utemeljen na razumijevanju i uvažavanju, na dobrobit svih njezinih građana, bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost. Zbog toga životno važnoga duhovnog dobra, unatoč gore iznesenih povijesnih činjenica i obvezujućih odredbi crkvenoga prava, pristajemo da Crkva sv. Marije (pretvorena u Fethija odnosno sultan Sulejmanovu džamiju 1528. godine) sa Zvonikom sv. Luke, i dalje ostane pod najvišom zaštitom države i pod izravnim upravljanjem Javne ustanove ‘Agencije za kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu i razvoj turističkih potencijala grada Jajca’, a uz strogi monitoring Zavoda za zaštitu spomenika Federacije BiH, da se restaurira i uredi po najvišim standardima i učini dostupnom svim građanima kao jedan od najznačajnijih nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine.

K tome, Crkva sv. Marije, odnosno džamija Fethija ne koristi se u vjerske svrhe skoro 200 godina. Proglašena je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine prije više od 120 godina i kao takva pripada svim građanima Bosne i Hercegovine.

Naše je mišljenje da tako treba i ostati, jer bi svaka druga odluka mogla izazvati goleme posljedice na međuvjerske i međunacionalne odnose u Bosni i Hercegovini, kao i na opću sigurnost.“

Papa u molitvenoj nakani za lipanj potaknuo na molitvu za svećenike

Svećenik je pozvan imati srce koje je sposobno ganuti se

Papa Franjo je u molitvenoj nakani za lipanj potaknuo na molitvu za svećenike. Nisu svi savršeni, no mnogi se posvećuju do kraja, darujući se ponizno i radosno – rekao je Sveti Otac u video poruci koju je objavila Papina svjetska molitvena mreža. To su svećenici koji su bliski – istaknuo je – raspoloživi marljivo raditi za sve. Zahvaljujemo za njihov primjer i svjedočanstvo. Molimo za svećenike kako bi se u trezvenosti i poniznosti svojega života, djelatnom solidarnošću zauzeli osobito za najsiromašnije.

Tijekom svojeg pontifikata papa Franjo se više puta usredotočio na lik prezbitera. Na susretu s rimskim župnicima, 6. ožujka 2014. godine, naznačio je sliku Dobrog Pastira i naglasio da je svećenik čovjek milosrđa i suošćećanja, blizu svojim ljudima i sluga svima. Svećenik je pozvan imati srce koje je sposobno ganuti se.

Prigodom jubileja svećenika, 3. lipnja 2016. godine, Papa je napomenuo da je srce svećenika probodeno Gospodinovom ljubavlju, zato ne gleda više na sebe, ne smije gledati na sebe, nego se okreće Bogu i braći. U propovijedi, na

misiji posvete ulja, 29. ožujka 2018. godine, Sveti Otac je podsjetio da prema svećeniku, koji hodi među svojim ljudima u bliskosti i nježnosti dobrog pastira, Božji narod osjeća nešto posebno, što osjeća samo u Isusovoj prisutnosti.

Na temelju posljednjih podataka Statističkog godišnjaka Katoličke Crkve, u 2017. godini u svijetu je bilo 414.582 svećenika. Svećeničkih kandidata bilo je više od 115.000. Od tog ukupnog broja u svijetu, u Europi ih je bilo 14,9 posto, na američkom kontinentu 27,3 posto, u Aziji 29,8 posto i u Africi 27,1 posto.

Pohlepa za materijalnim dobrima nikada ne ispunjava čovjekovo srce, nego izaziva još veću glad za njima.

Materijalna dobra nam koriste, no samo ako ih međusobno dijelimo – rekao je papa Franjo 4. kolovoza 2019. prije molitve Andrejskog pozdravljenja na Trgu svetoga Petra osvrnuvši se na evanđelje današnje liturgije koje počinje prizorom o čovjeku koji ustane iz mnoštva i traži Isusa da riješi pravno pitanje obiteljskog nasljeda (Lk 12,13-21). No On se u odgovoru ne suočava s pitanjem, nego potiče da se držimo daleko od požude, to jest pohlepe za posjedovanjem.

Kako bi svoje slušatelje odvratio od tog tjeskobnog traženja

bogatstva, Isus je ispričao prispodobu o bezumnom bogatašu koji vjeruje da je sretan jer je imao sreće zbog izvanredno obilnog uroda ljetine i osjećao se siguran zbog dobara koja je skupio – rekao je Papa i istaknuo – Događaj počinje buditi zanimanje kada se pojavi suprotnost između onoga što bogataš planira za sebe i onoga što mu je Bog odredio.

Bogataš stavlja pred svoju dušu, to jest pred sebe, tri stvari: mnogo dobara koja je skupio, mnoge godine koje bi mu ta dobra mogla osigurati, te mir i razuzdano bogatstvo – rekao je

Sveti Otac i objasnio – No riječ koju mu Bog upućuje briše te njegove planove. Umjesto mnogo godina, Bog mu pokazuje na neposrednost koja će se dogoditi te noći; umjesto uređenja života, pokazuje mu posljedice osiguranja života. Što se tiče mnogo skupljenih dobara na kojima je bogataš trebao sve temeljiti, sarkastično ih dovodi u pitanje: „A što si opravio, čije će biti?“

U toj je suprotnosti opravdanost opomene „bezumničće“, kojom se Bog obraća tom čovjeku – rekao je Sveti Otac i primijetio – Bezumnik je, jer u praksi je zanijekao Boga i

nije računao s Njim. Zaključak prisopobe, kako ju je oblikovao evanđelist, odlikuje se jedinstvenom učinkovitošću: „Tako biva s onim koji sebi zgrće blago, a ne bogati se u Bogu“. To upozorenje otkriva obzorje prema kojem smo svi pozvani gledati.

Materijalna su dobra potrebna za život, no ne smiju biti cilj našeg postojanja, nego sredstvo da živimo pošteno i u zajedničkom dijeljenju s najpotrebitijima – rekao je papa Franjo i napomenuo – Isus nas danas poziva da razmotrimo kako bogatstvo može okovati srce i odvratiti ga od istinskog blaga koje je na

nebesima. Na to nas podsjeća i sveti Pavao u današnjem drugom čitanju: „Tražite ono što je gore! Za onim gore težite, ne za zemaljskim! (Kol 3,1-2)

To ne znači odmaknuti se od stvarnosti, nego tražiti stvari koje imaju istinsku vrijednost: pravdu, solidarnost, prihvat, bratstvo, mir i sve stvari koje čuvaju istinsko čovjekovo dostojanstvo – rekao je Papa i dodao – Radi se o težnji za životom koji nije ostvaren po stilu ovoga svijeta, nego po evanđeoskom stilu; ljubiti Boga cijelim svojim bićem i ljubiti bližnjega onako kako ga je Isus ljubio, to jest u

služenju i u daru samoga sebe. Pohlepa za materijalnim dobrima nikada ne ispunjava čovjekovo srce, nego izaziva još veću glad za njima.

Ljubav tako shvaćena i življena, izvor je istinske sreće, dok je nerazmjerne traženje materijalnih bogatstava često izvor nemira, nevolje, pronevjere i rata. Neka nam Blažena Djevica Marija pomogne da se ne damo opčarati prolaznim sigurnostima, nego da svakodnevno budemo vjerodostojni svjedoci vječnih evanđeoskih vrijednosti – zaključio je Sveti Otac.

Ivica Hadaš - Vatikan

Novo književno djelo fra Miljenka Stojića

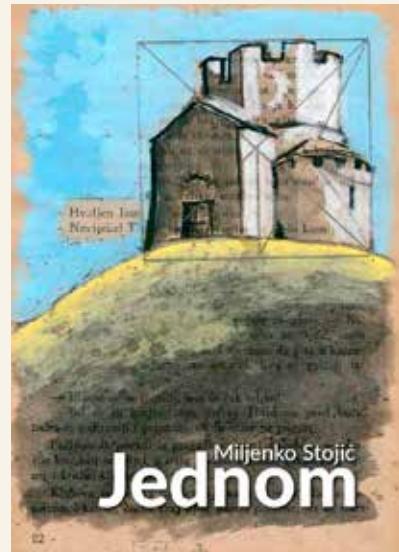
Široki Brijeg, 19. ožujka 2019.
(A. M. / hrsvijet.net) – Miljenko Stojić, suvremeni hrvatski književnik, novinar i franjevac, s objavljenih dosadašnjih deset zbirki pjesama, dvije zbirke priča, četiri romana i šest slikovnica, te brojnih ogleda i kritika, donosi pred ljubitelje pisane riječi novo književno djelo.

»Jednom«, naslov je zbirke pjesama prepoznatljiva pjesničkog jezika stvaratelja Miljenka Stojića koji piše jezikom svakodnevice – jezikom opominjućeg priopćavanja. Pjesnik traži, pronalazi, dopunjaje i slavi hrvatsku zemlju, hrvatskoga čovjeka i hrvatsku žrtvu ispreplićući pritom svoj zacrtani mozaik. Pjesme su osebujnog izričaja u kojima njihovi

stihovi znaju kadšto teći naoko mirno, a onda nas nenadano prenu pršteći snagom i porukom. Kroz sve njih, više ili manje očito, provlači se, pak, pouzdanost i vjera u Boga.

Urednik knjige je Ljubo Krmek, recenziju potpisuju književnici Antun Lučić i Marina Kljajo-Radić, a lekturu i korekturu uradila je Zdenka Leženić. Promišljenu sliku na naslovnici potpisuje Zdenka Bilušić.

Zbirka pjesama »Jednom« tiskana je u nakladi Ogranka Matice hrvatske u Čitluku i Ogranka Matice hrvatske u Šibeniku, čiji su predsjednici Andrija Stojić i Zdenka Bilušić. Izrada knjige povjerena je provjerenoj kvaliteti tiskare FRAM-ZIRAL iz Mostara.

A naručiti se može najjednostavije preko nakladnika ili portala miljenko.info.

Izišla knjiga fra Ivana Dugandžića

Poslanica Rimljanima - Uvodna pitanja, prijevodi i komentar Poslanice Rimljanima

U detaljnomy i jasnom uvodnom dijelu autor raspravlja o povodu i okolnostima nastanka Poslanice, o odnosu Jeruzalema i Rima kao različitim središta prema kojima se Pavao trebao odnositi, o iznimno zanimljivom i složenom pitanju početka kršćanske zajednice u Rimu, o odnosu tzv. slabih i jakih u rimskoj kršćanskoj zajednici.

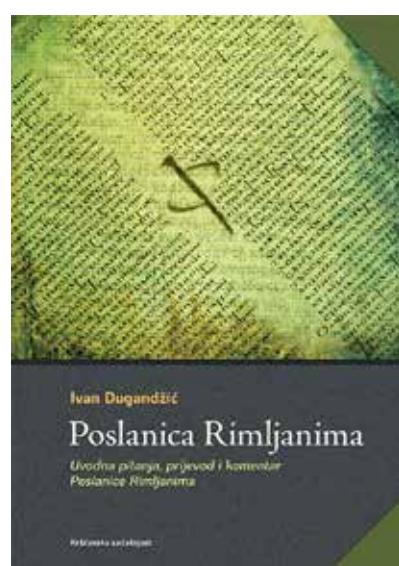
Osobito je vrijedno poglavje koje se bavi teološkom naravi i značenjem Poslanice Rimljanima s prosudbama povijesti tumačenja Poslanice, ali i auto-

rovim vlastitim promišljanjem i zaključivanjem, koji ovo Pavlovo djelo smještaju u njegov povijesno-teološki kontekst.

Važan je i autorov novi hrvatski prijevod Poslanice Rimljanima. No posebnu i dosad nedostignutu vrijednost ima komentar koji se zaustavlja uz svaki redak i daje mu lingvističko, povjesno, stilsko i teološko tumačenje.

Knjiga ima i svoju važnost na širem kulturološkom planu. Naime, već tijekom nekoliko stoljeća prisutna negativna društvena stvarnost antisemitizma, kao i nerazumijevanje odnosa Crkve i Izraela u vrijeme nastanka i oblikovanja kršćanstva, kroz

pero bibličara sada dobivaju nove odgovore.

Put križa fra Ante Marića

Tekstovi razmatranja uz Put križa autora fra Ante Marića nastali su prikupljanjem tekstova koje je autor objavio u korizmenim brojevima lista "Franjinim stopama" u posljednjih šest godina. Knjiga tako donosi šest različitih razmatranja za šest korizmenih tjedana.

U svakoj se fra Antinoj rečenici očituje duboka proživljenost s mukom našega Spasitelja. Crpio ju je sa stranica Sv. pisma, iz vlastitih križeva, križeva braće fratara i križeva ovoga hercego-vačkog puka.

Fra Antin križni put još je jedan doprinos u razvijanju te pobožnosti koja se razvila i proširila u cijeloj Crkvi baš zaslugom sinova svetoga Franje.

Sve su naše crkve urešene lijepim umjetničkim ostvarenjima bilo u slici ili kipu, a prisutni su i križni putovi na otvorenom. Teško je napraviti izbor najboljih ostvarenja, ali nismo tome ni težili.

Ogranak Matice hrvatske u Širokom Brijegu na taj način želi proširiti tu drevnu katoličku pobožnost, zahvaliti autoru na svemu što je u pisanim tragovima ostavio Hercegovini, a autorima umjetničkih djela dati prigodu da se kroz likovni izraz iskažu najdublji vjerski osjećaji, pogotovu u ovo milosno, korizmeno razdoblje godine.

Gojko Jelić

CD fra Mladena Hercega

ZAGREB (fra Ante B.) – U Zagrebu je 19. siječnja 2019. godine izao CD povodom 50. obljetnice svećeništva fra Mladena Hercega. Naziv CD-a PAPIGA JE PROGOVORILA sadrži 32 priče za kršćansku meditaciju. Pripremljen je i izdan u privatnoj nakladi kršćanske zajednice kontemplativne molitve "Jeka tišine" iz Zagreba. CD nije namijenjen komercijalnoj prodaji. Priče su preuzete i jedan dio izabran za tu posebnu prigodu 50. godina svećeništva fra Mladena Hercega iz već objavljene knjige pod istim naslovom u nakladničkoj kući Teovizija iz Zagreba. Svima koji su u traženju praktične svakod-

nevne duhovnosti koja nam pomaže rasti u svijesti o daru života kao Božje milosti taj CD biti će praktična pomoć na tom putu.

„Hercegovina Franciscana“ u znaku obljetnica

Casopis za duhovnost, znanost i umjetnost Hercegovina Franciscana, čiji je izdavač Hercegovačka franjevačka provincija, na početku ove godine domio nam je po 14. put pregršt vrijednih i zanimljivih tekstova i ujedno nas podsjetio na uglavnom zapostavljenu i zaboravljenu vrijednost godišnjaka-almanaha. Nekada, osobito u XIX. i prvoj polovini XX. stoljeća, godišnjaci su bili nezaobilazni izvori informacija i znanja. Hercegovina Franciscana nam je ogledni primjer koji potvrđuje da i u današnjem vremenu godišnjaci imaju što reći.

U uvodniku „1918. – 1968. – 2018. prijelomne godine u povijesti“ glavni i odgovorni urednik dr. fra Tomislav Pervan je napisao: „Kao i u svim dosadašnjim brojevima, tako i u ovome, želimo biti aktualni, ponuditi općinstvu raznovrsno štivo, prema osobnom nahođenju i ukusu. Vjerujemo da svatko može pronaći nešto za osobnu (na)dogradnju. Htjeli bismo i na taj način ostaviti iza sebe trag pismene kulture hercegovačkih franjevaca za potonje naraštaje“. I već kada pogledom predete preko sadržaja, a posebno kada iščitate ovaj godišnjak, uvjerit ćete se da je Hercegovina Franciscana za 2018. godinu u toj nakani i uspjela.

U „Uvodnom slovu“ urednik je podcrtao važnost obljetnica: Godine 1918. je završen Prvi svjetski rat, a s njim su povezana i Fatimska ukazanja; godina 1968. je godina studentskoga bunta i prevrata svih dodatašnjih vrijednosti; to je i godina gušenja Praškog proljeća u Istočnom bloku.... No to je i vrlo važna godina za Crkvu, prije svega za ispravno iščitavanje i provedbu smjernica Drugoga vatikanskog sabora. Enciklika Humanae vitae svetog pape Pavla VI., objavljena u srpnju 1968. godine, uzburkala je duhove i u Crkvi, a njezinu dalekosežnu važnost (ne kontracepciji) danas možemo u punini prepoznati. Te iste godine Pavao VI. je na kraju Godine vjere objavio i Vjerovanje naroda Božjega, a svjetlost dana je ugledalo i iznimno važno djelo Uvod u kršćanstvo tada mladog teologa Josepha Ratzingera - sadašnjeg pape u miru Benedikta XVI. Veliki katolički mislilac i teolog Romano Guardinipreminuo je 1968., a 1918. godine je i stota obljetnica objavljivanja njegova teološkog prvijenca O duhu liturgije. Trideset godina navršilo se i od smrti velikoga teologa Hansa Ursula von Balthasara... Zaista puno je iznimno važnih obljetnica koje su se slile u 2018. godinu. Sam će urednik kazati da mu je žao što ovaj godišnjak ne do-

nosi članke o enciklici Humanae vitae ili pak osrvt na Uvod u kršćanstvo. No očito te će priče biti ispričane u nekom od novih izdanja ovog almanaha.

Hercegovina Franciscana nam na 408 stranica donosi 31 tekst podijeljene u osam dijelova. U kratkim crtama pogledajmo o čemu sve možemo čitati na stranicama toga almanaha.

Prvi dio nosi naziv „Prigodnice“. Na tragu obljetnica je članak dr. fra Ivana Dugandžića „50 godina Biblije na hrvatskome jeziku“. Kao što i sam naslov kaže članak je posvećen pedesetoj obljetnici tiskanja prvoga cjelovita prijevoda Biblije na hrvatski jezik 1968. godine, epohalnom događaju u hrvatskome narodu koji se zbio u olovnim godinama komunističke strahovlade. Dr. fra Tomislav Pervan donosi povjesno-teološki osrvt (uvod) te cjeloviti tekst Vjerovanja Božjeg naroda kojeg je 30. lipnja 1968. objavio danas sveti papa Pavao VI. Članak je naslovljen - „Pavao VI. - Vjerovanje Božjega naroda, uz pedesetu obljetnicu proglašenja (1968.-2018.)“.

Stožerni dio Hercegovina Franciscana nosi naslov „Članci - rasprave - studije“. Taj dio otvara članak dr. fra Ivana Dugandžića „ΓΝΩΝΤΕΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ...“ (Rim 1,21) „(Ne)Mogućnost prirodne spoznaje Boga u Pavla?“. Članak se bavi pitanjem prirodne spoznaje Boga u apostola Pavla u svjetlu naglašena zanimanja mnogih suvremenih nekršćanskih filozofa za njegove poslanice. Dr. fra Ivan Ivanda potpisuje članak „Teologija križa Benedikta XVI.“ Autor ukazuje na Ratzingerovo teološko polazište da je „križ je izvor kerigme i isповijedanja vjere rane Crkve, jer se u njemu vidjelo identitet Isusove osobe, njegovih riječi i djela.“

„Najkraće što se može za Romana Guardinija reći kazao je njegov učenik J. Ratzinger, potonji Benedikt XVI. Guardini je 'stoljetni dar', 'dar stoljeća' Crkvi i svijetu. Talijanska duša koja je stasala u Njemačkoj, učijepila se u njemački jezik i kulturu. Bio je i ostao primarno svećenik, a to uključuje život u Crkvi, s Crkvom, za Crkvu. Kao svećenik Guardini je cijeloga života navjestitelj, odgojitelj, kerigmatik, savjetnik, dušobrižnik i orijentir nebrojenima, putokaz mnogima...“ Tim riječima započinje članak dr. fra Tomislava Pervana („Romano Guardini – snažan, utjecajan, zaboravljen Prolegomena iznimnoj teološkoj egzistenciji minuloga stoljeća“) o zaboravljenom velikanu Katoličke Crkve prošlog stoljeća.

Mogli bismo kazati da je Romano Guardini središnja osoba Hercegovina Franciscanae za 2018. godinu.

To potvrđuje i članka dr. fra Ivana Ivande „Guardini i Balthasar - Dodirne točke. U njemu autor sagledava dvojicu velikih teologa prošloga stoljeća, Romana Guardinija (1885. – 1968.) i Hansa Ursu von Balthasara (1905. – 1988.) te ističe „....želimo ih staviti jednog pored drugoga, uočiti njihovu blizinu i odstojanje, svratiti pozornost na ono što je Guardini nazvao ‘srođno-različito.’“

Dr. Ivan Kordić sa zagrebačkog Instituta za filozofiju autor je članka „Rupčićovo razumijevanje međugorskih događanja“. Kordić u tekstu piše da je fra Ljudevit Rupčiću „trebalo mnogo vremena, istraživanja, ispitivanja vidjelaca, razgovora sa svećenicima i hodočasnicima, da bi postao ne samo promatrač nego i branitelj vidjelaca“.

Dr. fra Ante Bekavac potpisuje članak „Socijalna etika – djelotvorna praksa“ u kojem između ostalog kaže da je „na Crkvi odgovornost kao i na svima kojima je stalo do društvenih odnosa da budu utemeljeni na odgovornosti i moralnosti koja će imati za posljedicu dobro čovjeka.“

Potom slijede članci fra Serđe Ćavara „Neki obrisi duhovnosti rada u suvremenom društveno-kulturološkom kontekstu“; fra Antonia Petrica „Prilike u zapadnom dijelu Hercegovine od 1720. do 1800. godine“; dr. Marinke Šimić sa Staroslavenskog instituta u Zagrebu „Zaboravljeni riječi širokobriješkoga kraja skrivene u toponomima“.

Iz članka dr. fra Draženka Tomića „Romi u časopisu Kršćanska obitelj (Mostar, 1900. – 1920., 1938. – 1944.)“ saznajemo, vrijedno i zanimljivo i iz kuta današnjih aktualnih rasprava o vremenu Drugoga svjetskog rata, da autori u časopisu spram Roma „ne upotrebljavaju rasistički govor ni govor mržnje, pa ni u teškim okolnostima II. svjetskoga rata. Naprotiv, oni izričito opominju da sa svima treba biti milostiv i nikoga ne ponižavati.“

U dijelu godišnjaka naslovljenog „Iz franjevačke baštine“ dr. fra Robert Jolić potpisuje članak „Župa Ružići (Drinovci) u tursko doba“ dok nas dr. Pavle Knezović u članku „Barišićeva pisana ostavština“ upoznaje s dijelom pisane ostavštine biskupa fra Rafe Barišića (1797. – 1863.). Taj dio godišnjaka zatvara rad fra Ante Pranjić, „Pučko vjerovanje u djelu Vrata nebeska i život vičnji“ teološko-pastoralne knjige fra Ivana Ančića (1624.-1699.) iz 1678. godine.

„Prijevodi“ nam donose članak nedavno premi-nuloga klasika kršćanske misli Roberta Spaemannu

„Svjetski ethos kao ‘projekt’“ objavljen prvi put 1996. godine u prijevodu dr. fra Ivana Dugandžića.

Dio „In memoriam“ otvara tekst fra Jozu Grbešu „Šutnja je božji prvi jezik. Sve ostalo je loš prijevod. In memoriam: Thomas Keating (1923. – 2018.)“. O. Thomas Keating je jedan je od glavnih arhitekata i učitelja kršćanskoga kontemplativnog molitvenog pokreta. Fra Ante Marić autor je teksta „Zvonimir Perko Đona“ koji govori o slikaru i vjerniku (1953. – 2018.) iz Dobrkovića pokraj Širokoga Brijega.

„Miscellanea“ je dio godišnjaka koji nam u tekstu „Marija - kraljica patrijarha i proroka ukazanja u La Saletteu, Francuska, 1846.“ koji je priredio dr. fra Tomislav Pervan govori o ukazanju koje se zbilo 19. rujna 1846., koje je potresao Francusku, a potom i cijeli svijet. Isti autor potpisuje članak „Pjesma nade u doba nevolje U povodu 200. obljetnice pjesme Tiha noć – sveta noć“.

„Ljetopis“ je dio almanaha koji je priredio dr. fra Robert Jolić i donosi nam „Ljetopis Hercegovačke franjevačke provincije“, odnosno sve važne događaje iz 2018. za tu Provinciju.

Hercegovina Franciscana svoj 14. broj zaključuje s „Prikazima“. Tekstovi dr. Pavla Knezovića i dr. fra Robert Jolić osvrću se na zbornik „Opera Dei revelare honorificum est (Zbornik radova u čast Bazilija Pandžića)“. Dr. Robert Jolić donosi prikaz knjige Mile Bogovića, „Srpsko pravoslavlje i svetosavlje u Hrvatskoj u prošlosti i sadašnjosti“ i knjige fra Antonija Šakote „Sveta Zemlja“, dok iz pera dr. Ivice Šarca možemo saznati više o monografiji „Župa Brotnjo Gradnici“. Dr. Marinka Šimić predstavlja knjigu „Sabrana djela fra Martina Mikulića“ koju je priredio dr. fra Robert Jolić koji pak promišlja i o knjigama Darka Hudelista, „Rim, a ne Beograd“, Ive Lučića „Vukovarska bolnica svjetionik u povjesnim olujama hrvatskoga istoka“ i Vladimira Šeksa „Državni udar. Kako su Manolić i Mesić rušili Tuđmana“ i „Hrvatska politika prema BiH“, 1. i 2. dio. Godišnjak zatvara prikaz knjige Ivice Musića „Geniji, varalice i oni treći“ koji potpisuje dr. Pavle Knezović.

Hercegovina Franciscana je u potpunosti ispunila svoju zadaću. Donijela nam je studije, članke, osvrte, tekstove koja nam mogu biti vjerska, ali i znanstvena nadogradnja na različitim poljima te je potvrdila zašto se godišnjaci njezina sadržaja i profila trebaju naći u našim rukama, knjižnicama i kućnim bibliotekama.

Brane Vrbic

Predstavljanje knjige „Pobačaj. Drama savjesti“ u samostanu u Dubravi

ZAGREB (IKA) / Predstavljanje knjige "Pobačaj. Drama savjesti" dr. Tončija Matulića, profesora moralne teologije na Katoličko-mome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, održano je u četvrtak 31. siječnja u franjevačkom samostanu Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije u zagrebačkoj Dubravi. Knjigu su predstavili umirovljeni zagrebački pomoćni biskup Valentin Pozaić, prof. dr. Ana Borovečki te dr. fra Ante Bekavac.

Biskup Pozaić u predstavljanju knjige osvrnuo se na prošlost kada su se za ubojstvo nerođenih tražili različiti razlozi: uime ideo-loške orientacije, teške društvene materijalne situacije sebičnih interesa, političke korektnosti, straha... "Pred trudnom ženom nalazimo se pred dvije osobe - majkom i djetetom. Embrij, fetus, nije organ majke, nego je novi jedinstveni organizam, novo biće."

Mons. Pozaić istaknuo je problem lingvističkoga inženjerstva, odnosno sugestivnoga lažnog rječnika, koje je u ulozi zla. Kazao je kako se prema potrebi novo ljudsko biće naziva konceptus, biološki materijal, nakupina stanica. "Abortus više nije ubojstvo, nego prekid trudnoće. Govori se i o pravu na izbor. Ne kaže se da je to afirmacija lažnoga prava na prohtjevno ubojstvo. Umjesto eutanazije, govori se o dostojanstvenom umiranju", ustvrdio je biskup Pozaić.

"U definiciji obitelji ne bi se smjelo spominjati oca, majku i dijete. Dijete napose smeta. Ako se izbaci dijete, obitelj može

biti bilo što." Biskup se osvrnuo i na demografsku katastrofu u hrvatskome narodu i na Zapadu općenito. „Vlada silan strah od nedostatka ljudi i seobe naroda“, kazao je, te podsjetio kako je u lipnju 2017. godine u publikaciji Ujedinjenih naroda o demografiji dana procjena stanovništva u svijetu i Hrvatskoj. Prognoza UN-a bila je alarmantna: Hrvatskoj prijeti demografski kolaps. "Već je sada Hrvatska pusta zemlja i priziva nove stanovnike", kazao je mons. Pozaić. Osrvnuo se i na političku korektnost koja se danas snažno ističe. „No, što je s moralnom korektnošću, pravednošću, vjernošću, istinoljubljivošću“, upitao se biskup.

Podsjetio je i na riječi Benedikta XVI. koji je upozoravao na diktaturu relativizma koja ništa ne priznaje kao konačno i koja kao zadnje mjerilo dopušta samo vlastito ja i njegove želje. Govorio je i o moralnosti zakona. "Zakon je vanjski društveni čuvar vred-

nota i ne smije biti nemoralan. Nemoralan zakon ne obvezuje, izaziva savjest na protivljenje i osporavanje, budi priziv savjesti." Biskup se osvrnuo i na govor pape Franje Svjetskoj udruzi katoličkih liječnika, kojoj je poručio da ako ih Hipokratova zakleta obvezuje da uvijek služe životu, onda ih evanđelje još više potiče da ga uvijek i posvuda vole kada mu je potrebna osobita skrb, a to je očito na početku i pri kraju života. "Drama savjesti priziva priziv savjesti. Branimo pravo na fizički integritet. Branimo pravo na moralni integritet."

"S velikim nestrpljenjem i nadom očekivana je knjiga 'Pobačaj. Drama savjesti' i drag mi je da je danas pred nama", kazao je biskup, te zahvalio autoru i zasluznima za izdavanje knjige.

Dr. Borovečki predstavila je sadržaj knjige i kazala da je izvrsno pregledno štivo za svakoga tko se želi baviti pitanjem pobačaja: pravnicima, liječnicima, filozo-

fima, teologizma, ali i svima koji su zainteresirani za to pitanje bez obzira koje gledište zastupali. "Samo se kroz dijalog i detaljno upoznavanje argumenata svih, bez obzira tko oni bili u raspravi o pobačaju, može uistinu doći do istinskoga dijaloga o tom pitanju koje je ovom društvu neizmјerno potrebno. Samo se propitkivanjem vlastitih stavova i otvoreno-

šću za dijalog dolazi do iskrena društvenoga konsenzusa, ali se jasno promišlja o povijesnom ukorijenjenju i putu nekoga društva, pa tako i hrvatskoga."

Treći predstavljач knjige dr. Bekavac kazao je kako se danas govor o pobačaju suvremenom čovjeku čini skandaloznim. "Suvremeni čovjek drži da govor o pobačaju, tj. drami savjesti mora

biti daleko od njegovih misli, očiju i ušiju." Fra Ante ustvrdio je kako suvremeni čovjek kao da ne želi slušati, gledati, razumjeti, spoznati svu dramatičnost i moralno zlo hotimična čina ubojstva nedužnoga ljudskog bića.

Na kraju je autor knjige dr. Matulić zahvalio najprije Bogu, a onda i predstavljačima, kao i svima nazočnim.

Grad je naša kuća

"Grad je naša kuća" je naslov projekta DomPesa, Campanila i Postulature Hercegovačke franjevačke provincije. Studenti DomPesa, djelatnici Campanila i postulanti organizirali su u sklopu toga projekta akciju skupljanja, prikupljanja papira i drugoga smeća što ga vjetar nosa mostarskim ulicama 4. travnja 2019.

Akcija je počela sa Španjolskog trga. Jedna je skupina išla preko Staroga mosta, tri skupine Ulicom hrvatskih branitelja i Bulevarom, jedna ulicama oko Rektorata Sveučilišta u Mostaru, a jedna skupina od Rodoča prema Gradu. Mnogi prolaznici su pozdravili mlade i zahvalili što uređuju grad.

(Magistar i postulant)

Donacija Marije Definis Gojanović

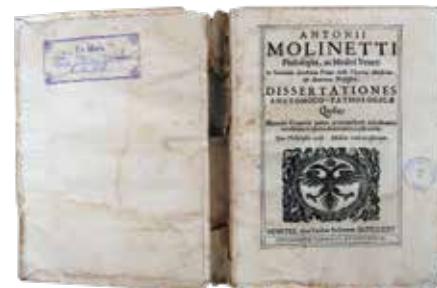
Dana 18. 11. 2018. Marija Definis Gojanović (Split) po drugi je put Franjevačkoj knjižnici Mostar darovala knjige iz bogate ostavštine svoje obitelji. Sve su knjige najvećim dijelom, kao i prva donacija, s područja medicine, s tim da u donaciji ima i različitih drugih područja. Ova donacija sadrži:

Sedam (7) različitih LEKSIKO-NA I ENCIKLOPEDIJA, dvadeset i četiri (24) sveska MUZEJI SVIJETA, osamdeset i šest (86) svezaka novih knjiga. Od starih knjiga, dakle knjige do 1900.

godine, u donaciji su slijedeće:

- PERIODIKA, Rara i Vetustiora petnaest (15) različitih naslova
- RARA – knjige iz 17. st. četiri (4) sveska
- RARA – knjige iz 18. st. stotinu osamdeset i četiri (184) sveska
- VETUSTIORA – knjige iz 19. st. stotinu trideset i sedam (137) svezaka
- HERBARIJ – devet (9) fascikla, darovano Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru
- Najstarija je knjiga iz M DC III – 1603. godine. Knjige su u pri-

lično lošem stanju. Nad knjigama je učinjeno preventivno čišćenje i dezinfekcija, tako da smo ih mogli unijeti u našu Knjižnicu. Mariji Definis Gojanović zahvaljujemo od srca. *Fra Ante Marić*

Framin 2019.

Humac - Framin 2019. održan je u našem samostanu na Humcu u subotu 11. svibnja 2019. Sudjelovalo oko 600 ministranata iz 18 župa (Čerin, Čitluk, Gradac Po-suški, Gradnići, Humac, Klobuk, Kočerin, Kongora, Međugoře, Mostar - Sv. Petar i Pavao, Posušje, Rasno, Seonica, Široki Brijeg, Tomislavgrad, Veljaci i Vitina) koji su se po dolasku pred samostan registrirali kod postulanata Mladena Dragičevića i Marinka Filipovića.

Program je započeo pozdravom provincijskog promicatelja za duhovna zvanja fra Ike Skoke i domaćeg gvardijana fra Daria Dodiga. Svetu misu predvodio je fra Jure Barišić, župni vikar iz župe Čerin. Koncelebriralo je devet frata koji su došli u pratnji ministranata. Fra Jure je u propovijedi istaknuo kako ministrant mora svojim ponašanjem biti primjer i izvan crkve te potaknuo djecu na molitvu, koja jedina može dati snagu za takvo svjedočenje.

Liturgijsko su pjevanje animirali franjevački novaci i postulanti na čelu s odgojiteljem novaka fra Stankom Mabićem. Molitvu vjernika i prinos darova u kojem su sudjelovali predstavnici svih

župa organizirali su fra David Slišković i fra Robert Cvitanović. Po završetku misnoga slavlja ministranti su molili krunicu koju su predvodili postulanti Marko Kvesić i Jakov Jure Nikolić.

U kvizu znanja koji su pripremili Danijel Sentić, Ante Radoš, fra Josip Stanić i fra Antonio Petrić, sudjelovala su po četiri predstavnika iz svake župe. Prvo mjesto u kvizu znanju osvojili su humački ministranti, drugo mjesto je prišlo ministrantima s Kočerina, a treći su bili ministranti iz Tomislavgrada. U sportskome dijelu programa, koji se odvijao na livadi ispod samostana djeca su se natjecala u raznim igrama, vodili su fra Nikola Jurišić i fra Robert Pejčić uz pomoć novaka i postulanata. Prvo mjesto u nogometu zauzela

je ekipa Šujice, drugo Kočerina, a treće Čitluka. U potezanju konopa najuspješniji su bili Kočerinjani, drugi su bili ministranti iz Čitluka, a treće je mjesto pripalo ekipi iz Šujice. Prvi u graničaru bili su ministranti iz Čitluka, drugi iz Tomislavgrada, a treći ministranti iz Gradnića. Najbrže su trčali opet Čitlučani, potom Kongorani i Širokobriježani. Najspretnija pri trčanju u vrećama bila je ekipa iz Čitluka, potom iz Šujice i na trećemu mjestu ekipa iz Mostara. Program je završio proglašenjem pobjednika i dodjelom pehara i prigodnih poklona. Zahvalni smo Bogu na još jednome lijepom susretu, na lijepome vremenu i prijateljevanju, svi su se nakon blagoslova uputili kućama.

(fra Josip Stanić i Ante Radoš)

CROMIN - Susret hrvatskih ministranata i malih misijskih zborova u Švicarskoj

Na duhovski ponedjeljak, 10. lipnja 2019. održan je u Maltersu, pored Luzerna, 17. Cromin – raspjevani i razigrani susret ministranata, članova malih misijskih zborova, njihovih obitelji i drugih hrvatskih vjernika. Oko 700 ministranata i najmlađih članova misijskih zajednica je uspjelo sivi i kišni dan, u ovom malom švicarskom mjestu, preplaviti i razvedriti svojom molitvom, pjesmom, mladenačkom radošću i šarenim misijskim majicama i sportskim dresovima.

Domaćin fra Branko Radoš, voditelj HKM Luzern i koordinator hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj, poželio je svima dobrodošlicu i pozdravio predstavnike švicarskih crkvenih i državnih institucija kao i sve nazočne. Po prvi puta, na Crominu je pozdravio i poželio posebnu dobrodošlicu velečasnom dr. Tomislavu Markiću, ravnatelju dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu. Susret je započeo svestom misom koju je predslavio fra

Antonio Šakota uz koncelebraciju velečasnog dr. Tomislava Markića i ostalih voditelja hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj. Nakon svete mise uslijedio je koncert malih misijskih zborova. S po dvije skladbe, nastupili su sljedeći zborovi: «Božji slavuj» - Ticino, pod vodstvom fra Slavena Mijatovića; «Mir i dobro» - Bern, pod vodstvom gđe Nikoline Pinko Behrend; «Anđeli svjetla» - Basel, pod vodstvom gđe Marije

Marušić; «Sv. Tarzicije» - St. Gallen, pod vodstvom gđe Jelene Kučak Vujnović; HKM Aargau, pod vodstvom gđe Slavke Minarski; «Sv. Ante» - Zürich, pod vodstvom s. Zore Jažo i «Trubaduri sv. Franje» - Luzern, pod vodstvom s. Ane Marije Biško.

Popodnevni program se nastavio na sportskim terenima gdje su se najmlađi članovi misija natjecali u nogometu manjih i većih ekipa, te trčanju. Uz igru, pjesmu te prigodna domaća i tradicionalna jela, druženje je nastavljeno do večernjih sati. Zahvalni Bogu na darovanoj prigodi, domaćinima na izvrsnoj organizaciji, obogaćeni s bar još pokojim sportskim trofejem i iznad svega s velikim duhovnim iskustvom i bratskim druženjem, svi sudionici su se uputili svojim domovima, svjesni da narod, obitelj i civilizacija koja cijeni život, prihvata djecu i mlađe generacije s poštovanjem - ima i svoju budućnost.

Fra Vine Ledušić

Proslava 35. obljetnice „Zlatne harfe“

U subotu 11. svibnja 2019. godine, uz župnu crkvu sv. Jakova u Medugorju, na prostoru uređenom za velika okupljanja vjernika na bogoslužju, okupilo se na misno slavlje sedamdesetak dječjih župnih zborova iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Povod njihova okupljanja bio je obilježavanje 35. obljetnice osnivanja Festivala dječjih župnih zborova Zlatna harfa, koji je pod tim imenom prvi put održan u susjednoj hercegovačkoj župi Kočerin 1984. godine. Nošena prvim uspjesima, Zlatna harfa se ubrzo proširila diljem Hrvatske i Bosne i Hercegovini sve do Subotice u Srbiji.

Važno je istaknuti da je Zlatna harfa već na početku svoga postojanja postavila sebi za cilj: njegovanje liturgijske glazbe među najmlađima u našim župnim zajednicama. Od tada pa do danas u njoj su se nizale i izmjenjivale generacije pjevača i pjevačica, instrumentalista i zborovođa, tekstopisaca i skladatelja, župnika,

kapelana, časnih sestara, pročelnika i svih onih koji su vodili brigu i podržavali rad svojih zborova u Zlatnoj harfi. I sada nakon 35 godina, dječji župni zborovi ponovno su se kao nekada našli na istome mjestu s nakanom da zahvale Gospodinu za sve milosne darove kojima je kroz minule godine podario Zlatnu harfu. Tako su na proslavu u Medugorje već u jutarnjim satima toga dana pristigli dječji zborovi iz župa Zadarske, Splitske i Sarajevske nadbiskupije, zborovi iz Šibenske, Banjolučke, Mostarske i Dubrovačke biskupije. Zborovi Đakovačko-osječke i Zagrebačke nadbiskupije zbog velike udaljenosti nisu nazočili ovoj proslavi, ali su Zlatnu harfu obilježili istoga dana u svojim svetištima Ilači odnosno Mariji Bistrici.

Pred početak službenog dijela proslave obavljeno je zajedničko fotografiranje – milenijska fotografija, tonska proba i predstavljanje svih zborova.

U službenom dijelu koji je

potom uslijedio, izveden je prigodni recital u kojem je autorica s. Zdenka Petrović vješto ocrtala nastanak i djelovanje Zlatne harfe. Odmah nakon recitala, po lijepome i bogomdanom vremenu nastavljeno je svečano misno slavlje koje je uz koncelebraciju još dvadesetorice župnika i kapelana, koji su dopratili svoje zborove, na hrvatskom jeziku predvodio mons. Henryk Hoser. Propovijed je, načinom izlaganja prilagođenu dječjem duhu i njihovu uzrastu izrekao župnik fra Marinko Šakota. Glazbene dijelove za vrijeme recitala i mise pjevali su svi nazočni zborovi uz pratnju orgulja i splitskog puhačkog kvinteta. Sve zajedno djelovalo je raspjevano i skladno, ugodno za uho i dušu.

Na kraju svečane mise nazočnima se obratio pročelnik Zlatne harfe fra Stipica Grgat. Zahvalivši Gospodinu za dar Zlatne harfe, zahvalio se i svima onima koji su na bilo koji način bili ili su i danas uključeni u rad Zlatne harfe. Kada je fra Stipica izravno upitio riječi zahvale mons. Hoseru, prostorom se prołomio dugi i gromoglasni pljesak.

Poslije izlazne pjesme svakome je zboru uručena vrećica s prigodnim darovima na uspomenu. Vrećica je sadržavala novoizdanu zbirku skladbi za dječji zbor Uzmi me za ruku, prigodnu Zahvalnicu i krunicu. Time je završen službeni središnji dio jednodnevнog programa o 35. obljetnici Zlatne harfe. Nakon toga uslijedilo je međusobno druženje i ručak, a zatim srdačan pozdrav i povratak svojim domovima.

Po svemu što se vidjelo i čulo, može se bez pretjerivanja reći da je ovaj dan s čitavom kvalitetom sadržaja u potpunosti uspio i opravdao očekivanja.

Predsjednica RH posjetila Dompes

Mostar – Predsjednica Republike Hrvatske gosp. Kolinda Grabar Kitarović sa svojim suradnicima posjetila je Dompes (Domus panis et spiritus) u četvrtak, 23. svibnja 2019. U pratinji voditelja projekta fra Ike Skoke, dekanu studentskog doma Patrika Mandića i zamjenice dekana Marije Tadić obišla je II. kat koji je potpuno završen. Razgledali su jednu studentsku sobu i dvije učionice. U blagovalištu su studenti pripremili kolače, kavu i sok za Predsjednicu i ostale goste.

Fra Iko joj je predstavio sve nazočne te ukratko iznio što se sve završilo i što se sve trenutno radi u Dompesu. Dekan Patrik Mandić je u ime 23 studenta koji žive u Dompesu Predsjednici predao prigodan poklon. U ime postulanata dar je predao dekan Mario Kvesić. Fra Ivan Ševo je

darovao Predsjednici Zbornik o franjevačkoj širokobriješkoj gimnaziji, koji je ugledao svjetlo dana prije mjesec dana.

Studenti su neformalno postavljali Predsjednici pitanja kako uspješno i dobro završiti fakultet. Fra Filip Sučić je ukratko predstavio svoj i ostalih naših frataru

misijski rad u Africi. U holu Dompesa Predsjednica je razgledala izložbu „Cvijet za Europu“. Na jednoj slici je i cvijet koji je ona naslikala. Brzo ga je prepoznala među tisućama cvjetova. U ime svih fra Iko joj je zahvalio za posjeti.

(Jakov Jure Nikolić, postulant)

Hodočašće novaka Južnoslavenske konferencije u Asiz

Za nas novake je godina novicijata redovito vrijeme intenzivnog susreta sa životom svetoga Franje, s njegovim spisima, povješću i duhovnošću. Tradicija je potkraj novicijatske godine, nakon što smo već usvojili osnove o Franji i franjevaštvu, hodočastiti u Asiz i franjevačka mjesta. Tako smo i ove godine nas dvadeset i tri novaka Južnoslavenske konferencije zajedno s odgojiteljima krenuli stopama svetoga Franje Asiškoga te smo od 14. do 19. svibnja obilazili mjesta najznačajnija za život svetoga Franje i Franjevački red.

S Humca smo na put pošli u pondjeljak, 13. svibnja u jutarnjim satima. Pošto smo zajedno s novacima Bosne Srebrene ručali na Visovcu, gdje su nas novaci i fratri lijepo primili, zajedno smo

se uputili prema Trsatu. Tamo smo prenoćili te u utorak u 5:30 krenuli prema Asizu. Po dolasku smo slavili misu u samostanu svetoga Damjana, potom se smjestili kod sestara Franjevki Marijinih misionarki, gdje smo ostali do subote ujutro. Kroz tri dana obišli smo Rivortorto, Fonte Colombo, La Forestu, Porcijunkulu, Carcere, baziliku svetoga Franje i tamošnji samostan, crkvu svete Klare, svetoga Rufina, Franjiju rodnu kuću... Slavili smo mise u Grecciu, Porcijunkuli, na Franjinu grobu. Večernju smo, izuzev jednom, molili s braćom u Porcijunkuli. Osim vremena provedena u razgledavanju, usvajanju informacija o ovim mjestima i njihovom značenju za nas, imali smo vremena i za osobnu molitvu te bratsko druženje. U subotnje jutro pošli smo prema

La Verni. Tamo smo prenoćili, obišli samostan i okolicu, slavili mise, sudjelovali u molitvi časova i procesiji i družili se s braćom koja su nas posebno lijepo primila. Tako je stigla nedjelja, vrijeme za povratak. Vozeći se prema Trsatu, svratili smo u Padovu i obišli baziliku svetoga Ante i svetište svetoga Leopolda Mandića. Na Trsat smo stigli uvečer, prenoćili i u pondjeljak ujutro krenuli prema Humcu.

Na koncu, zahvalni smo našim provincijama što smo mogli hodočastiti stopama svetoga Franje, onima koji su nas primili i ugostili, kao i odgojiteljima koji su nas pratili i upućivali! Zahvalni smo na susretu s Idealom koji potiče, privlači, osvježava. Posebno su lijepi bili bratski susreti koji podsjećaju kako smo svi dio jednoga bratstva.

Povelja Predsjednice Republike Hrvatske

U ponedjeljak, 8. srpnja 2019. u povodu dana državnosti Republike Hrvatske u Bernu je organiziran prigodan domjenak. Tom prigodom Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović, koja je boravila u dvodnevnom službenom posjetu Švicarskoj, podijelila je povelje Republike Hrvatske katoličkim misijama, Movisu i predstanicima Udruga. Domjenku je prethodio sastanak Predsjednice s misionarima na kojem se upoznala s radom misija i životom naših sunarodnjaka u Švicarskoj.

Blagoslov i kolaudacija orgulja u crkvi franjevačkog samostana na Brijegu

Široki Brijeg – 21. srpnja 2019. nakon večernje svete mise bila je nesvakidašnja i iznimna svečanost blagoslova i kolaudacije novih orgulja u našoj samostanskoj crkvi Uznesenja BDM. To je ujedno bila i večer sjećanja na našeg pokojnog fra Iliju Šaravaju, čijom dobrotom je naša crkva i dobila nove orgulje, nakon što su u rujnu stare elektroničke orgulje uništene gromom. Večernju svetu misu predvodio je fra Petar Topić, koji je zajedno živio i radio s pokojnim fra Ilijom u našim europskim misijama. Kako nam nije bilo moguće sam događaj organizirati na blagdan svetog Ilike, isti smo upriličili dan kasnije. Orgulje je blagoslovio fra Tomislav Puljić, gvardijan na Brijegu, te je nakon blagoslova uslijedio svečani kolaudacijski koncert koji je vješto i spretno, virtuozno i izuzetno profesionalno učinio gospodin Pavao Mašić,

izvanredni profesor orgulja i čembala na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Jedan je od najafirmiranih hrvatskih glazbenih umjetnika svoje generacije. Glavni je orguljaš crkve sv. Marka na Gornjem gradu u Zagrebu, te isto tako glavni orguljaš opere HNK u Zagrebu. Njegov bogati stvarački i radni životopis predstavlja izuzetna umjetnika svjetskog

glasa, a susret na koncertu jednostavna čovjeka. Na programu koncerta slušali smo djela Bacha, Francaixa, Sušilovića, Albinonia te Morandia.

VISCOUNT UNICO 500 elektroničke orgulje s 3 manuala, pedal klavijaturom 32 tipke, 56 zvučnih registara, 7 orkestarskih zvukova, crescendo papučicom, te papučicama za I i III manual. Zbog sve boljeg usavršavanja proizvodnje i imitacije elektroničkih orgulja zvuku klasičnih orgulje, Unico 500 podobne su za izvođenje djela baroka, romantizma, orguljskih simfonija te orguljašku literaturu engleskih skladatelja. Tako u jednom orguljama imamo mogućnosti sviranja cijelovite orguljaške literature prilagođene vremenu njezina nastanka. Instrument kvalitetna zvuka, koji će zasigurno obogatiti liturgijska slavlja na Brigu.

(fra Ivan Marić ml.)

Zahvalnica grada Širokog Brijega fra Ivanu Ševi

U petak je u kinu Borak održana svečana sjednica Gradskog vijeća povodom Dana grada Širokog Brijega.

Na temelju Odluke Gradskog vijeća dodijeljena su javna priznanja onima koji su doprinijeli napretku i ugledu Grada Širokog Brijega ili su postigli izuzetne rezultate u različitim djelatnostima.

Franjevačka gimnazija na Širokom Brijegu prošle godine je proslavila 100. obljetnicu svog postojanja. Povodom toga nama važnog događaja organiziran je međunarodno znanstveno-stručni skup nakon kojeg je i objavljen zbornik radova. Svoj veliki doprinos, kao predsjednik organizacijskog odbora,

dao je doktor znanosti, bivši vikar Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja Blažene Djevice Marije i ravnatelj Tiska-

re Fram-Ziral fra Ivan Ševo. U to ime zahvalnicu Grada Širokog Brijega uručio mu je gradonačelnik Miro Kraljević.

Postulaturu 2019.

Mostar – U postulaturu Hercegovačke franjevačke provincije primljena su, u subotu 21. rujna 2019., desetorica ovogodišnjih kandidata: Alen Barać (župa Široki Brijeg), Franjo Brbor (župa Humac), Ante Kelava (župa Roško Polje), Nikola Kolak (župa Veljaci), Ivan Lovrić (župa sv. Ane u Zagrebu), Filip Miloš (župa Grude), Antonio Nikolić (župa Mostar), Antonio Ramljak (sjemeništarač - župa Posušje), Marko Vukadin (župa Seonica) i Lucijan Zeljko (župa Široki Brijeg).

Provincijal fra Miljenko Šteko uputio je kandidatima poticajne riječi o tome što je redovnički

poziv i što je postulatura. Postulante je predstavio odgojitelj postulanata fra Iko Skoko, a Provincijal ih je primio u postulaturu. Provincijal je zatim blagoslovio franjevačke znakove Tau i predao ih novim postulantima. Postulatura je, kako piše u

Ratio formationis franciscanae neophodna etapa kao primjerena priprava za novicijat. To je vrijeme u kojem postulant učvršćuje vlastitu odlučnost da se postupno pripremi za franjevački način života.

(Nikola Kolak, postulant)

Raspored osoblja

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

PROVINCIJAL

fra Miljenko Šteko

VIKAR PROVINCije

fra Iko Skoko

DEFINITORI

fra Dragan Ružić
fra Mladen Vukšić
fra Ljubo Kurtović
fra Sretan Ćurčić
fra Ivan Landeka ml.

SLUŽBE

TAJNIK

fra Stanko Čosić

EKONOM

fra Ljubo Lebo st.

IZASLANIK ZA BRAĆU U ŠVICARSKOJ

fra Ivan Prusina

TAJNIK ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović

TAJNIK ZA FORMACIJU I STUDIJE

fra Ivan Landeka ml.

MODERATOR TRAJNE FORMACIJE

fra Iko Skoko

ODGOJITELJ POSTULANATA I SKRB ZA SJEMENIŠTARCE

fra Iko Skoko

POMOĆNI ODGOJITELJ POSTULANATA

fra Filip Sučić

ODGOJITELJ NOVAKA

fra Stanko Mabić

POMOĆNI ODGOJITELJ NOVAKA

fra Nikola Jurišić

ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVnim ZAVJETIMA

fra Ivan Landeka ml.

POMOĆNI ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVnim ZAVJETIMA

fra Josip Serđo Ćavar

POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Iko Skoko

VICE POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Milan Lončar

DUHOVNI ASISTENT OFS-A

fra Dane Karačić

DUHOVNI ASISTENT FRAME

fra Marin Karačić

PROMICATELJ DUHOVNIH ZVANJA

fra Marin Karačić

VICEPOSTULATURA "FRA LEO PETROVIĆ I 65-ORICA SUBRAĆE"

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

VIJEĆA

VIJEĆE ZA DUHOVNOST

fra Ivan Marić ml., pročelnik
Članovi Vijeća: Gvardijani

TAJNIŠTVO ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović, tajnik i promicatelj evangelizacije
Članovi Vijeća: Župnici župa povjerenih Provinciji i
fra Filip Sučić

Adresar

TAJNIŠTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

fra Ivan Landeka ml., tajnik

Članovi: Svi odgojitelji, moderator trajne formacije i promicatelj duhovnih zvanja

VIJEĆE ZA EKONOMIJU

fra Ljubo Lebo st., pročelnik

Članovi: Provincijski i samostanski ekonomi

VIJEĆE ZA INFORMIRANJE, KULTURNO-ZNANSTVENU I IZDAVAČKU DJELATNOST

fra Iko Skoko, pročelnik

Fra Ivan Ševo

Fra Mirko Bagarić

Fra Ante Marić

Fra Robert Jolić

Fra Miljenko Mića Stojić

Fra Frano Musić

VIJEĆE ZA KARITATIVNU I SOCIJALNU DJELATNOST

fra Dragan Ružić, pročelnik

Fra Iko Skoko

Fra Jozo Radoš

Fra Nikola Rosančić

Fra Sretan Ćurčić

Fra Augustin Čordaš

VIJEĆE ZA KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, GRADITELJSTVO I SAKRALNU UMJETNOST

fra Sretan Ćurčić, pročelnik

Gvardijani provincije i gvardijani u Slanome i u Dubravi,

potrebni stručnjaci iz područja liturgije, arhitekture, građevinarstva, sakralne umjetnosti i konzervatorija

VIJEĆE ZA PRAVDU, MIR I SKRB ZA SVE STVORENO

fra Mladen Vukšić, pročelnik

Fra Stanko Mabić

Fra Ante Bekavac

Fra Anthony Burnside

Fra Mario Knezović

Fra Jozo Hrkać

VIJEĆE ZA PASTORALNU SKRB NA PROMICANJU DUHOVNIH ZVANJA

fra Marin Karačić, pročelnik

Duhovni asistenti Frame

USTANOVE

MIR I DOBRO, službeno glasilo

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333-525

faks: (036) 333-526

mostar@franjevci.info

www.franjevci.info

Odgovorni urednik

fra Miljenko Šteko, provincijal

Glavni urednik

fra Stanko Čosić, tajnik Provincije

EKONOMAT

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel./faks: (036) 323-223

ekonomat@franjevci.info

Ekonom

fra Ljubo Lebo st.

ARHIV

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333-488

faks: (036) 333-489

Arhivar

fra Filip Sučić

KNJIŽNICA

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel./faks: (036) 334-237

fraknjmo@gmail.com

Knjižničar

fra Ante Marić

BOGOSLOVI

Avenija Gojka Šuška 2

10 040 Zagreb-Dubrava

tel./faks: +387-1-29-11-931

www.fra3.net

Meštar bogoslova

fra Ivan Landeka ml.

Pomoćni meštar bogoslova

fra Josip Serđo Ćavar

NOVICIJAT

Trg sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-583
novicijat@franjevci.info

Odgojitelj novaka
fra Stanko Mabić
Pomoćni odgojitelj novaka
fra Nikola Jurišić

POSTULATURA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
postulatura@franjevci.info

Odgojitelj postulanata
fra Iko Skoko
Pomoćni odgojitelj postulanata
fra Filip Sučić

SJEMENIŠTE

FRANJEVAČKA KLASIČNA GIMNAZIJA
Bosne Srebrenе 4
71 300 VISOKO
tel.: (032) 738-723
faks: (032) 735-753
www.fkg.edu.ba
fkg.visoko@gmail.com
Zadužen za sjemeništare
fra Iko Skoko

**VICEPOSTULATURA “FRA LEO PETROVIĆ I
65-ORICA SUBRAĆE”**

Kardinala Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: 039-700-325; fax: 039-700-326
mostar@pobijeni.info
www.pobijeni.info
fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

FONDOVI

FOND SOLIDARNOSTI

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat@franjevci.info

FOND ZA ODGOJ FRATARA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat@franjevci.info

Pomoć bližnjemu

1. FOND “FRA SLAVKO BARBARIĆ”

pp 29
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651-549
studenti.talenti@tel.net.ba
fra Karlo Lovrić, predsjednik
fra Marinko Šakota, dopredsjednik

2. MAJČINO SELO

Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu skrb
88 266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 653-000
faks: (036) 653-020
vita@tel.net.ba
www.mothersvillage.org

Upravno vijeće
fra Branimir Musa, predsjednik
fra Iko Skoko
fra Dario Dodig

Ravnatelj
fra Dragan Ružić

3. MILOSRDNI OTAC

Udruga za pomoć u rehabilitaciji ovisnika
Kralja Tomislava 100
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 651567
motac@tel.net.ba
www.milosrdni-otac.com/

Predsjednik udruge
fra Dragan Ružić

4. MEĐUGORJE MIR – MAJČINO SELO

Kralja Tomislava 69
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 651 704,
medjugorje.caritas@tel.net.ba

Predsjednik udruge
fra Dragan Ružić

Adresar

Tiskarstvo

FRAM-ZIRAL
Put za Aluminij bb
88 000 Mostar
tel.: (036) 351-281
faks: (036) 352-657
fram@fram.ba
www.fram.ba

Ravnatelj
fra Ivan Ševo

KULTURA

HRVATSKA FRANJEVAČKA ARHEOLOŠKA ZBIRKA "SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA"
88 345 Sovići
tel./faks: (039) 670-294

Ravnatelj
fra Ante Marić

Kustos
fra Vinko Mikulić

FRANJEVAČKI MUZEJ "U KUĆI OCA MOJEGA"
Trg fra Grge Martića 1, 88 240 Posušje
tel: (039) 685 – 295

Ravnatelj: fra Milan Lončar

GALERIJA "MAJKA"

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

MUZEJ

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

Voditelj galerije, muzeja i knjižnice na Humcu:
Tomo Primorac

FRANJEVAČKI MUZEJ TOMISLAVGRAD
Trg Mije Čuića 2
80 240 Tomislavgrad

Ravnatelj: fra Sretan Ćurčić

BRAĆA U DOMOVINI

BOSNA I HERCEGOVINA

1. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE
Trg Sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Uprava

fra Dario Dodig, gvardijan
fra Ljubo Kurtović, sam. vikar
fra Ljubo Kurtović, ekonom

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992

Bratstvo

fra Dario Dodig
gvardijan
dodigidario@gmail.com

fra Ljubo Kurtović
definitor, župnik, sam. vikar, ekonom
ljkurtovic96@gmail.com

fra Stanko Mabić
odgojitelj novaka, ž. vikar
stanko.mabic@tel.net.ba

fra Ljubo Krasić
de familia
croetljubo@aol.com

fra Radoslav Dragičević
ž. vikar

fra Žarko Ilić
de familia, urednik „Kršnog zavičaja“
krsni.zavicaj@tel.net.ba, (039) 830-982

fra Ferdo Majić
de familia

fra Dinko Maslać
rekovalescent

fra Rade Vukšić
de familia
andrija.vuksic@bluewin.ch

fra Andrija Nikić
de familia
nikic.andrija@tel.net.ba

fra Marko Dragičević
ž. vikar
marko.dragicevic1947@gmail.com

fra Alojzije Topić
časni brat

fra Vlado Lončar
de familia

fra Jure Brkić
ž. vikar

fra Vlado Buntić
de familia

fra Tomislav Sablje
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
tomislavsabljje@gmail.com

fra Marin Karačić
ž. vikar, područni asistent Frame
marin.karacic@gmail.com

fra Nikola Jurišić
pomoćni odgojitelj novaka, župni vikar
njurisic992@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. DRINOVCI - Župa sv. Mihovila Arkandela
88 344 Drinovci
tel.: (039) 672-425; faks: (039) 672-572

fra Josip Mioč
župni upravitelj, duh. asistent OFS-a i Frame
josipmiocsljajo@gmail.com

fra Velimir Bagavac
ž. vikar
velimirbagavac@yahoo.com

2. GORICA – Župa sv. Stjepana
88 345 Sovići
tel.: (039) 670-294
zupni.ured.gorica@tel.net.ba

fra Stipe Marković
župnik, duh. asistent OFS-a
markovicstipe52@gmail.com

fra Nikola Spužević
ž. vikar, duh. asistent Frame
nikola.spuzevic@tel.net.ba

fra Vinko Mikulić
kustos Hrvatske arh. zbirke u Gorici

3. KLOBUK – Župa sv. Marka
88 324 Klobuk
tel./faks: (039) 845-096

fra Robert Jolić
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
rjolic@tel.net.ba

4. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja
88 347 Ružići
tel.: (039) 674-291
www.zupa-ruzici.com

fra Tomislav Jelić
ž. upravitelj, duh. asistent Frame
ftj.too@gmail.com

5. TIHALJINA – Župa Bezgrješnog začeća BDM
88 348 Tihaljina
tel.: (039) 673-004

fra Branimir Musa
župnik, dekan, duh. asistent Frame
branemusa@net.hr

6. VELJACI – Župa sv. Ilijе Proroka
88 326 Vitina
tel.: (039) 841-801
zupni.ured.veljaci@tel.net.ba

Adresar

fra Stipan Klarić
župni upravitelj, duhovni asistent OFS-a
stipanklaric@gmail.com

tel.: (036) 319-688
faks: (036) 327-348

fra Goran Ćorluka
ž. vikar, duhovni asistent Frame
corluka1@gmail.com

Uprava
fra Danko Perutina, gvardijan
fra Bože Milić, sam. vikar
fra Ante Marić, ekonom

fra Ivan Matijašević
ž. vikar

Župa sv. Petra i Pavla

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 334-231
www.apostolskiprvaci.info
zupasvpetraipavla@gmail.com

7. VITINA – Župa sv. Paškala
88 326 Vitina
tel./faks: (039) 841-890

Bratstvo

fra Željko Grubišić
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
zeljko.grubisic@tel.net.ba

fra Miljenko Šteko
provincijal
miljenko.steko@medjugorje.hr

fra Petar Ljubičić
ž. vikar
fra.petar@gmail.com

fra Danko Perutina
gvardijan
dperutina@gmail.com

2. KONJIC – SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA
Omladinska 1.
88 400 Konjic
tel./faks: (036) 730-653

fra Bože Milić
župnik, sam. vikar, duh. asistent OFS-a
boze.milic@gmail.com

Uprava
fra Ferdo Boban, gvardijan
fra Vlatko Soldo, župni upravitelj, sam. vikar

fra Iko Skoko
provincijski vikar, ž. vikar, odgojitelj postulanata i
sjemeništaraca
iko.skoko@tel.net.ba

Župa sv. Ivana Krstitelja
Omladinska 1.
88 400 Konjic
tel./faks: (036) 730-653

fra Ivan Ševo
ž. vikar
sevo.ivan@tel.net.ba

Bratstvo

fra Ferdo Boban
gvardijan
ferdoboban46@gmail.com

fra Mijo Križanac
časni brat

Fra Vlatko Soldo
župni upravitelj, sam. vikar, ekonom
vlatko.soldo@tel.net.ba

fra Ante Marić
samostanki ekonom, ž. vikar, kapelan Masne Luke-Polja, provincijski knjižničar
fraante.maric@tel.net.ba

3. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA
Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar

fra Ante Tomas
pomoćnik arhivara za fototeku
ante.tomas@gmail.com

fra Filip Sučić
ž. vikar, arhivar, pomoćni odgojitelj postulanata
filipsucic@yahoo.com

fra Marko Jurić
ž. vikar

fra Stanko Čosić
tajnik provincije, ž. vikar
stenx84@gmail.com

fra Robert Kavelj
ž. vikar, duh. asistent Frame
kaveljlith@gmail.com

fra Marko Galić
časni brat, krojač
galicmarko13@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. ČERIN – Župa sv. Stjepana

88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba

fra Hrvoje Miletić
župni upravitelj, duh. asistent OFS-a
miletichrvoje@yahoo.com

fra Jure Barišić
ž. vikar, duh. asistent Frame
jure.barisic79@gmail.com

2. ČITLUK – Župa Krista Kralja

88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642-540; 643-710
faks: (036) 640-018
zupa.citluk@tel.net.ba

fra Miro Šego
župnik, duh. asistent OFS-a
miro.sego1@tel.net.ba

fra Kornelije Kordić
de familia

fra Goran Azinović
ž. vikar, duh. asistent Frame
azinus@gmail.com

3. GORANCI – Župa Uznesenja BDM
88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102

fra Ivan Ivanda
župni upravitelj
ivan.ivanda@gmail.com

4. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža
88 260 Čitluk
tel./faks: (036) 642-006

fra Nikola Rosančić
župni upravitelj, duh. asistent OFS-a i Frame
nikolarosancic@gmail.com

5. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova apostola
Gospin trg 1
88 266 Međugorje
tel.: (036) 650-206; 650-310, 651-333
faks: (036) 651-444
www.medjugorje.hr

fra Marinko Šakota
župnik
marinko.sakota@medjugorje.hr

fra Viktor Kosir
de familia

fra Ivan Dugandžić
ž. vikar
ivan.dugandzic@zg.htnet.hr

fra Karlo Lovrić
ž. vikar
karlo.lovric@medjugorje.hr

fra Mladen Herceg
ž. vikar
mladen.herceg@tel.net.ba

fra Slavko Soldo
ž. vikar
slavko.soldo@tel.net.ba

fra Ante Kutleša
ž. vikar
antekutlesa@yahoo.fr

Adresar

fra Dragan Ružić
definitör, ž. vikar, ravnatelj Majčinog sela
druzic@libero.it

fra Josip Marija Katalinić
časni brat

fra Perica Ostojić
ž. vikar
pegaostojic@gmail.com

fra Zvonimir Pavičić
ž. vikar, duh. asistent OFS-a i Frame
zvonimir.pavicic@gmail.com

Samostan školskih sestara franjevki
Baraći bb
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651 - 578

Duhovnik
fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

4. ŠIROKI BRIJEG – SAMOSTAN UZNESENJA BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702-900
faks: (039) 702-935

Uprava
fra Ivan Marić ml., gvardijan
fra Dane Karačić, vikar
fra Ante Penava, ekonom

Župa Uznesenja BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
faks: (039) 702-936

Bratstvo

fra Ivan Marić ml.
gvardijan
maric.iko@gmail.com

fra Dane Karačić
sam. vikar, ž. vikar, područni asistent OFS-a
fradanek@gmail.com

fra Stipe Biško
župnik, dekan
stipe.bisko@gmail.com

fra Ante Penava
sam. ekonom, ž. vikar
tonipenava@gmail.com

fra Serafin Hrkać
akademik, ž. vikar

fra Vendelin Karačić
ravnatelj Fr. Galerije
franjevacka.galerija@gmail.com

fra Berislav Kutle
de familia

fra Stanko Banožić
de familia
stanko.b@bluewin.ch; stanko.banozic@hotmail.com

fra Vitomir Musa
de familia
rimotiv1@gmail.com

fra Ivan Kvesić
de familia

fra Miljenko Mića Stojić
vicepostulator, ž. vikar
www.miljenko.info

fra Dario Galić
ž. vikar
dagalic987@gmail.com

fra Augustin Čordaš
ž. vikar, duh. asistent Frame
gusta432@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. POSUŠJE - Župa Bezgrješnog začeća BDM
88 240 Posušje
tel.: (039) 681-052
faks: (039) 680-79

fra Mladen Vukšić
definitör, župnik, dekan
mladen.vuksic@tel.net.ba

fra Milan Lončar

ž. vikar

milan.loncar@tel.net.ba

fra Ante Leko

ž. vikar

fra Ivan Landeka st.

ž. vikar, duh. asistent OFS-a

ivan.landeka@tel.net.ba

fra Dominik Ramljak

ispovjednik

fra Jozo Hrkać

ž. vikar, duh. asistent Frame

jozohrkac@gmail.com

fra Robert Pejićić

ž. vikar

fr.robertpejicic@gmail.com

2. IZBIČNO – Župa sv. Josipa Radnika

88 220 Široki Brijeg

tel./faks: (039) 719-500

fra Robert Kiš

župni upravitelj

zupniuredizbicno@gmail.com

3. KOČERIN – Župa sv. Petra i Pavla

88 226 Kočerin

tel.: (039) 711-300

fra Mario Knezović

župnik, duh. asistent Frame

fra.mario@tel.net.ba

fra Velimir Mandić

ž. vikar, duh. asistent OFS-a

velimir.mandic@tel.net.ba

4. LJUTI DOLAC – Župa sv. Ane

88 223 Ljuti Dolac

tel./faks: (039) 713-169

zupniuredljutidolac@gmail.com

fra Ante Kurtović

župnik

fraantekurtovic@gmail.com

5. POLJA, MASNA LUKA – Kuća molitve

Kapelanija sv. Ilije Proroka

p.p. 42

88 240 Posušje

tel./faks: (039) 718-100

fra Petar Krasić

6. POSUŠKI GRADAC – Župa sv. Franje Asiškog

88 243 Broćanac

tel./faks: (039) 694-321

www.posuski-gradac.com

fra Valentin Vukoja

župnik, duh. asistent OFS-a i Frame

metaljke@gmail.com

7. RAKITNO – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 245 Rakitno

tel.: (039) 692-126

faks: (039) 692-533

fra Marinko Leko

župnik, duh. asistent OFS-a

marinko.leko@tel.net.ba

8. RASNO – Župa sv. Franje Asiškog

88 342 Dužice

tel.: (039) 712-555

fra Ignacije Alerić

župni upravitelj

ignacije.aleric@gmail.com

5. TOMISLAVGRAD –

SAMOSTAN SV. ĆIRILA I METODA

Trg fra Mije Čuića 1

80 240 Tomislavgrad

tel.: (034) 352-091; 352-447

faks: (034) 352-808

www.samostan–tomislavgrad.info

Uprava

fra Sretan Čurčić, gvardijan

fra Slaven Brekalo, vikar

fra Mario Ostojić, ekonom

Župa sv. Mihovila Arkandela

Trg fra Mije Čuića 1

80 240 Tomislavgrad

Adresar

tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

Bratstvo

fra Sretan Ćurčić
definitor, gvardijan, duh. asistent OFS-a i Frame
koordinator 'Kuće molitve' u Masnoj Luci
sretan.curcic@tel.net.ba

fra Slaven Brekalo
župni upravitelj

fra Mario Ostojić
ekonom, ž. vikar, vojni kapelan
mario.ofm@gmail.com

fra Ante Pranjic
ž. vikar
a.pranjic@gmx.net

fra Mirko Bagarić
ž. vikar
fra.mirko.bagaric@gmail.com

fra Ante Ivanković
ž. vikar

fra Gabrijel Mioč
ž. vikar

fra Klement Galić
de familia
klement.galic@tel.net.ba

fra Luka Zorić
ž. vikar
zoriluka654@gmail.com

fra Josip Jolić
de familia
jozo.jolic@tel.net.ba; i.: 19. ožujka

fra Radomir Krišto
časni brat

fra Anthony Burnside
ž. vikar, sam. diskret
asburnsi@bih.net.ba

fra Mate Tadić
ž. vikar
mathetaus@gmail.com

fra Dragan Bolčić
župni vikar
draganbolcic@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. BUKOVICA – Župa sv. Franje Asiškog
80 243 Mesihovina
tel./faks: (034) 316-054

fra Mladen Rozić
župnik
mladen.rozic@tel.net.ba

fra Petar Drmić
ž. vikar, duh. asistent Frame
petar.drmic@tel.net.ba

2. KONGORA – Župa Presv. Srca Isusova
80 244 Kongora
tel/fax: (034) 365-600
zupni.ured.kongora@tel.net.ba

fra Stjepan Martinović
župnik, duh. asistent Frame

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana Krstitelja
80 247 Roško Polje
tel./faks: (034) 369-105

fra Jozo Radoš
župnik, ravnatelj „Kapi ljubavi“, duh. asistent Frame

4. SEONICA – Župa Uznesenja BDM
80 343 Mesihovina
tel.: (034) 368-043
zupni.ured.seonica@tel.net.ba

fra Vinko Kurevija
župnik, dekan, duh. asistent Frame
vinko.kurevija@tel.net.ba

5. ŠUICA – Župa sv. Ante Padovanskog
80 249 Šuica
tel.: (034) 367-100

fra Mario Ostojić
ž. upravitelj
mario.ofm@gmail.com

fra Anthony Burnside
ž. vikar
asburnsi@bih.net.ba

Izvan zajednice:

fra Tihomir Bazina
tihomir.bazina@gmail.com

HRVATSKA

Pozivni telefonski broj 00385

1. BADIJA – SAMOSTAN UZNESENJA BDM

pp 102
20 260 Korčula
tel.: +385-20-712-566
faks: +385-20-711-561

fra Stipan Klarić
zadužen za obnovu samostana

2. SLANO – SAMOSTAN SV. JERONIMA

Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277

1. Slano
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277

fra Ivan Boras
upravitelj samostana, župnik
fraivanboras@gmail.com

fra Ante Medic
medi.a@bluewin.ch

fra Damjan Perić
časni brat, ekonom
rujan.kuk@gmail.com

2. Ošlje
tel.: 020 / 752-655
20 205 Topolo

fra Stipan Šarić
župni upravitelj: Ošje i Topolo
stipansaric@gmail.com

fra Ivan Marić st.
župni upravitelj: Smokovljani i Lisac
imarc1967@gmail.com

3. OREBIĆ - SAMOSTAN UZNESENJA BDM

Celestinov put 6 - 20250 OREBIĆ
tel. 020 - 713 075

fra Šimun Romic
upravitelj samostana
simonrezani@gmail.com

fra Milan Jukić
časni brat, čuvar muzeja i galerije

**4. ZAGREB – SAMOSTAN
BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BDM**

Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
tel.: (01) 29-11-931
faks: (01) 29-11-935
www.herc-fra3.net

Uprava
fra Svetozar Kraljević, gvardijan
fra Ivan Landeka ml., sam. vikar
fra Josip Serđo Ćavar, sam. ekonom

Bratstvo

fra Svetozar Kraljević
gvardijan, duh. asistent OFS-a
fr.svetozar@gmail.com

fra Ivan Landeka ml.
odgojitelj bogoslova, sam. vikar
fraivanl@yahoo.com

fra Josip Serđo Ćavar
pomoćni odgojitelj bogoslova, duh. asistent Frame
serdjo_cavar@yahoo.com

fra Šimun Oreč
ispovjednik
p.simon@a1business.at

Adresar

fra Jozo Zovko
ispovjednik

fra Zoran Senjak
bolnički dušobrižnik:

Kapelanijska u Kliničkoj bolnici Dubrava
Avenija G. Šuška 6
10 040 ZAGREB
tel.: (01) 290-23-13

fra Ante Bekavac
ispovjednik, profesor
antebekavac@gmail.com

fra Ivica Zovko
đakon
ivica.zovko@zg.t-com.hr

fra Frano Musić
policijski kapelan,
biskupski vikar za pastoral MUP-a i
Redarstvenih službi RH
frano.music@zg.t-com.hr

fra Tomislav Puljić
ispovjednik
tomislavpuljic@yahoo.com

fra Draženko Tomić
ispovjednik, pomoći bolnički dušobrižnik
drazenko_t@yahoo.com

fra Alen Pajić
alen.pajic88@gmail.com

Na raspolaganju Južnoslavenskoj konferenciji
franjevačkih provincijala JKPMOFM:

Fra Josip Vlašić
josipvl@gmail.com

Boravak:
Kuća molitve
Samostan Marijina pohodenja
Trg hodočasnika 2
HR- 52000 Pazin

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPI

AUSTRIJA

Pozivni telefonski broj 0043

Župe

1. MARIA SAAL
Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL

fra Franjo Vidović
profesor, rektor, župnik
franjo.vidovic@tanzenberg.com

ITALIJA

Pozivni telefonski broj 0039

fra Ivan Sesar
generalni definitor
tel.: 06 684 91 213
email: isesar@ofm.org
Via Sta. Maria Mediatrixe 25
00 165 ROMA

fra Branimir Novokmet
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
student
fbranekmet@gmail.com

fra Vjekoslav Milićević
Via Merulana 124 B, 00185 ROMA
student
fravjekom@yahoo.com

fra Renato Galić
Via del Cottolengo 4
00165 ROMA
bogoslov
renatogalic26@gmail.com

fra Antonio Primorac
Via del Cottolengo 4
00165 ROMA
bogoslov

NJEMAČKA

Pozivni telefonski broj 0049

Hrvatske katoličke misije

1. AUGSBURG

Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg
tel.: (0821) 519-802; 581-839
faks: (0821) 582-702
www.hkm-augsburg.de

fra Ivan Čilić
voditelj misije
ICilic@gmx.de

fra Mate Logara
misionar
matelogara@yahoo.com

2. NERSINGEN

NEU – ULM
Alte Landstr. 3
89 278 NERSINGEN
tel.: 0049 – 7308 - 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com

fra Ivan Leutar
voditelj misije
leutar@a1.net

3. SINGEN-VILLINGEN

Rielasingerstr. 41
78224 Singen
tel: (07731) 66-353
fax: +49 – 7731 – 749 – 464.
www.hkm-singen-villingen.de
info@hkm-singen-villingen.de
stan: Pfarrhaus St. Nikolaus
Singenerstrasse 14
78315 Böhringen Radolfzell
tel.: 0049 7732 941172

fra Dinko Grbavac
voditelj misije
d.grbavac@hkm-singen-villingen.de

Župe

1. AUGSBURG

Inningerstrasse 29
86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881-103; faks: (0821) 883-254

fra Mate Čilić
župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

2. BLANKENAU

Franziskanerkloster BLANKENAU
Propsteiplatz 7
36154 Hosenfeld
tel.: (06650) 254
faks: (06650) 85-98
Franziskaner.blankenau@gmx.de

fra Robert Crnogorac
upravitelj kuće; župnik
Pfarrei St. Peter und Paul
36154 Hosenfeld, Kirchberg 7
robert.crnogorac@gmx.de

fra Stipe Pervan
župnik
0049-6650-918-06-05
- Pfarrei St. Simon und Judas
36154 Hosenfeld-OT Blankenau, Propsteiplatz 7
i - Pfarrei St. Simplizius, Faustinus und Beatrix
36154 Hosenfeld-OT Hainzell, Kirchbergstrase 5

Na povratku u provinciju:

fra Ljubo Lebo st.
fra Mladen Sesar

FREIBURG

Erzbischöfliches Priesterseminar Collegium Borromaeum
Schoferstr. 1
79098 Freiburg

fra Ivan Penavić
student
ivanpenavic@gmail.com

Adresar

ŠVICARSKA

Pozivni telefonski broj 0041

Hrvatske katoličke misije

1. AARAU

Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: 062-8220474
faks: 062-8225775

fra Nikola Leutar
Tödistrasse 21
5430 WETTINGEN
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL

Kleinriehenstrasse 53
4058 Basel
tel./faks: (061) 692-76-40
hkmbasel@bluewin.ch

fra Petar Topić
voditelj misije

3. BERN

Quartiergasse 12
3013 Bern
tel.: (031) 331-56-52
faks: (031) 332-12-48
www.hkm-bern.com

fra Gojko Zovko
voditelj misije
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD

Klösterliweg 7
8500 Frauenfeld
mob.: +41 79 101 42 84
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch

fra Mika Stojić
voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN

Forellenweg 14
7015 Tamins Gr

fra Vine Ledušić
voditelj misije
vineledui@yahoo.it
hkmgr@bluewin.ch

6. LAUSANNE - WALLIS

Rue de la Borde 25
1018 Lausanne
tel./faks: (021) 647-07-57
www.cromission-wallis.ch

fra Vladimir Ereš
voditelj misije
vlado@cromission-wallis.ch

7. LUZERN

Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
Tel.: 0041 41 360 04 47; 041 360 15 04
Fax: 0041 41 360 01 73
Web: www.hkm-luzern.ch
Mail: hkm.luzern@bluewin.ch

fra Branko Radoš
voditelj misije
Mob.: 0041 79 541 35 08

8. SOLOTHURN
HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel: 0041-62-2964100
faks: 0041-62-294101

fra Šimun Čorić
voditelj misije
sito.coric@gmx.net

9. ST. GALLEN

Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277-83-31
faks: (071) 277-83-36
info@hkm-stgallen.ch; www.hkm-stgallen.ch

fra Mijo Pinjuh
voditelj misije
fra_mico@bluewin.ch

10. TICINO

Al Mai 18
6528 Camorino
tel.: (091) 840-23-06
faks: (091) 840-29-05

fra Slaven Mijatović
voditelj misije
slavenmijatovic777@gmail.com

tel.: (055) 640-17-75
faks: (055) 640-57-03

fra Ljubo Leko
župnik župe Netstal i ž. upravitelj župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

11. ZUG

Landhausstr. 15
6340 Baar Zg
tel.: (041) 767-71-43
faks: (041) 767-71-44
hkm@zg.kath.ch

fra Slavko Antunović
voditelj misije
Langgasse 18
6340 Baar Zg
tel.: (041) 763-11-86
mob.: 0041/799391393
slavko.antun@gmail.com
slavko.antunović@ka.htnet.hr

Hrvatska franjevačka kustodija Svete Obitelji
4848 South Ellis Avenue
CHICAGO (IL) 60615
tel.: (773) 536-05-52
faks: (773) 536-20-94
www.crofranciscans.com
chicagoofm@gmail.com

UPRAVA
fra Jozo Grbeš, kustos
fra Marko Puljić, savjetnik
fra Miro Grubišić, savjetnik
fra Nikola Pašalić, savjetnik
fra Dražan Boras, savjetnik

12. ZÜRICH

Schlossgasse 32
Postfach 9057
8036 Zürich
tel.: (044) 455-80-60
faks: (044) 461-19-39
hkm.zuerich@bluewin.ch; www.hkm-zuerich.ch

fra Ivan Prusina
voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch

fra Stjepan Neimarević
misionar

fra Antonio Šakota
misionar
tonisakota@gmail.com

Župe

1. NETSTAL, Gl
Kreuzbühlstr. 9
8754 NETSTAL, Gl

SAD
Pozivni telefonski broj 001

1. CHICAGO – SAMOSTAN SV. ANTE
4848 South Ellis Avenue
Chicago (IL) 60615
tel.: (773) 373-34-63; faks: (773) 268-77-44
Uprava
fra Josip Nenad Galić, gvardijan
fra Jozo Grbeš, kustos, sam. vikar

Bratstvo

fra Jozo Grbeš
kustos
+1-773-386-05-52
Jgrbes@gmail.com

fra Josip Nenad Galić
gvardijan
Josephgalic@aol.com

fra Zvonimir Kutleša
vikar samostana
zkutlesa@yahoo.ca

Adresar

fra Pavo Maslać
de familia

fra Ilija Puljić
de familia
vlahic@personainternet.com

fra Luka Čorić
bogoslov
lukacoric25@gmail.com

fra Stipe Rotim
bogoslov

fra Lovro Šimić
bogoslov
fralovro13@gmail.com

ŽUPE

1. CHICAGO – Mission of Bl. A. Stepinac
6346 N. Ridge Avenue - Chicago, IL 60660
tel.: (773)-262-05-35; faks: (773) 262-46-03
Bastepinacchicago@sbcglobal.net

fra Dražan Boras
župnik, voditelj Hrvatskog etničkog instituta
brljica@yahoo.com

2. CHICAGO – Župa sv. Jeronima
2823 S. Princeton Ave. - Chicago, IL 60616
tel.: (312) 842-18-71; faks: (312) 842-64-27
www.stjeromecroatian.org

fra Ivica Majstorović
župnik
frivcam@hotmail.com
Skype: ivica.majstorovic

fra Antonio Musa
ž. vikar
coka221@gmail.com

3. CHICAGO – Župa Presv. Srca Isusova
2864 East 96th Street
Chicago, IL 60617
tel.: (773) 768-14-23
faks: (773) 768-37-50
shcroat@aol.com

fra Stjepan Bedeniković
župnik
sbofm25@aol.com

4. MILWAUKEE – Župa Presv. Srca Isusova
917 North 49th Street
Milwaukee, WI 53208
tel.: (414) 774-94-18
faks: (414) 774-74-06
sh.croatian@yahoo.com

fra Ivan Strmečki
župnik
IvanOFM@aol.com

5. NEW YORK – Župa sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela
502 West 41st Street
New York, NY 10036
tel.: (212) 563-33-95
faks: (212) 868-12-03
crkva.nyc@verizon.net; www.crkvany.org

fra Nikola Pašalić
župnik
kuca502@gmail.com

fra Željko Barbarić
ž. vikar
zeljkobarbaric@gmail.com

6. ST. LOUIS – Župa sv. Josipa
2112 S. 12th Street
St. Louis, MO 63104
tel./faks: (314) 771-09-58
sjchurch@netzero.net

fra Stjepan Pandžić
župnik
s.pandzic@sympatico.ca

7. WEST ALLIS – Župa sv. Augustina
6762 West Rogers St.
West Allis, WI 53219
tel.: (414) 541-52-07
faks: (414) 541-02-73
www.staugwaexecpc.com

fra Lawrence Frankovich
župnik
Lafranofm@aol.com

8. BEAUFORT (SOUTH CAROLINA)
70 Ladys Island Dr.
Beaufort SC 29907

fra Robert Galinac
vojni kapelan

KANADA

Pozivni telefonski broj 001

Župe

1. KITCHENER – Župa Sv. obitelji
180 Schweitzer Street
Kitchener, Ontario, N2K-2R5
tel.: (519) 743-71-21
faks: (519) 743-29-64

fra Miro Grubišić
župnik

2. LONDON – Župa sv. Leopolda Mandića
2889 Westminster Dr.
London, Ontario, N6N 1L7
tel.: (519) 681-84-72
faks: (519) 681-21-20

fra Jozo Grubišić
župnik
fra.j.grubisic@progression.net

3. MONTREAL – Župa sv. Nikole Tavelića
4990 Place de la Savane
Montreal, Quebec, H4P-1Z6
tel.: (514) 739-74-97
faks: (514) 737-68-03

fra Tomislav Pek
župnik
tomislavpek@gmail.com

4. NORVAL – Hrvatsko franjevačko središte „Kraljica mira“
9118 Winston Churchill Blvd.
Norval, Ontario, L0P -1K0
tel.: (905) 456-32-03
faks: (905) 450-8771
cfcnorval@gmail.com;
www.norvalqueenofpeace.com

fra Marko Puljić
župnik
markopofm@gmail.com

fra Stipe Renić
ž. vikar
stiperenic@yahoo.com

5. SAULT STE MARIE – Župa Majke Božje zaštitnice putnika
466 Second Line East
Sault Ste Marie, Ontario
P6B-4K 1
tel.: (705) 253-81-91
faks: (705) 253-88-04

fra Veselko Kvesić
župnik
vkvesic@hotmail.com

6. WINDSOR – Župa sv. Franje Asiškog
1701 Turner Road
Windsor, Ontario, N8V-3J9
tel.: (519) 252-68-71
faks: (519) 252-69-42
francisofassisi@cogeco.net;
www.stfranciscroatian.com

fra Ljubo Branimir Lebo ml.
župnik
ljubo@cogeco.net

CONGO
La province St Benoit l'Africain
Av. Likasi 636, Lubumbashi
R.D. Congo

fra Pero Čuić
pperocuic@yahoo.fr

JUŽNI SUDAN
Our Lady of the Angels
Nyakuron West, Juba
South Sudan

fra Drago Vujević
adresanovadrago@gmail.com

